

ÎN COLECȚIA

AU APĂRUT:

LEON PASTERNAK
Comuna din Lomza

VENIAMIN KAVERIN
Prieten necunoscut

ABDULLA KAHHAR
Saïda

VOR APĂREA:

JOHN BRAINE
Drumul spre înalta
societate

JAN PROCHÁZKA
Zărilor verzi

S. MARŠAK
În pragul vieții

4,50 lei

A. ȘUBIN • NEASTÎMPĂRAȚII

E.L.U.

12.580 / 15228
A. ȘUBIN

Neastîmpărații

COLECȚIA MERIDIANE

Clubul cărții digitale 2023

Traducere de *Dan Lăzărescu*

Coperta de *H. Guttman*

A. ȘUBIN

NEASTÎMPĂRAȚII

Алексей Шубин

НЕПОСЕДЫ

Роман гзетя

№ 24, 2-8, 1960

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

București — 1963

ALEXEI ȘUBIN

Alexei Ivanovici Șubin s-a născut în anul 1901, în orașul Tuimeni. A învățat la o școală comercială din Moscova. La șaisprezece ani a început să lucreze într-un depozit de materiale didactice, la secția de ambalaj.

În 1919, Alexei Șubin, în vîrstă de optsprezece ani, a intrat voluntar în rîndurile Armatei Roșii. A fost telefonist, lucrător politic, redactor al gazetei de perete a regimentului.

Demobilizat în 1925, A. Șubin se dedică în întregime muncii de ziarist: colaborează la revista Kommuna din Voronej, unde publică schițe, foiletoane, povestiri.

În 1936, în revista Podiom apare prima nuvelă mai amplă a lui Șubin, intitulată Vînt proaspăt. Cea de a doua nuvelă a lui, Moștenirea profesorului Doronin, din păcate n-a văzut lumina tiparului: în 1942, în timpul luptelor pentru Voronej, manuscrisul a ars.

Încă în primele zile ale Marelui Război pentru Apărarea Patriei, Șubin intră în rîndurile Armatei Sovietice.

Lucrează la ziarele de divizie, de armată și de front. Pe front, Șubin a fost rănit și contuzionat.

După război apar la Voronej câteva culegeri de povestiri și nuvele ale lui Șubin. Nuvelele Doctor Velikanov reflectează și acționează (1946), Marea Lukavka (1955), Locuiau în apropiere (1958), și altele au fost publicate și de editurile centrale ale U.R.S.S.

Povestirea Neastîmpărării a apărut în 1959, în revista literară din Voronej Pod'iom.

...Oamenii ies buluc din vagoane.
Oamenii, dacă-s mulți
Nu se tem nici de hățișul verde,
Nici de urșii tăi, taiga.

VI. Sokolov

Capitolul I

Face cunoscut cititorului câteva trăsături de caracter ale lui Ivan Ilici și conține un scurt tratat cu privire la agățatul geologilor.

1

Ivan Ilici este înzestrat cu o minunată trăsătură de caracter, pe care, după îndelungi ezitări, m-am hotărât să o numesc modestie mîndră.

Parcă și aud glasuri mirate, chiar indignate :

— Permiteți-mi, ce născocire mai e și asta ? Modestia și mîndria sînt calități opuse, care se exclud una pe alta. Amestecați-le și dracu știe ce veți mai obține — o aiureală, un nonsens, o absurditate asemănătoare cu gheața fierbinte sau cerneala albă.

Nu vă înfierbîntați, dragi cititori ! Să ne duimir în liniște. Fără să glumesc, afirm că Mîndria, adevărata Mîndrie (cu literă mare) este o trăsătură onorabilă a caracterului omenesc. Din păcate, uneori, ne apare însoțită de rudele ei foarte îndepărtate, dar sîcîitoare : Îngîmfarea cea plină de sine, Lăudăroșenia cea stridentă, Înfumurarea cea țanțoșă, Orgoliul cel fălos și Aroganța cea pîntecoasă. Căpetenia acestei haite este

bucălata Măicuță Prostie, pălăvrăgioaică și sfo-
răitoare.

Mîndria nu seamănă cu nimeni din această familie. Crescută și educată de Simțul demnită-
ții personale, ea, ce-i drept, ține capul sus și, cînd
e cazul, știe să se apere, dar nu-i place să atragă
atenția asupra sa. De nimic pe lume nu se teme
mai mult decît să fie luată drept careva din acești
veri de-al doilea.

Am cunoscut un tovarăș mîndru, dar în același
timp curajos, care întotdeauna mă uimea cu mo-
destia lui. Aceasta sărea în ochi în special acolo
unde era lume multă — pe stradă, în autobuze,
în foaierea unui teatru. Nu l-am văzut niciodată
îmbrîncind vreun om, încurcînd partea dreaptă cu
partea stîngă, sau folosind intrarea drept ieșire. O
dată l-am provocat la o discuție deschisă și el mi-a
explicat :

— Eu nu cred că este vorba de Modestie. Ba,
dimpotrivă, este vorba de Mîndrie. În adîncul su-
fletului eu sînt teribil de mîndru. Sînt mîndru de
multe lucruri, inclusiv de faptul că niciodată n-am
auzit vreun milițian fluierînd după mine.

Iată, o asemenea mîndrie modestă sau, dacă
vreți, modestie izvorîta din mîndrie, posedă și
Ivan Ilici Kasatkin, imputernicitul cu angajarea
planificată a forței de muncă, cunoscut ca unul
din cei mai vechi și mai conștiincioși lucrători ai
aparaturii de stat sovietic din raionul Cernobîl.

Doar în cadrul unei discuții tovarășești, între
patru ochi, își permitea să facă aluzie la unele
merite ale sale, punînd întotdeauna pe primul
plan perspicacitatea sa.

— Există o zicătoare : „Haina-l face pe om...”
Așadar, vă aduc la cunoștință că această zică-
toare este o rămășiță cît se poate de dăunătoare
a trecutului burghez și nimic mai mult. Îmbră-
căminte este un lucru neînsemnat în viață și a o
lua în considerație înseamnă a fi ușuratic. Stră-
duiește-te să-l privești cu atenție pe om și să-l
înțelegi ! Totul este semnificativ la el, începînd
cu felul cum se apropie de masa ta... Cîte unul
pășește plin de curaj, cu pieptul bombat, capul
sus, privirea dreaptă, deschisă. Nu-ți poți lua
ochii de la el ! Vultur de munte, nu altceva !...
Chiar așa se și dovedește, de obicei, numai că
printre acești vulturi se mai nimerește și cîte o
gaie, sau un uliu și, oricît ar fi de curios, niște
curci plouate. Deși nu prea des, dar se mai în-
tîmplă. După observațiile mele, la fiecare o sută
de vulturi revin trei găi plus o curcă și jumă-
tate. Poate că în alte raioane statistica e alta, dar
la noi așa-i... Se întîmplă și invers : se apropie
omul de masă și, lucru clar, se sfiește : scapă
actele pe jos, își scoate șapca, dar nu știe ce să
facă cu ea, și tot timpul o învîrtește în mîini. Și
ăștia se împart pe categorii. Unii se intimidează
pentru că nu-s obișnuiți cu instituțiile serioase,
alții pentru că nu au conștiința curată. Ciulește
urechea la acești „învîrte-șapcă !” Eu mai întîi îi
încurajez și numai după aceea încep să mă lămu-
resc cine se sfiește cîstit, cine umblă cu vicle-
șuguri... Astăzi, de exemplu, am avut un ase-
menea caz trist : un cetățean a venit în fugă la
mine vultur și a plecat cioară jumulită. Vreo zece
minute a încercat să mă ducă, povestindu-mi

faptele lui de eroism în muncă. Eu îl ascultam și în timpul asta, părînd că nu-mi arunc nici măcar o privire asupra actelor lui, le mutam dintr-un loc într-altul, așa, mașinal... Numai ce a terminat el de povestit, că l-am și dezumflat: „Cetățene, dar de ce ai schimbat dumneata în cartea de muncă litera «g» în «a»?...” Să fi văzut ce transformare s-a petrecut! S-a zgribulit vulturul meu, și-a ferit privirile și a început să mormăie ceva de neînțeles, cum că n-a făcut nici un fals și că litera „g” singură, din cauza umezelii s-a șters și a început să semene cu „a”... Poate că pentru dumneavoastră nu-i clar despre ce este vorba, așa că am să vă explic. Desfacerea contractului de muncă se face după diferite puncte. După punctul „a”, înseamnă că a plecat de la locul de muncă la propria dorință; dar dacă scrie „g”, înseamnă că l-au dat afară pentru lucruri nu prea laudabile. E clar?... Acum ați putea să mă întrebați cum de am remarcat. După cum v-am spus, în timp ce-mi împuia capul, eu învîrteam actele lui în mîini și am observat că se neliniștește de cîte ori atingeam cartea de muncă. Tot timpul o urmărea din ochi. Iar acesta este un semn destul de sigur că actul nu e în regulă. M-am uitat în primul rînd la el și am văzut modificarea... Acesta este însă un caz simplu, în care te lămurești imediat, cu alții nu merge chiar atît de repede. Oamenii sînt foarte deosebiți și în fiecare, neapărat, există și bun și rău... Și mare greșeală fac cei care se străduiesc să caute numai răul! Eu cred că în munca noastră cel mai important este să știi să vezi ceea ce e bun... Să vă

spun ce prețuiesc eu cel mai mult la oameni? La cei în vîrstă — atașamentul față de profesie, la tineri — curajul și imaginația!... În privința acestor calități nu te prea poți înșela.

Poate că în cuvintele lui Ivan Ilici există o anumită doză de lăudăroșenie, dar faptele rămîn fapte: încă de mulți ani raionul Cernobîl din regiunea Tavrov se bucură de un bun renume și în Nord, și în Siberia, și în îndepărtata Primorie. Oriunde s-ar duce cei din Cernobîl, le merge vestea despre felul cum muncesc.

Și iată că acest Ivan Ilici, care se mîndrește cu perspicacitatea lui, a greșit în privința unui om!... Nu numai că a greșit, ci a fost înșelat, tras pe sfoară, dus de nas! Și ofensa n-ar fi fost atît de mare dacă ar fi fost vorba de vreun om experimentat, de vreun șmecher trecut prin ciur și prin dîrmon. Dar a fost o simplă fetiță, o puștoaică, una care nu cunoștea nici viața și nu văzuse nimic în afară de satul ei.

Cu acest caz neplăcut pentru Ivan Ilici începe povestirea noastră, care, chiar dacă nu este foarte obișnuită, în schimb e adevărată.

Mare e măicuța-Rusie. În orice ținut, în orice regiune există o climă deosebită. Nu știu cum o fi în altă parte, dar în regiunea Tavrov cea mai ticăloasă lună a anului este februarie. E atît de înșelătoare, încît ai putea scrie despre ea și un foileton. Judecați și dumneavoastră: soarele strălu-

cește din plin, de pe acoperișuri picură apa, vrăbiile sar prin pomi și ciripesc asurzitor : „Primăvara a venit, primăvara !“

Dar nu cumva să dați crezare picăturilor, vrăbiilor și soarelui ! Nu trece nici un ceas și începe să bată un vântuleț, apoi vântul se pornește să sufle cu putere, norii se rostogolesc pe cer, roiesc muștele albe și începe o asemenea viforită, încît trebuie să-ți tragi clapele căciulii pe urechi. Dimineața, ce să vezi, din nou s-a înseninat, dar totul e ca iarna : soarele se ridică de la orizont și e atît de roșu, încît pare că-i e rușine pentru înșelătoria de ieri.

Într-o asemenea zi geroasă de februarie s-a ivit la Ivan Ilici o vizitoare neașteptată, s-a apropiat de masă, dacă nu ca un vultur de munte, barem ca un pițigoi îndrăzneț și de îndată i-a plăcut lui Ivan Ilici. Parcă radia prospețime răcoroasă, tinerete, înflăcărare. Fata era îmbrăcată modest, aproape sărăcăcios, dar nici basmaua din lînă grosolană, nici paltonul ca un sac, nici pîslarii cîrpiți n-au umbrît prima impresie. De altfel, după cum știm, Ivan Ilici considera îmbrăcămintea drept un lucru neînsemnat în viață.

— Dumneavoastră angajați brațe de muncă ? întrebă tare vizitatoarea.

— Eu, răspunse Ivan Ilici, privind cu plăcere chipul rumen și cîrn al fetei.

— Vreau să obțin un loc de muncă permanent în Siberia. Se poate ?

— Pentru unii se poate, pentru alții nu, răspunse din obișnuință pe ocolite Ivan Ilici.

— Pentru mine se poate ! Sînt sănătoasă și nu mă tem de nimic, hotărî cu îndrăzneală vizitatoarea. Ce fel de locuri aveți ?

— De tot felul.

— Mi-ar trebui un loc legat de geologie.

— Există și așa ceva.

— Dați-mi unul unde e cel mai interesant.

— Ești teribil de grăbită... Știi să lucrezi ?

— Nu.

— Atunci de ce vrei să pleci ? Poate că ai totuși vreo specialitate.

— Sînt intelectuală.

— Ce ? !

— V-am spus, sînt in-te-le...

— Tocmai asta e, „te-le-le“ ! Cîte universități și academii ai absolvit ?

— Opt clase.

— Cîți ani ai ?

— Nouăsprezece.

— Atunci, să-ți dau un sfat : întoarce-te în colhoz, mai lucrează acolo cum trebuie vreo doi-trei ani, apoi vom sta de vorbă.

— Nu sînt din colhoz, ci de la stația Biriulkin.

— Și acolo este treabă.

— Să car poloboace și putini ?

— Ce fel de putini ?

— Obișnuite, de stejar. Și așa am lucrat doi ani la centrul de murare : am spălat și am opărit poloboace și putini, am sărat castraveți și roșii, am tăiat și am murat varza... D-astea știu să fac ! Eu, tovarășe împuternicit, dacă trebuie, pot să-l toc și să-l murez chiar și pe dracu ! Nici nu vă puteți

închipui câte tone de zarzavat au trecut prin mâinile mele !

— Atunci ce-i dai zor cu „te-le-le“ și te ponegrești că nu știi să lucrezi ? mormăi împăciuitor Ivan Ilici.

— Dar ce, asta e muncă ? Așa mai știu eu multe ; și să gătesc un prînz, și să spăl rufe, și să calc, și să frec podelele... Știu să bat și doage la putini. M-am uitat cum lucrează dogarii noștri și am învățat.

— Uite, cu asta trebuia să începi discuția... Numai că bagă de seamă, tonele pe care va trebui să le urnești în Siberia nu-s ca pe aici. Acolo tonele sînt grele.

— Tovarășe imputernicit, nu veți reuși să mă speriați, eu nu sînt sperioasă !

Ca să-și întărească parcă cele spuse, fata își ridică genele lungi și-l privi drept în față pe Ivan Ilici, iar el putu să-i cerceteze ochii, în care se citea hotărîre și perseverență.

Hotărîrea și perseverența a văzut-o, dar drăcușorii vicleni din ochii vizitatoarei nu i-a observat !

— Ei, dacă-i așa, la primăvară, prin mijlocul lui mai, o să pleci...

Drăcușorii vicleni din ochii căprui ai fetei începură imediat să sară și să joace de bucurie.

— Numele, prenumele, numele după tată ? întrebă Ivan Ilici apucînd tocul.

— Scrieți : Vertișeika Zoia Alexandrovna.

Ivan Ilici nu era omul pe care să-l uimească numele neobișnuite. Întrebă doar atît :

— Vertișeika... La sfîrșit cu „o“ sau cu „a“ ?

— Mai bine cu „o“.

— O fi mai bine, dar în buletin cum e ?

— În buletin e cu „a“.

— Atunci o să scriem și noi cu „a“... Ai grijă, Zoia Alexandrovna, te-ai apucat de un lucru serios. Cu Siberia nu-i de glumit, acolo te poți și rătăci...

E adevărat că Zoia s-a apucat de un lucru, dar... oare în serios ?

3

Ieșind de la Ivan Ilici, Zoia fugi la poștă, unde, așezîndu-se la masa pătată de cerneală, scrisese un tratat... adică, de fapt, nu un tratat, ci o scrisoare către prietena sa. A scris îndelung, vreo oră și jumătate, pe saturete !

„Dragă Tamarka,

Tu ești o trădătoare și o fricoasă, pentru că ai refuzat să vii cu mine. Mai tîrziu ai să-ți muști degetele, dar n-o să-mi fie nici un pic de milă de tine. Așa-ți trebuie, prostuțo !

Am fost astăzi la brațele de muncă și am aranjat totul. Acolo am dat de un uncheaș chel. La început s-a purtat cu mine aspru și chiar m-am speriat, dar apoi s-a dovedit că nu-i de loc sever, ci un mare bleg, iar eu în doi timpi și trei mișcări l-am învîrtit pe degete. Mi-a dat un loc legat de geologie și în mai plec acolo, la muncă permanentă. Adică el crede că permanentă, în realitate doar temporară, pînă agăț un geolog care-mi convine.

După ce m-am despărțit de tine am mai fost încă de vreo zece ori la cinema, am văzut *Cei*

șapte neînfricați și alte filme, și acum îi cunosc pe geologi de-a fir a păr. Ei sînt savanți, neînfricați și întotdeauna au bani mulți, deoarece în munți n-au pe ce-i cheltui. Aceasta o fac, în locul lor, soțiile care locuiesc la Moscova. Geologii își iubesc foarte mult nevestele, probabil pentru că în munți nu există adevărate femei. Se spune că acolo se întîlnesc femei de zăpadă, dar sînt foarte necivilizate, nici măcar focul nu știu să-l aprindă și îi mănîncă pe oameni cruzi. Un bun geolog nu se lasă ademenit de una ca asta.

Mă gîndesc să-i agăț pe geologi în felul următor. Mă duc direct la ei în munți. Dacă e nevoie, mă cațăr singură pe cel mai înalt munte și pe neașteptate îmi fac apariția în fața lor într-o asemenea toaletă, încît au să rămînă cu gura căscată.

Toaleta am copiat-o după o cetățeană pe care am văzut-a la Tavrov, lîngă Casa ofițerilor. Pantaloni gri înguști, bluză verde tricotată și, în partea stîngă, pe guler, o fundă portocalie, mare cît o armonică desfăcută. Cînd am întîlnit-o prima dată am rămas uluită. Chiar și orășenii își suceau gîturile după ea, iar dumneai mergea pe bulevard ca o anomalie magnetică.

Aproape toți banii pe care i-am cîștigat anul trecut cînd am lucrat la punctul de pregătire a murăturilor i-am cheltuit pentru toaleta asta, dar erau puțini și am făcut economie: pantalonii nu sînt de lînă, ci de rips, mi-am cumpărat o bluză simplă și am vopsit-o singură cu acrichină¹. Dar asta n-are importanță, geologii nu se pricep la

¹ Preparat sintetic, sub formă de praf galben cristalin, solubil în apă, folosit împotriva malariei.

materiale, sînt mulțumiți să aibă la ce se uita. La această toaletă merge o coafură modernă, pe care coafezele din Cernobîl o numesc „barbă de popă”. Părul este puțin scurtat și zbîrlit. Dacă te-ai coafat o dată în acest fel, poți să nu te mai piepteni niciodată. Ție ți-ar veni foarte bine coafura asta.

Mai iau cu mine șapte feluri de apă de colonie pentru ca în fiecare zi să miros altfel. Ca să nu le încurc, pe fiecare flacon am scris: „luni”, „marți”, și așa mai departe.

Pentru costum și pentru celelalte obiecte de toaletă mi-am cumpărat un geamantan elegant și i-am făcut o husă în dungii albastre cu chenar roșu. În afară de geamantan, mai duc cu mine și o traistă cu lucruri obișnuite, asta ca să fie la nevoie. Nu e greu să arunci din boarfe, cel mai important e să-ți păstrezi toaleta.

Era cît p-aci să uit! Dacă te hotărăști să-ți faci „barbă de popă” nu arunca părul tăiat, ci din el confecționează suvenir. Adună-l în smocuri, leagă-le cu panglicuțe și parfumează-le. Nu costă nimic, dar poate să trezească un interes mortal.

Ca să poți agăța un bun geolog, în afară de frumusețe și toalete trebuie să fii întotdeauna curată, să știi să duci o discuție și să te porți astfel, încît să faci impresie bună. Dacă în prezența ta ei încep să vorbească în termeni savanți, poartă-te ca și cum i-ai auzit de o mie de ori înainte, dar să nu-i repeți, pentru că poți să faci ușor confuzii. Dacă încep să-ți facă cadouri, nu trebuie să le primești. Altfel poate să se întîmple și cu tine ceea ce s-a întîmplat cu Anka Petrișceva,

cînd responsabilul depozitului de petrol, Poltorakin, i-a dăruit niște ciorapi de capron. I-a dăruit și a început să o bată la cap: „Hai să ți-i îmbrac eu“. Pentru o fată e foarte înjositor să primească cadouri.

Unele fetișcane se dau la bărbați însurați, dar eu nu doresc să despart pe nimeni și nu-mi voi permite mîrșăvii. Îmi voi alege un tînăr necăsătorit, nici brunet, nici blond, ci potrivit, acel care va fi cel mai frumos și cel mai vesel, și de la început am să-l țin în frîu. Deși este savant geolog, pe mine trebuie să mă stimeze. Iar pe tovarășii lui, dacă sînt cheflii și bețivi, în doi timpi și trei mișcări le dau pașaportul. Dar și eu mă voi purta cinstit. N-are decît să plece pe cinci ani în munți, nu-l voi înșela, ci îi voi scrie des și-i voi trimite fotografiile mele ca să-i fie dor de mine. De curînd a rulat un film despre marinari, cum aceștia duc dorul soțiilor lor, ceea ce mi-a plăcut foarte mult.

Dar toate astea ți le scriu degeaba pentru că tu te-ai răzgîndit să mai pleci cu mine. Cînd ai să vii în vizită, în apartamentul meu din Moscova, am să mă mai gîndesc dacă să te las să intri. Desigur că glumesc. Vino, am să-ți fac cunoștință cu un tovarăș neînsurat al soțului și o să dansăm la nunta ta.

Zoika U., care te iubește“

Căzu pe gînduri mîhnită, apoi adăugă fără grabă, dar hotărît:

„Iar la Biriulkino nu mă voi mai întoarce niciodată, poate că o să-l uit pentru totdeauna, deoarece, în afară de școală și de cinematograf,

nici n-am ce să-mi amintesc. Unii nu înțeleg cum de-mi părăsesc mama, dar ea îmi e complet străină. Are treizeci și nouă de ani, însă nu se gîndește decît la ea însăși și la distracții; de mine n-a avut niciodată grijă. Cînd i-am spus că plec în Siberia s-a bucurat foarte mult, deoarece vrea să se mărite a patra oară. Mamele bune nu fac așa ceva. Scrisoarea aceasta este foarte secretă, să n-o arăți altcuiva decît cel mult Dusiei. Dacă află băieții, o să rîdă de noi două. Te sărut de multe ori

Zoika“

Scrisoarea secretă a ieșit atît de groasă, încît abia a încăput în orificiul cutiei poștale.

4

Zoia n-a plecat acasă, ci a rămas peste noapte la Cernobil, la o prietenă din școală. I-au făcut un pat pe o ladă îngustă, dar din pricina tinereții și oboselii a adormit de îndată ce a închis ochii. Și a avut un vis de o mie de ori mai frumos decît oricare film de lung metraj în culori.

Se făcea că a nimerit într-o regiune sălbatică de munte. Oriunde privește, peste tot stînci, cascade, trecători. De cum a ajuns pe munte, soarele a început să strălucească puternic, iar totul în jur — să sclipească, să învie, să cînte. Niciodată în viață Zoia nu mai auzise o muzică atît de minunată. O frumusețe de nedescris, dar mai frumoasă decît orice era însăși Zoia în toaleta ei.

De unde la început nu era nimeni prin munți, deodată se iviră oameni. Și numai geologi, geologi, geologi... Foarte mulți geologi ! Toți îmbrăcați în echipament de campanie : în mîini țin cio-cănașe lungi, toți au arme, aparate de fotografiat, planșete, iar pe umeri rucsacuri ticsite cu hîrtii de cîte 100 de ruble și cu repartizări pentru apartamente în Moscova.

Geologii au înconjurat-o pe Zoia din toate părțile și au început să se prezinte. Se apropiau de ea în ordine : mai întîi cei mai mari, apoi cei mai mici, după grade și funcții.

— Permiteți-mi să mă prezint. Academician Gornohrebtov !

- Burilski, membru corespondent !
- Prospatin, doctor în științe subterane !
- Profesorul Plastov !
- Skvajin, șeful expediției !
- Docent Rudnev !
- Zalejnev, cercetător principal !
- Pustoporodin, administratorul expediției !

Zoia dă mîna cu toți, le zîmbește tuturor, iar în sinea ei se gîndește :

„Numai bătrîni și bătrîni, șefi și responsabili, toți sînt cărunți și cu chelie, aș vrea unul mai tînăr“.

Nici nu apucă să se gîndească bine la acest lucru, că auzi deodată o voce plăcută de tenor.

— Sînt deosebit de bucuros să vă cunosc !
Eduard Almazov, cercetător științific-ajutor.

Se uită în partea de unde s-a auzit vocea de tenor și, de emoție, era cît pe ce să scoată o exclamație : în fața ei stătea un bărbat nici blond, nici brunet, ci tocmai așa cum trebuie !

Academicienii, profesorii, doctorii în științe fotografesc în jurul Zoiei, dar ea nu-și poate lua ochii de la Eduard Almazov, și de tulburată ce-i nu-și găsește cuvintele. Ba chiar s-a speriat : „Te pomenesti că o să creadă că sînt mută sau atît de proastă, încît nu sînt în stare să leg două cuvinte“.

La acest gînd pe Zoia o trecură nădușelile.

Își adună puterile și întrebă :

— Sînteți burlac, tovarășe Eduard Almazov ?

— Sînt burlac, răspunse el. Dar de ce vă interesează acest lucru ?

— Pentru că îmi placeți neobișnuit de mult.

— Iar eu sînt de-a dreptul orbit de frumusețea dumneavoastră !

În vis totul este posibil. Zoia se pomeni ținînd în mîna o frînghie lungă, subțire, din cel mai solid capron. La capătul frînghiei — un laț. Zoia ridică brusc mîna și — vjt !... Gata ! Niciodată tînărul geolog Eduard Almazov n-o să-i mai scape din laț. Zoia trage de sfoară și el îi vine în întîmpinare fericit și zîmbitor... Se apropie tot mai mult, mai mult, mai mult... Ce mai, exact ca la cinema !... Apoi și mai aproape... Atît de aproape încît mai mult nici nu se poate : piept lîngă piept, buzele lor se ating... Toc !

Buf !

Cînd te răsucești în somn pe o ladă îngustă și bombată, nimic nu e mai ușor decît să te trezești pe podea.

Zoia se ridică de jos, își frecă șoldul lovit. Îi era și ciudă, îi părea și bine. Ciudă pentru că s-a întrerupt filmul colorat al visului tineresc, îi părea însă bine pentru că un astfel de vis se va împlini cu siguranță. Nu degeaba în timp ce adormea își

zicea : „În pat nou cînd te-ai culcat, ginere tu ai visat !...”

„Aoleou, dar munții ? ! Munții înseamnă supărare, își amintește Zoia. Orice babă știe asta !”

La optsprezece ani însă nu te gîndești prea mult la supărări.

— Fie ce-o fi, se liniște Zoia, lungindu-se atent pe cocoașa lăzii și adormind din nou.

Capitolul II

De ce s-au minunat fetele. Legi mici și ceartă mare. Un caz grav cu carașii din Barabinsk.

I

În vagonul din față se aude cum pufăie locomotiva. Sub podea, roțile saltă și-și cîntă singure :

— Departe, departe, departe...

— Te duc ! continuă locomotiva cu o voce puternică de bas.

Și din nou :

— Departe, departe, departe...

— Te duc !...

De cîte zile și nopți ascultă Zoia această melodie monotună ? !

Trenul nu era rapid și aceasta era spre bine. Sta mult prin stațiile mici, dîndu-ți posibilitatea să-ți dezmoțеști picioarele și, chiar dacă n-aveai timp să cunoști bine noile locuri, puteai măcar,

cît de cît, să le privești. Orice haltă, orice gară era o descoperire geografică.

Au plecat din Tavrov noaptea tîrziu, iar pe la cinci dimineața a început agitația. Semnalul l-a dat o fată, care s-a trezit înaintea tuturor.

— Ah, fetelor, ah, ce-i asta ? ! Ah, dar treziți-vă odată ! Priviți, ah, ah ! Pămîntul e cu totul altul ! Ah !

Schimbarea pămîntului este o chestiune importantă. Chiar și cele mai somnoroase au sărit, s-au îngrămădit la ferestre și au început să se minuneze. Și aveau de ce : din negru, pămîntul devenise brun deschis.

Atît s-au mai minunat fetele, încît i-au trezit și pe băieții care dormeau în celălalt capăt al vagonului. Dintr-acolo veni tînărul, dar încercatul Vasea Zemleprohodeț și explică :

— Trecem prin regiunea Reazan. Pe aici nu mai e cernoziom, ci pămînt argilo-nisipos.

— Înseamnă că pe aici se cultivă puține cereale ?

— Ba multe. Dacă este îngrășat, terenul argilo-nisipos rodește bine.

— Ah, fetelor, priviți, ah !...

Celelalte au privit și-au tot privit, dar n-au zărit nimic. Pămîntul brun, iar cîmpia — ca orice cîmpie.

— Ce-ai mai văzut ?

— Mă minunez nu pentru ce „am văzut“, ci pentru ceea ce „nu am văzut“. Pe aici nu e sfeclă !

— Nu se poate !

Totuși așa era : oricît s-au uitat n-au zărit frunza cunoscută, întunecată și lucioasă a sfelei.

Trecînd de Moscova au încetat să se mai mire, au obosit să se mai minuneze. În timpul acesta au reușit să se cunoască și să se împrietenească. Au început întrebările, discuțiile, povestirile. A venit vorba despre rochii, despre ceea ce duce fiecare cu sine în Siberia. I-a venit rîndul și Zoiei.

— Al cui e acest geamantan elegant? Al tău, Zoika?

— Al meu.

— Ce-ai în el?

Zoia, în sinea ei:

„Pe dracu! N-ați nimerit-o voi pe aia care să-și arate toaletele! Te pomenești că mă mai iau în rîs, sau chiar mai rău, or să mă copieze. Oricum, nu ajung geologii pentru toate fetele.“

Așa s-a gîndit, apoi oftă din greu și răspunse în aparență destul de sincer:

— Nimic ca lumea. Sînt săracă.

Lăsă ochii în jos și oftă. Le-a fost milă de ea.

— Lasă, Zoika, în Siberia agonisim noi!

Spre seară au venit în vizită băieții. La început stăteau timizi, se jenau. Fetele îi ațîțau:

— Ce plicticoși mai sînteți și voi, băieți. Nu sînteți în stare să ne distrați! Nici măcar o armonică n-aveți.

— Cum n-avem? Adu acordeonul, Valka!

Își trecu Valka degetele pe instrument. Clătină din cap.

— Ce să cînt, d-alea din Tavrov sau din Siberia?

— Dă-i drumul, d-alea siberiene.

Au cîntat despre Baikal, despre Ermak, despre pămînturile destelenite, cîntece despre Moscova. Apoi veniră la rînd strigăturile din Tavrov.

Din pricina lor s-au și certat. Unul din flăcăi a scăpat un cuvînt nepermis și, din cauza asta, au fost luați la zor toți băieții.

— Cărați-vă cu acordeonul vostru, cu tot. Să nu vă mai prindem pe aici!

Unul din ei, un tînăr cu părul buclat, se așezase lîngă Zoia.

— Șterge-o! Și fără țigara ta nu se poate respira.

— Da' delicată mai ești...

Fără să-i spună vreo vorbă urîță, Zoia se ridică, îl înșfăcă de guler pe nenorocosul curtezan și cu cealaltă mîna îl împinse din spate pe coridor.

— Și ăsta mai e geolog!

Atunci, băieții s-au supărat de-a binelea, s-au reîntors în compartimentele lor și s-au apucat să joace domino.

2

Bineînțeles, a doua zi, fetele și băieții s-au împăcat. Mai bine zis, nu s-au împăcat, ci s-au făcut că au uitat cele întîmplate cu o zi înainte. Flăcăii au venit din nou cu acordeonul, dar cuvintele urîte nu le-au luat cu ei.

Oamenii noștri, mai ales tinerii, știu uimitor de repede să se apropie unii de alții, să se sudeze într-un colectiv prietenesc! Obiceiul acesta se trage de pe băncile școlilor, din detașamentele

de pionieri. Un asemenea colectiv chiar dacă nu este prea numeros, și chiar dacă este legat doar prin cunoștințe făcute în timpul călătoriei, chiar dacă existența sa nu e trecută în procese-verbale, odată născut la începutul drumului, va trăi pînă la ultima stație, care se numește Despărțire.

Nimeni nu notează hotărîrile acestui colectiv, dar micile legi pe care le elaborează trebuie să fie respectate.

La fete are loc un fel de ședință închisă.

— Ascultați, fetelor, avem mult de mers și trebuie să stabilim o ordine: băieții n-au decît să vină în vizită, dar se stă numai pînă la ora nouă.

— Just!

— Se poate și pînă la zece...

— Ajunge pînă la nouă.

— Știu de ce Alka vrea pînă la ora zece. Îi place de negriciosul acela care a făcut scamatorii cu sforcica...

— Ce să-ți spun, fără el nu mai pot să trăiesc! se justifică Alka roșind. Sînt pentru ora zece deoarece acum zilele sînt lungi...

— Cine este de acord să-i dăm pe băieți afară la nouă, să ridice mîna!... Majoritatea zdrobitoare!

— Și să se ducă să fumeze în celălalt capăt al vagonului!

Se aprobă și această propunere.

Micile legi aprobate, votate, intră în vigoare. Încearcă numai să nu le dai ascultare! Ce-i drept, seara au reușit să-i gonească pe băieți abia la nouă și jumătate, dar, după cum spuneau vechii legiuitori ruși „această lege se aplică după împreju-

rări“. Doar n-o să se întrerupă cîntecul după toanele ceasului!

Băieții pleacă și se apucă de domino, iar fetele mai stau încă mult de vorbă. Pare-se că au discutat despre toate, dar nu...

— Știți, fetelor, mi-au rămas doar o sută douăzeci de ruble.

— Tu încă ești bogată! Eu am optzeci și șapte.

Cea mai bogată dintre toate era Zoia. Avea o sută șaiszeci și trei de ruble.

— Oh, oftă ea. Tare aș vrea să am mulți, mulți bani!

— De ce?

— Măcar pentru ca să nu mă mai gîndesc niciodată la ei.

Modul cum a fost pusă problema stîrni o discuție îndelungată și confuză.

— Numai în comunism toată lumea o să aibă mulți bani, spuse una din fete.

— Să-ți fie rușine, Lenka. Porți insignă de comsomolistă și spui o asemenea prostie! Dacă toată lumea o să aibă mulți bani, atunci nu vor mai avea nici o valoare. În comunism totul va fi din plin: și alimente, și haine, și locuințe bune, și biblioteci, și teatre. Vor fi din toate atît de multe, încît le vom folosi gratuit. Oamenii vor trăi după necesități, banii nu vor mai fi necesari și vor dispărea.

— Fetelor, asta se întîmplă și acum!

— Ce se întîmplă?

— Banii nu sînt necesari!

Toate se năpustiră asupra celei care se arătase indiferentă față de bani.

— Tu le încurci mai rău ca Lenka !

— Dacă nu-ți trebuie banii, dă-ni-i nouă...

— Stați puțin, fetelor, eu nu încurc nimic. Iată ce se întâmplă : acum toate avem bani puțini, am plecat foarte departe, într-un loc unde nu avem nici rude, nici cunoscuți, dar asta nu ne sperie de fel. De ce ? Pentru că știm că vom fi asigurate cu tot ce avem nevoie : cămin, hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte... Vom avea și cărți, și cinema, și școală pentru adulți... Vor fi de toate ! Iată, prin urmare că noi, acum, avem nevoie de bani și nu prea...

Zoia nu mai rezistă :

— Ba eu am foarte mare nevoie !

— Cît ? Ei, câți bani îți trebuie acum ?

— Cu cît mai mult, cu atît mai bine.

— Un milion ?

— Măcar de l-aș avea !

— Ce-ai face cu milionul tău ?

Toate privesc curioase la Zoia. Ea nu stă mult pe gânduri :

— Mi-aș aranja la Moscova un apartament frumos, nu mai puțin de două camere, mi-aș lua un televizor, aș merge la teatru și la cinema, m-aș duce prin stațiunile balneare, mi-aș cumpăra un palton de blană, mi-aș găti cele mai gustoase mâncăruri, și picante, și dulci și de toate...

— Ia stați, fetelor, că e interesant... Și ce-ai mai vrea Zoia ?

— Aș vrea de toate ! Perdele de tul la ferestre...

— Slavă domnului, asemenea bunuri avem cu toții...

— Eu n-am și de-aia vreau !

În discuție, forțele erau inegale. Zoia singură discuta în contradictoriu cu toate celelalte. Și, afară de asta, majoritatea fetelor erau mai în vîrstă, mai experimentate și mai pricepute decît ea.

— Dar să înveți, să muncești, n-ai vrea ?

— Parcă e puțină muncă pe lîngă un apartament elegant ? Aș freca podelele, aș curăți covorele, aș spăla, aș călca... Aș citi. Îmi plac grozav cărțile despre călătorii — despre aviatori, marinari, despre geologi !

Zoia avea o imagine stranie și ridicolă despre viața de huzur ! Dar fetele s-au năpustit asupra ei ca și cum într-adevăr ar fi devenit o capitalistă :

— Și ar însemna că te-ai transforma în propria-ți servitoare.

— Și ai trăi ca o parazită !

— Ne-ai descris o viață de mic-burghez.

— Puteți să mă numiți mic-burgheză, dar eu rămîn la ale mele.

— Înțelege, Zoia, că judeci într-un mod nesovietic.

— Fie și nesovietic.

În focul discuției, Zoia a luat-o razna și și-a atras oprobriul tuturor. A înțeles asta deoarece toate fetele au tăcut dintr-o dată. Numai una a spus :

— Dacă-i așa, să nu ne mai socotești prietenele tale.

Erau cuvinte crude ! Pe Zoia o podidiră lacrimile, dar din încăpăținare răspunse :

— Mă descurc eu și fără prietenia voastră.

Fetele n-au mai vorbit cu Zoia și se purtau ca și cum nici n-o vedeau. Era insuportabil de înjositor, dar ea se ținea tare. Totuși, la un moment dat, paharul răbdării se revărsă. Auzi o replică :

— Interesant, cine o fi educat-o în felul ăsta ?

Zoia începu să plîngă în hohote. Fetele se uită una la alta, tăcură, dar se găsi una care să spună :

— Vorbește prostii, și după aia o apucă istericalele.

Istericale ? Ei asta nu, să le apuce pe altele ! Zoia ridică fruntea și, înghițindu-și lacrimile, puse :

— N-aveți decît să mă considerați rea, mizerabilă, proastă, nesățioasă... De ce ?... Voi tot n-o să mă înțelegeți... Voi ați vorbit despre mamele voastre, cum v-au iubit și v-au alintat... Mergeați la școală, vă dădeau să mîncăți, în timp ce eu am trăit pe lîngă mama mai rău decît un copil vagabond... Adesea, înainte de școală, mîncam un morcov crud și — fuga... Mama se ducea la petreceri, iar eu stăteam toată noaptea singură. Soba era neîncălzită, era frig, îmi era frică... De la nouă ani spălam singură podelele și zdrențele mi le clăteam într-o copcă, la rîu. Toate — singură !... Aveam o vecină bătrînă... Era săracă, dar îmi dădea să mîncînc. Apoi a murit și ea... Cînd am să fiu bogată, am să-i pun un monument !... Și Ana Petrovna, învățătoarea de la școala elementară, mă oprea să înnoptez după lecții, îmi dădea seara să mîncînc...

Iată, așadar, cum se explica excesiva cupiditate a Zoiei ! Fata care a numit-o pe Zoia mic-burgeză s-a așezat lîngă ea și a cuprins-o pe după umeri.

— Liniștește-te, Zoia, noi doar n-am știut... Hai să vorbim...

— N-avem ce vorbi ! Pe voi v-au alintat mamele, voi nu puteți să înțelegeți...

— Zoia, dar școala ? Ar fi trebuit să te ajute !

— M-a ajutat, dar după aceea, cînd m-am făcut mare și am intrat la școala medie, n-am mai spus nimănui nimic : mi-era rușine — deși rea, totuși era mama mea... Vouă vă povestesc pentru că acum e departe... Plec în Siberia în căutarea unei vieți noi !

— Cu toții mergem acolo pentru o viață nouă.

Încet, încet Zoia s-a liniștit și totul părea a fi ca mai înainte. Cînd au adus apa fiartă (aceasta o făceau băieții), au invitat-o să bea ceai :

— Milionaro, tu de ce nu bei ceai ?

— Nu vreau.

— Zoica, nu te supăra... Am discutat, ne-am certat și ne-am împăcat. Nici noi n-avem dreptate, nici tu... Ai spus niște lucruri de ți-e rușine să le repeți.

Pînă la urmă Zoia a băut ceai împreună cu ceilalți și a încetat să se mai supere cînd o numeau milionară. Se gîndea în sine :

„Las' să mă tachineze, eu singură sînt de vină. Încă-i bine că n-am spus nimic despre toaletele mele și despre geologi.“

Fetelor le-au rămas puțini, foarte puțini bani, și tocmai atunci s-a nimerit ca trenul să se oprească mai multă vreme în gara Kungur. Zemleprohodeț Vasea le informase din vreme:

— Aici există o peșteră cu treizeci și șase de lacuri subterane, munți de gips, o uzină de gips și, chiar în gară, un magazin care vinde suveniruri din gips.

Fetele s-au repezit „numai să se uite“, și au căzut în capcana comercială pusă acolo cu șiretenie.

— Ai înnebunit? săriră toate cu gura pe una din prietene, care și-a cumpărat primul „suvenir“. Și așa ai bani puțini. Și apoi, unde-l mai pui?

— Fetelor, dar uitați-vă ce cățel splendid! Are un botișor, exact ca al lui Laika, care a zburat pe cel de-al doilea satelit...

— Cît te-a costat?

— Foarte ieftin, aproape pe gratis, și e o dulceață!

— Mai are căței ca ăsta?

— Și ca ăsta, și altfel. Și mari, și mici, și șezând, și culcați, și albi, și gri, și bălțați...

Niciodată n-a fost asemenea îmbulzeală la cățelușele „Laika“ de la taraba cu suveniruri din Kungur!...

Cel mai mult a stat la îndoială Zoia. Și cu toate acestea n-a rezistat. A venit în fugă cu cumpărătura după ce se dăduse al doilea semnal. Spre mirarea întregului vagon, n-a cumpărat un cățel,

ci un Vasili Tiorkin — un soldat vesel cu armonică. I-a plăcut foarte mult și a hotărât:

„O să-l păstrez, și când voi locui la Moscova, o să-l pun în sufragerie pe televizor.“

A doua zi Vasea Zemleprohodeț apăru cu noaptea în cap.

— Noroc, asiaticelor!

S-au uitat una la alta: toate aveau ochii cîrpiți de somn, dar nimic asiatic. Cu toatele s-au repezit la Vasea:

— Zeflemistule!

— Obraznicule!

— Tu ești un dromader asiatic!

Vasea dădea doar din umeri.

— Ați încetat cu insultele?

— Dacă ți se pare puțin, putem continua...

— Atunci, iată ce-i: în primul rînd, în cuvîntul „asiatic“ nu e nimic jignitor, iar voi sînteți într-adevăr asiatic, pentru că vă găsiți în Asia. De două ore călătorim prin Siberia.

S-au repezit la ferestre. Cît vedeai cu ochii se întindea o uriașă cîmpie deluroasă cu nenumărate pădurici de mesteacăn. Și părea că această cîmpie pustie e fără de sfîrșit. Exact ca în cîntecul despre Moscova: „Iată cît e de mare, mare și nemărginită“.

Nu degeaba Vasea era numit Zemleprohodeț¹: era un adevărat birou de informații.

— Vasea, draguțule, după asta ce mai vine?

— Urmează o gară mare, Tiumen. Centru regional. Oprește — douăzeci și trei de minute. Apoi

¹ Exploratorul (în lb. rusă).

vine Omsk. Înainte de Omsk este podul peste Irtiș. Apoi vine stepa Barabinsk. Am fost acolo, am lucrat cu tractorul la cules... Vreți să ascultați sfatul meu ?

— Să cumpărăm iar suveniruri ?

— Nu. Lîngă Barabinsk sînt multe lacuri. Și e vînat pe acolo, cîtă frunză și iarbă...

— Nu sîntem vînători.

— Și mai sînt vestite lacurile astea prin carașii lor. Asemenea carași nu există nicăieri în lume ! Se vînd prăjiți în gara Barabinsk. Ah, ce gustoși sînt !

Încă de la Tiumen s-au pus pe postit, să nu-și taie foamea în vederea carașilor de la Barabinsk. Au sosit, au sărit din vagoane, s-au uitat — într-adevăr, o mulțime de tarabe cu pește prăjit. Au cumpărat carași și firește, au început să-i înfulece.

— Ce gustoși sînt, fetelor. Niciodată n-am mîncat un pește atît de gustos.

— Ce păcat că am luat numai jumătate de kilogram !

Dar pe măsură ce-și potoleau foamea, fetele au început să capete îndoieli.

— Uitați-vă, fetelor, carasul meu are gura strîmbă.

— Iar al meu are oasele neobișnuite și ochii sînt pe o singură parte.

— Fetelor, dar ăștia nu-s carași !!!

— Dar ce ?

— Calcan congelat și prăjit, asta e !

— Sigur că da, calcan în toată regula !

L-au tras la răspundere pe Vasea. Avea buzele și mîinile mînjite de untdelemn. Mîncă peștele din mers și nu presimțea ce-l așteaptă.

— Ce mîninci, Vasea ?

— Nu vedeți ? Caras...

— Tu ești caras.

— Nu caras, ci carasoi !

— E calcan de Barabinsk.

— Eu însumi am prins carași lîngă Barabinsk, iar calcanul se găsește în mare.

— Atunci explică cum de s-au transformat carașii în calcani ?

Asemenea explicație n-a putut să dea nici măcar Vasea. Secretul transformării îl cunoștea doar restaurantul din Barabinsk.

În sfîrșit, iată și taigaua. Au privit-o îndelung, încercînd să înțeleagă de ce se scrie despre ea în cărți cu atîta respect și chiar emoție. E o pădure obișnuită, numai că-i foarte lungă. Au ajuns la concluzia că taigaua n-are nimic înspăimîntător. Nici măcar nu poți să te rătăcești prin ea, dacă știi unde e nordul și unde e sudul. Dacă te afli la nord, mergi spre sud, și, neapărat, ieși la linia ferată. Vasea Zemleprohodeț a încercat să le contrazică, dar i-au amintit de carașii din Barabinsk...

4

A șasea noapte petrecută în vagon a fost marcată printr-o întimplare de loc amuzantă, ba, dimpotrivă, chiar tragică.

În compartimentul lor, bărbații aveau, de asemenea, micile lor legi, dar aici s-a găsit unul care nu voia în general să respecte vreo lege, nici din cele mai mari, nici din cele mai mici. A fost trimis în Siberia nu de Ivan Ilici, ci de un alt împuternicit, dintre aceia care nu văd omul, ci „haina”, și nu știu să deosebească vulturul de uliu.

Băiatul ăsta era un fel de dandi printre ceilalți flăcăi, care umblau în cămăși simple cadrilate, de culoare închisă. El purta cămașă de mătase, cizme din piele de box, inel de aur în deget și mustăcioară tunsă îngrijit.

Tinerii au încercat să-și bată joc de inel și de mustăcioară, dar renunțară repede. Acest dandi le-a ascultat ironiile, fixându-i cu privirea neobișnuit de liniștită a ochilor săi reci, cenușii, și a spus :

— Eh, forță de muncă !

Cuvintele „forță de muncă” nu conțin de fapt nimic supărător, dar ironia disprețuitoare cu care au fost pronunțate i-a ofensat profund pe toți.

— Dar tu cine ești ? Nu tot o forță de muncă ?

— Cine-s eu, despre asta scrie în actele mele. Ei drăcie, asta nu-i treaba voastră. Ați înțeles ?

Mai discută cu unul ca el dacă poți !

După acte, băiatul acesta mustăcios trecea drept excavatoristul Nikolai Hohreakov, dar multora dintre flăcăi nu le venea să creadă că ar fi mecanizator.

— Cică-i excavatorist, dar mâinile i-s albe, ca ale unui contabil...

— Le ferește. Să nu le strice fasonul.

— De ce merge în Siberia ?

— Dracu să-l știe. Poate că fuge de o pensie alimentară.

Încă din prima zi a călătoriei, după ce au trecut de Miciurinsk, doi dintre băieți s-au întors cam amețiți de la bufet și colectivul a avut de furcă cu ei. Dimineața, i-au certat și au hotărât : pe drum, nimeni n-are voie să bea, sub nici un pretext. Mica lege împotriva alcoolismului era cu atât mai ușor de respectat, cu cât băieții stăteau și mai prost cu banii decât fetele, care erau eco-noame și nu fumau. Toți băieții o duceau prost cu banii, afară de Nikolai Hohreakov. Mergea de unul singur prin bufete și restaurante, nu-și refuza nimic, nici vin, nici gustări costisitoare. Pe băieți nu-i intriga atât faptul că bea, cât nerespectarea hotărârii colectivului. Din cauza aceasta a și început discuția.

— Din nou duhnești a votcă. Ai uitat că am hotărât să nu se bea ?

Drept răspuns — aceeași privire disprețuitoare a ochilor inexpressivi, mijiiți, precum și o tăcere ofensatoare.

— Dacă te afli într-o societate, trebuie s-o respecti.

— Ce „societate” mai e și asta ? ! Duceți-vă cu hotărârile și avertismentele voastre... știți unde ?

Forța era de partea băieților, dar ei s-au măr-ginit doar la a nu mai vorbi cu Hohreakov. Cu toate acestea, devenea clar că se coace un conflict

cu mult mai serios decît cearta dintre Zoia și prietenele ei.

Ce-i drept, în ziua următoare, Hohreakov a făcut un pas spre împăcare, dar a procedat de așa manieră, încît rezultatul a fost și mai neplăcut. A venit beat de la bufet, cu niște pachete. Le-a desfăcut, a aranjat sticlele pe măsută și a etalat gustările. Băieții se făceau că nu văd nimic. Terminînd cu pregătirile, Hohreakov îi invită :

— Așezați-vă, fraților ! Vă jertfesc o cinste.

Chiar așa a spus : „Vă jertfesc“ !

— Du-ți, măi frate, cîntea, acolo de unde ai adus-o, nu ne trebuie jertfele tale.

Ce să ne ascundem după deget ! Unii poate că n-ar fi refuzat să petreacă în contul altuia, dar era de neconceput să procedezi astfel în prezența colectivului. Ei s-au ridicat cu cea mai mare vehementă împotriva ideii lui Hohreakov.

— Ia, vezi că-ți zboară sticlele pe geam și tu împreună cu ele !

— Îmi refuzați tratația, nu vreți să petreceți cu mine ?... O să notăm.

— Noi n-o să bem și nici ție nu-ți permitem.

— Cine a spus „nu-ți permitem“ ?... Tu știi cu cine vorbești ? Peste tot se știe cine sînt !... Vreți să trag semnalul de alarmă și să opresc trenul ?... Iar dacă mai cîrtește cineva împotriva mea, pot să-l desființez cît ai zice pește !

Hohreakov era beat, dar se simțea că amenințările lui nu erau o simplă lăudăroșenie : ar putea să oprească trenul, ar putea face și ceva mai rău. Dacă altcineva ar fi făcut un asemenea scandal, băieții l-ar fi muștruluit, i-ar fi luat votca și l-ar

fi gonit să doarmă pe banca de sus ; Hohreakov însă era în afara colectivului și, apoi, era plin de o hotărîre disperată, de neînțeles. Acei care au avut prilejul să-l întîlnească singur se fereau de el :

— Mai bine ține-te departe de el...

Astfel că nimeni nu l-a împiedicat să-și facă de cap. După ce a băut, în ciuda tuturor, un pahar de votcă, s-a cățărat în patul din mijloc și a adormit.

Terminînd partida de domino la ora unu, băieții au început să se împrăstie pe la locurile lor, cînd unul din vecinii lui Hohreakov i-a strigat :

— Băieți, veniți 'ncoace ! Dar încet... Cine are o lanternă ?

Ștînd pe banca de jos, băieții au început să-l cerceteze pe excavatoristul care dormea somnul greu al bețivului. Cu cămașa scoasă, el zăcea gol pînă la brîu. Cearșaful, dat la perete, îi dezgolea pieptul, umerii și mîinile acoperite de sus pînă jos cu tatuaje. Pe piept se vedea ceva în genul unei colivii de papagal, în care lîncezea o ființă fantastică, asemănătoare totodată, și cu un curcan, și cu un porc spinos. De altfel, sub colivie se afla un text explicativ : „Stau după gratii în temnița umedă“. Pe umărul drept se întindea o rusalcă, în jurul celui stîng se încolăcea un șarpe format din trei inele. Sub acesta erau două pumnale încrucișate și inscripția : „Manka e o cățea“. În locurile libere erau desene mai mici : sticle cu păhărele, cranii cu oase încrucișate, ași și decari.

După ce au terminat de examinat, băieții s-au strîns în compartimentul de fumat de lîngă toaletă...

— Acum e clar ce poamnă e, a fugit din închi-soare...

— Poate că-i amnestiat?

— Atunci de unde are atîția bani? Cine-i cîș-tigă cîstit nu-i aruncă în vînt. Noi avem mulți?

— Să-l luăm și să-l dăm jos din tren.

— Trebuie să spunem însoțitorului și șefului de tren să controleze dacă nu călătorește cu acte furate.

— Așa e. Ciudat: în acte este Nikolai, iar pe mîna scrie „Igor“...

— Haideți să-l punem la încercare pe pictatul ăsta, să-l strigăm în somn, să vedem la ce nume răspunde?

Au încercat:

— Kolea!... Nikolai!... Kolka!...

Pictatul nu s-a mișcat.

— Igor!... Igoriok!

— Da, ce-i?...

S-a ridicat, a încercat chiar să deschidă ochii, apoi s-a cufundat din nou în somnul greu al be-ției.

— Ați văzut?

— Să-l chemăm pe șeful trenului!

— Ce să ne grăbim? Acum o să zacă pînă la prînz: dacă facem gălăgie, le deranjăm pe fete.

Toți voiau să doarmă și de aceea sfatul „să nu ne grăbim“ le-a convenit.

S-au lămurit în toate privințele, au descoperit totul, dar n-au dus lucrurile pînă la sfîrșit! Și au făcut, desigur, o greșală...

Peste o oră, cel care părea cufundat într-un somn adînc, se trezi. Așa cum era întins pe spate, pipăi pînă dădu de sticla pregătită la căpătîi și trase vreo trei înghițituri; mai stătu vreo cinci minute gîndindu-se cu încordare la ceva, apoi, cu o sprinteneală neașteptată, se ridică și, așa cum era, doar în ciorapi, alunecă jos, fără zgomot.

În tren nu există liniște deplină. Roțile își tă-căne fără încetare cîntecul lor simplu, în tact cu ele scîrțîie armătura vagonului, iar pasagerii sfo-răie adormiți, în dulcea legănare a arcurilor.

Cel ce se trezise privi în jur, ascultă atent.

— Eh, sforăie forța de muncă!

Surîse satisfăcut și scuipă printre dinți.

— Duceți-vă să trageți la jug cît oți vrea. Eu n-am același drum cu voi, căutați-vă alt excava-torist!

Își trase pe el cămașa, își puse haina, șapca, își luă cizmele în mîna stîngă, aruncă o privire pe coridor și se dădu înapoi: însoțitoarea vagonului nu dormea, stătea lîngă cabina ei. Înjură în si-nea lui:

„Dracu m-a pus să mă îmbăt ieri, acum trebuie să merg la risc... Ei, dar fie ce-o fi!... Pentru orice eventualitate, am un cuțit. N-ar fi pentru prima oară!...“

Doar ce s-a întors însoțitoarea, că se strecură în compartimentul fetelor și deîndată găsi ce căuta: pe banca de jos dormea o fată. Gene lungi îi aco-pereau ochii, pletele blonde se revărsau de sub basmaua albă... Dar hoțului nu-i ardea acum de

frumusețea feciorelnică. Auzise el că pe fată o strigau milionara, iar geamantanul ei era nou și foarte elegant. Și, desigur, nu degeaba stăpîna îl supraveghează tot timpul, iar noaptea și-l pune la cap.

Hoțul strecură mîna sub perna Zoiei, trase geamantanul și lăsă ușor perna la loc.

Zoia dormea adînc, nu știa, nu bănuia nimic. Pe măsută stă Vasili Tiorkin. Dacă Tiorkin ar fi fost viu, ar fi aruncat armonica, l-ar fi înșfăcat pe bandit de guler și l-ar fi zgîlțuit soldățește, de i-ar fi ieșit sufletul ; dar încercatul ostaș era înțepenit în nemișcarea de gips.

Pe măsută erau și niște ouă. Hoțul le-a băgat prin buzunare : cine știe cînd o să mai ajungă la un bufet ?

Se uită din nou pe coridor și văzu că însoțitoarea intrase cu o treabă în compartimentul său... Acum, nu mai căscă gura ! Cizmele și geamantanul — într-o mînă, cheia de la vagon — în cealaltă. Ca un șarpe s-a furișat pe platformă, a îmbrăcat în grabă cizmele, a deschis ușa de afară, a aruncat valiza și, fără să stea pe gînduri, sări și el. A fugit cîțiva pași, a căzut, s-a rostologit sub taluz, unde s-a pitit. Nu trebuia ca cei din ultimele vagoane să observe un om pe terasament.

Prin apropiere au trecut lumini, au duduie roți și, deodată, s-a așternut liniștea nopții din taiga. Ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, luna, ca o seceră, își continua drumul său liniștit deasupra pădurii.

Mihailo trăia într-unul din cele mai neștiute locuri dintre două stații ale mării magistrale feroviare, dar era cunoscut, și despre el se vorbea la multe sute de kilometri în jur. O dată s-a scris chiar în ziar despre el. S-au găsit niște amatori curajoși care au venit pînă la el cu aparatele de fotografiat. Cei mai apropiați vecini se mîndreau și chiar îl iubeau pe Mihailo, ca pe o celebritate locală. Era o celebritate dintre cele mai comode. Mihailo nu protesta niciodată cînd, în poveștile despre el, se adăugau lucruri în plus. De altfel, calomniile nu puteau să-i facă nici un rău : vîntorii din acele locuri nu numai că nu-l urmăreau, dar îl și apărau. El însuși niciodată nu-și risca enorma sa subă cafenie.

Desigur, cititorul a ghicit despre cine este vorba. Mihailo era un urs, un urs mare și cu o înfățișare foarte înfiorătoare, care se deosebea de frații lui necivilizați din taiga printr-o istețime excepțională, prin faptul că era pașnic și, dacă vrei, poseda chiar un anumit tact diplomatic. Firește, el n-ar fi putut fundamenta teoretic ideea relațiilor de bună vecinătate cu omul, dar o transpunea în viață atît de consecvent și hotărît, încît și-a atins scopul : oamenii au făcut o excepție în ceea ce-l privește, recunoscîndu-i drepturile la viață și la bunurile ei.

Dar ce înseamnă „bunurile vieții“ ? Este o noțiune foarte relativă. Dintre toate bunurile, Mihailo se folosea de cele mai neînsemnate : dreptul de a aduna resturile de mîncare aruncate de pasagerii trenurilor.

În apropierea căii ferate nu mai trăiau de mult urși și nimeni nu știa precis de unde a apărut Mihailo. Oamenii cu experiență presupuneau, însă, că pe cînd era doar un ursuleț, fusese în captivitate și, în felul acesta, se obișnuise oarecum cu oamenii, care l-au hrănit și, pare-se, nu l-au suferat prea tare. Într-adevăr, așa părea să fie. Mihailo fugea de oameni, dar nu-i era prea frică de ei. Nu-i plăcea să fie văzut — și gata. Uneori, cercetînd sectorul pe care și-l alesese, ursul se întâlnea cu cei ce reparau linia, sau cu transmissioniștii. Grijuliu, îi ocolea, dar nu se ducea prea departe în pădure, ci se ascundea prin apropiere. La cîteva minute după terminarea lucrului, el scotocea locul unde stătuseră oamenii, adunînd coji de pîine, capete de pește, șorici de la slănină.

În ceea ce-i privește pe revizorii de cale, îi știa pe toți fără excepție și de ei se sinchisea și mai puțin. În zilele umede, aceștia găseau pe terasament urme foarte proaspete lăsate de labele ursului : Mihailo trecuse cu cîteva clipe înaintea lor, și apoi se pitise după cel mai apropiat brad. Cîinii revizorilor, simțind miros de fiară, se zbîrleau, schelălăiau și se ghemuiau la picioarele stăpînilor.

Iarna, Mihailo pleca departe în taiga, într-o locuință secretă, ca să se întoarcă din nou primăvara, slăbit, ciufulit, și năpîrlit. Pare-se că trenurile îl aprovizionau din plin cu alimente, deoarece după o lună arăta din nou ca un voinic. Mihailo nu era mofturos în alegerea bucatelor. Înfuleca tot ce se putea mîncă : chifle uscate și mucegăite, oase de găină și de pește, salam cleios, bucăți de prăjituri alterate. Uneori, oamenii, ciu-

dați cum sînt, aruncau pe fereastră adevărate comori — cîte o găină friptă întreagă sau cîte un pachet cu chiftele, doar pentru că începuseră să miroasă puțin ; dar după părerea lui Mihailo de-abia atunci acestea căpătau un adevărat gust. Cel mai mult, însă, îi plăceau ouăle stricate. Au fost cazuri cînd, din pricina unui ou care mirosea, a riscat să fie chiar fotografiat.

Lui Mihailo nu-i era frică de trenuri. Le aștepta să treacă, ascunzîndu-se după pomii din apropiere și se ivea pe terasament de îndată ce trecea ultimul vagon.

În sistemul lui de vînătoare Mihailo avea puțini concurenți. Marile animale răpitoare se temeau de mirosul fierului și al petrolului, iar cele mici dispăreau la simpla apropiere a lui Mihailo. Ce-i drept, în fiecare cușcă se afla cîte un cîine, dar aceștia nu se încumetau să se îndepărteze de casă. Dacă Mihailo ura pe cineva, acestea erau ciorile și, mai ales, coțofenele. Ele reușeau să-i înșface de sub nas cele mai gustoase bucăți. Ba mai mult, zburînd dintr-un pom într-altul în fața lui Mihailo, ele anunțau întregii păduri apariția lui.

Ursul mergea pe terasament la orice oră, după cum îi era foame, dar prefera noaptea și zorile, cînd pe acolo se găseau, neatinse de păsări, multe rămășițe de la trenurile ce trecuseră seara și noaptea.

Iată cum s-a întîmplat că Mihailo s-a întîlnit cu omul ce sărise din tren. Ca de obicei, Mihailo se ascunsese. Spre uimirea lui, și omul s-a ascuns de tren, apoi, cînd garnitura a trecut, acesta a

luat-o nu de-a lungul terasamentului, cum fac toți ceilalți, ci s-a îndreptat spre pădure. Merita să urmărești ce face omul cu deprinderi de fiară...

Hoțul era nemulțumit și de sine și de toată lumea aceasta. Evident, oamenii de profesia lui nu mai au posibilitatea să acționeze ! Au rămas doar o plăcută amintire acele timpuri, cînd putea să învîrtească cîte ceva în confortabilele trenuri de vilegiatură. Și cel mai important era că nu se putea ști ce va fi în viitor. Furtul unei valize oarecare din vagonul fără tichet, constrîngerea de a fugi într-un loc nepopulat — toate acestea erau legate de un mare risc. Ii mai rămînea o singură speranță : să ajungă pînă la șosea, apoi cu o mașină de ocazie — pînă la un oraș mare, unde să aștepte trecerea timpului, pierzîndu-se în mulțimea de oameni. Ar fi lipsit de orice rațiune să se arate în vreo stație mică, unde fiecare om e cunoscut.

Înainte de orice însă, trebuia să găsească un loc retras, să se ascundă și să se odihnească. Un astfel de loc s-a găsit chiar pe aproape, era un loc unde pădurea arsese și apoi se acoperise de un mestecăniș tînăr și des. Într-o parte, ea cobora abrupt spre un pîrîu mic și repede. O potecuță abia vizibilă ducea spre malul lui. Hoțul nu știa că această potecuță a fost bătătorită de Mihailo, atît mestecănișul cît și pîrîul fiind proprietatea lui.

Meleagurile acestea sînt deosebit de pitorești, dar nu există oameni mai puțin înclinați să admire natura decît hoții. Banditul singuratic ura profund tot ce se afla în jur : și munții, și mes- tecenii acoperiți cu frunze tinere, și tufe înflo-

rite, și ciripitul primăvăratec al păsărilor, și soa- rele care răsărea.

Ce e mai ușor decît să te ascunzi în pădure ? Aflîndu-se într-o oarecare siguranță, omul cu deprinderi de fiară se apucă de treabă. După ce rupse husa în dungi bătătoare la ochi, o aruncă într-o tufă spinoasă de măcieș și începu să spargă încuietoearea, ceea ce nu-i luă mai mult de un minut.

Hoțul, desigur, nu se aștepta la o pradă mare, dar ceea ce găsi în geamantan îl făcu să turbeze. El știa mai bine ca oricine să deosebească lîna de celofibră și cunoștea prețul ripsului.

— Uite ce bulendre păstra ! se înfurie el pe Zoia. Și proastele alea de fete o mai numeau milionara. Nici pe-un sutar nu-ți ia nimeni boarfele astea !

Căutînd ceva mai prețios, controlă încă o dată conținutul geamantanului și descoperi „suvenirurile“. Furios, le aruncă în toate părțile. I-au reținut atenția doar o cană și flacoanele cu apă de colonie. Coborî spre pîrîu, se așeză pe o piatră și puse deasupra șepcii ouăle furate și sarea. Nu considera obligatoriu să păstreze ordinea zilelor și se apucă să bea de unul singur, începînd cu „vineri“. Peste vreo jumătate de oră se porni să cînte :

Eh, am să mor, am să mor

Și-o să mă îngroape...

Și nici nu-i trecea prin cap că moartea lui, mițoasă și brună, se ascundea în mestecănișul des, la mai puțin de treizeci de metri...

Cîntă mult, incoerent, clătinîndu-și corpul, vîrșă apa de colonie, din nou își turnă și bău. Într-un tîrziu se prăbuși în iarbă și, după cum i se păru lui Mihailo, adormi.

Cînd omul doarme, fiara poate să acționeze. Mihailo se apropie fără zgomot.

Trebuie să recunoaștem, intențiile lui Mihailo nu erau cinstite. Pasagerii trenurilor din seara și din noaptea aceea nu se dovediseră prea generoși, iar pe șapca de lîngă cel care dormea se aflau patru ouă mari. Omul, care intenționa să trăiască după legile taigalei, trebuia să primească o lecție cu privire la legile ei... Dar ideea lui Mihailo a reușit numai în parte. Pe cînd înfuleca al doilea ou, o bucățică de coajă i-a ajuns în nas, iar dacă urșii au vreun loc sensibil, acesta este tocmai nasul. Mihailo începu să fornăie și omul, speriat, se ridică. Privirile lui tulburi fixară ochii fiarei, mici și luminați de o flăcăruie galbenă.

Imobilitatea deveni de nesuportat pentru amîndoi. Primul care și-a pierdut stăpînirea a fost Mihailo. Ridicîndu-se pe labele din spate, cu un salt își aruncă trupul greu într-o parte și cu o repeziciune neobișnuită, dispăru în desișul de mesteacăn. Apoi se sculă omul. Mișcările lui erau lipsite de sens și ridicole. Fugea, împiedicîndu-se, căzînd și țipînd. Alcoolul și frica treziră nebunia. Hoțul avea impresia că uriașul monstru brun, cu urechile strînse și cu ochii mici și turbați, era la un pas în urma lui...

Un om fugea către oameni, dar... se depărtase prea mult de ei!

Și numai după cîteva zile, în apropierea unui drum puțin umblat a fost găsit cadavrul unui necunoscut cu mustăcioare mici și cu inel de aur în deget.

Cine era? În buzunar și-n căptușeala hainei s-au găsit acte pe numele studentului Titov, al agronomului Tulumbaev, al șefului de șantier Klimentiev, al tractoristului Klimov. Restul a lămurit-o tatuajul de pușcărie. În ceea ce privește cauza morții, expertul judiciar a stabilit fără greutate: otrăvire cu apă de colonie.

Mihailo a rămas în afara oricăror bănuieli. A doua zi a vizitat locul cu pricina ca să mănînce liniștit restul de ouă.

Iar geamantanul Zoiei a rămas pentru totdeauna sub un mesteacăn...

Capitolul III

Oprire forțată în stația Buran. Zoia devine participantă la lupta cu Purga și Zaviruha și dă comerțului cu plăcinte un avînt nemaivăzut.

1

Vasea Zemleprohodeț a fost primul care a remarcat dispariția celui pe care, în cursul nopții, îl numiseră Pictatul. Imediat i-a sculat și pe ceilalți:

- Băieți, să știți că amicul acela a șters-o.
- Nu se poate.

Geamantanul cel mare al Pictatului se afla la locul lui. Erau neatınse și două sticle pline cu votcă.

— N-o fi la toaletă ?

— Nu e în vagon.

— Ei, atunci înseamnă că merge în vagonul de alături.

— Sau a coborât în gară la bufet și a rămas...

Au cumpănit, s-au gândit, au făcut tot felul de presupuneri, iar timpul trecea. Până le-a venit în cap să spună însoțitorilor, ceasul se făcuse opt. Însoțitorii s-au neliniștit și ei. Însoțitoarea vagonului, care fusese noaptea de serviciu, nu observase nimic neobișnuit ; pe lângă ea nu trecuse nimeni, ușile celeilalte platforme erau încuiate.

— Încuiate ?

— Chiar eu le-am încuiat.

S-au dus să verifice. Când colo : ușa nu era încuiată, ci numai închisă bine. Dacă un om ar fi sărit din mers, n-ar fi putut să tragă ușa după sine trântind-o. Nedumerirea a lămurit-o același Vasea Zemleprohodeț :

— Eu am împins-o când am ieșit pe platformă.

Situația a devenit serioasă. Un om, fie chiar și beat, e puțin probabil că sare din mersul trenului așa, de florile mărunții.

Un însoțitor mai în vîrstă din vagonul vecin le-a dat un sfat bun, deși cam tardiv :

— Decît să vă uitați la geamantanul lui, mai bine, băieți, ați verifica lucrurile voastre. Ade-seori pungașii din trenuri procedează astfel : le lasă pe-ale lor și înșfacă pe-ale altora.

Zoia dormea foarte liniștită, și-l visa pe Eduard Almazov.

— Zoia, Zoika !...

— Ce e ?

— Unde-i geamantanul tău vărgat ?

— Aici, la cap.

— Nu e !

— Ei, fetelor, lăsați-mă în pace, vreau să dorm...

— Las' c-ai dormit destul, milionaro !

— Încetați odată !

— Îți spunem serios : geamantanul tău a dispărut.

De-abia atunci Zoia înțelese că nu glumeau cu ea, sări, se uită : într-adevăr, geamantanul nu mai era !

— Oh, dar unde e ?

Zoiei i s-au împăienjenit ochii, i s-au înmuiat picioarele, păli, se așeză încet pe bancă.

— Ce mă fac acum, fetelor ?

Și izbucni în plîns...

Fetele căutau s-o consoleze, băieții stăteau în coridor încruntați : fiecare se simțea vinovat. Nu așa ar fi trebuit să acționeze în noaptea aceea ! Ei însă, ca niște papă-lapte, nici nu s-au gândit să pună pe cineva de gardă.

Cu cît încercau mai mult s-o liniștească pe Zoia, cu atît fata plîngea mai tare. Fetele îi înțelegeau bine durerea, fiecare în locul ei ar fi vărsat lacrimi. Plecînd la un drum atît de lung, chiar dacă nu-și duceau o întreagă zestre în geamantane, în orice caz aveau acolo cele mai bune haine.

— Totul, totul e pierdut ! se jeluia Zoia printre lacrimi. Nu mai am nimic... Toată speranța mea.

Despre speranță, însă, Zoia nu a rostit nici un cuvânt în plus, se chinuia doar în sinea ei : dacă reușește să se întâlnească cu Eduard Almazov, acesta se va mai uita la ea, o fată obișnuită, fără toalete ? De-astea sînt berechet și în Siberia.

— Spune-ne barem ce aveai în geamantan, că nu voiai să ne arăți.

— De toate ! Toalete...

— Palton, rochii de mătase ?

— Toată speranța mea...

Zoia nu putea să explice ce a pierdut : bestia de hoț îi furase nu un geamantan, nu o bluză și niște pantaloni, nu o fundă. Îi furase ce avea ea mai scump — visul de fericire.

Toți s-au adunat în jurul Zoiei : și însoțitorii vagoanelor, și șeful trenului, și responsabilul grupului. Întîmplarea îi privea pe toți, era neplăcută pentru toți. Băieții se certau între ei, căutînd să afle cine a spus primul „n-avem de ce ne grăbi”.

Pentru verificare, au deschis geamantanul neîncuiat al Pictatului și au găsit acolo ziare mototolite, trei cărămizi, o cutie goală de țigări *Kazbek* și niște șosete rupte.

Feroviarilor dădură din cap.

— A lucrat ca un specialist. Acum rar mai întîlnești așa unul.

Vasea *Zemleprohodet*, suflet bun, se învîrtea pe lîngă Zoia.

— Tu, fato, nu mai plînge. Nu-i totul pierdut. Trebuie să cobori la prima stație mai mare, să

anunți miliția și să aștepți, poate că ți se va găsi geamantanul. Pe aici nu-i decît un singur drum, hoțul n-are unde să se ascundă, îl înhață neapărat...

Și feroviarilor o sfătuiră la fel : să coboare la stația Buran și să aștepte. Șeful grupului îi dădu actele.

— Cum găsești geamantanul, pornești singură mai departe.

Toți o încredințau cu atîta tărie că-și va găsi repede geamantanul, încît și Zoia începu să spere și încetă să mai plîngă.

Iar trenul o știe pe a lui — merge și merge pe nesfîrșitele-i șine din taiga. Roțile țacăne, locomotiva pufăie :

— Departă, departe, departe... te-am dus !

Toate fetele și toți băieții o conduseră pe Zoia la stația Buran. Șeful trenului a însoțit-o la șeful operativ al miliției. Tot acolo au transportat și dovezile : geamantanul cu cărămizi și actele false pe numele excavatoristului Nikolai Hohreakov. Băieții au dat declarații și au fugit la tren. Zoia, după ei. Nici n-a apucat să le sărute pe fete că s-a și dat semnalul de plecare. Și Zoia plînge, și fetelor le înoată ochii în lacrimi.

— Să ne ajungi din urmă, milionaro !

— Cum capăt geamantanul, imediat vin cu primul tren !...

Zoia s-a întors la șeful operativ al miliției plină de amărăciune și multă vreme acesta n-a putut să scoată ceva clar de la ea. După spusele ei, geamantanul era foarte scump, dar cînd a venit

vorba despre prețul lucrurilor pierdute s-a văzut că toate, împreună cu geamantanul, nu valorau mai mult de trei sute de ruble. Pentru o asemenea pagubă, mă rog, nu merita să cobori din tren...

— Cetățeanco, aduceți-vă mai bine aminte ce mai era în geamantan, insista milițianul.

— Mai era o fundă...

— Ce fel de fundă ?

— De mătase, portocalie.

— E un fleac.

Auzi, fleac ! Să fi văzut milițianul fundă aceea de mărimea unei armonici desfăcute, n-ar mai fi vorbit așa.

— Încercați să vă aduceți aminte totul...

— Niște suveniruri, spuse Zoia, dar imediat și-a dat seama că nu era cazul să vorbească despre ele.

— Ceva obiecte mici și scumpe ? se bucură milițianul.

— Erau asemenea suveniruri, care, de fapt, nu costă nimic, răspunse cu conștiinciozitate Zoia. Mai bine notați cana. Era de o jumătate de litru, emailată. Era o cană complet nouă, neciobită... Și șapte flacoane nedesfăcute cu apă de colonie diferită...

— De ce vă trebuia atât de multă apă de colonie ?

— Mă gândeam că poate în Siberia nu se găsește.

— Și mai ce ?... Încercați să vă amintiți totul.

— Husa de pe geamantan. Numai pentru material am plătit douăsprezece ruble și șaptezeci de copeici.

Aritmetica este o știință precisă. Milițianul a calculat pierderea suferită de Zoia la trei sute douăzeci și opt de ruble. În lista cu obiectele pierdute nu a fost consemnat visul ce se spulberase. Pe acesta nu-l cumperi nici pentru o sută de milioane și nu poți lua pe el nici măcar o copeică.

2

Zoia sta cu traista ei în sala de așteptare, îl ținea pe Vasili Tiorkin în mână și aștepta nu se știe ce. În jurul ei roiau mulți oameni, dar toți îi erau străini și i se păreau aspri și neprietenoși. A început și ploaia, și totul a devenit cenușiu și trist.

— Dumneata, tină ră cetățeancă, încotro pleci ?

În fața ei sta un feroviar bătrîn cu o șapcă cu fundul roșu. Zoia îi spuse că nu pleacă nicăieri, că nu așteaptă pe nimeni.

— Atunci, părăsește sala.

Pe obrazul fetei se citea disperarea : unde să se ducă în ploaie, cu traista asta grea ? A început să-i explice situația în care se afla și se porni pe plîns. Acesta se muie îndată.

— Bine. Așteaptă aici pînă trece ploaia, iar după aceea... Știi ce, ar fi mai bine să poposești la Casa colhoznicului.

Era el sever, dar i-a dat un sfat bun.

În viață se întîmplă asemenea lucruri. Sosește un om într-un loc necunoscut pe o vreme urîță, pe

un drum desfundat, sau pur și simplu cînd e prost dispus, și rămîne cu cea mai posacă amintire despre acele meleaguri. Oricît ai discuta după aceea, el o ține pe a lui :

— Nimic nu e bun pe acolo. Am fost chiar eu, am văzut cu ochii mei.

În timp ce mergea de la gară spre Casa colhoznicului, Zoia cercetă cu privirea orașelul care nu i-a făcut de loc o impresie bună. Deși mari, casele sînt de lemn, înnegrite de timp și de fumul locomotivelor. Grădini nu sînt, pe ici, pe colo se înalță cîte un brad sau cîte un mesteacăn trist. În jur, oriunde te întorci — munți, dealuri și pădure, pădure...

Din fericire a găsit un pat liber în camera femeilor. Rămînînd singură în cameră și-a numărat banii ce-i mai avea. Erau o sută șaptesprezece ruble.

— Șaptesprezece pentru cheltuială, iar suta o păstrez, s-o am la caz extrem, hotărî Zoia, de parcă n-ar fi fost chiar atunci într-un „caz extrem“.

A așteptat pînă seara, a mîncat o farfurie de ciorbă de varză și s-a culcat. S-a acoperit cu pătură, a plîns puțin, apoi a adormit.

Ziua următoare a fost însorită și caldă, o adevărată zi de primăvară siberiană. Plînsese destul în ajun, așa că Zoia simțea un aflus de vitalitate : și-a adunat toate rufele murdare și a plecat să caute un pîrîu. Ca să n-o vadă nimeni, a intrat cît mai adînc în pădure, s-a descălțat, s-a dezbrăcat și, pășind peste pietre, a intrat în apă.

Doar își înmuie piciorul, că scoase un strigăt : apa era rece — gheață. Alta ar fi renunțat la această idee, dar Zoia s-a ambiționat și nu numai că a spălat tot ce și-a adus, dar a făcut baie, ba chiar s-a spălat și pe cap. Apa era foarte catifelată și străvezie.

Și-a atîrnat rochia, prosopul și restul echipamentului la uscat, pe crengile unui brad, și a pornit să vadă ce mai e prin jur. A intrat vreo cincizeci de metri în adîncul pădurii și a cuprins-o indignarea. Taigaua cea slăvită o uimea cu marea ei dezordine. Se găsea pe acolo atîta căzătură de lemn și uscături, încît s-ar fi putut încălzi o sută de ani toate casele din Cernobil, și tot ar mai fi rămas ! Stau însă acolo și putrezesc. Privea rezervele de lemne și nici nu simțea cum o zgîrie crengile și n-auzea cum țîrîie țîntarii... A mers ceva mai departe înconjurată de o asemenea liniște, încît i se făcu frică. De sus, soarele lumina, iar în adîncul desișului era o noapte veșnică cu nuanțe verzui. Și o liniște, ca în toiul nopții : nu se auzea nici cîntecul păsărilor, nici freamătul frunzelor, ci doar un vuiet surd, abia simțit, care nu se întrerupea nici o clipă...

De frică, Zoia căută să ajungă cît mai repede la mal, dar nu putu. Un animal îndrăzneț, la corp mic, dar cu un cap mare, i-a ieșit în cale. S-a așezat pe o ramură, a fixat-o cu ochii-i negri și a început să țiuie :

— Ți — ți — ți !

Animalul nu era mai mare decît un șobolan și nici n-avea o înfățișare înspăimîntătoare, așa

cum arăta cu dungile brune de-a lungul spinării, dar cine știe ce putea să facă. Când nu te aștepti, îți sare-n față. Zoia ridică mîna spre el și acesta fugi pe altă ramură, se întoarce din nou spre ea și își mai tare.

— Eh, tu ! spuse Zoia și ocoli pe gîlcevitorul dungat.

A ieșit din taiga zgîriată, speriată, plină de bășici de la mușcăturile țințarilor. S-a liniștit puțin cînd a auzit ciripitul păsărelor și a văzut apa strălucind în razele soarelui.

S-a liniștit, dar nu i-a revenit buna dispoziție.

„Ce-o mai fi bun și în Siberia asta ? se gîndea ea. Oamenii sînt tăcuți, morocănoși. Taigaua e morocănoasă, țințarii sînt morocănoși, animalele sînt morocănoase, ba chiar și apa rîului e morocănoasă.“

În realitate, morocănoasă era Zoia. Era flămîndă și cu cît i se făcea mai tare foame, cu atît îi pierea buna dispoziție. Pînă la prînz, pe care-l limitase la o farfurie de ciorbă de varză, mai erau trei ore, dar după scăldat pofta de mîncare devenise de-a dreptul chinuitoare. S-a întors la Casa colhoznicului și văzu că femeia care fusese ieri de serviciu se schimbase. În locul ei era o tînără care n-avea înfățișare de rusoaică.

„Desigur, nici să vorbească rusește nu știe, se supără în sinea ei Zoia. E vreo chinezoaică și, bineînțeles, morocănoasă.“

S-a înșelat. Văzînd-o pe Zoia îmbujorată după scăldat, cu un braț de rufe spălate, chinezoaica plesni din palme după obiceiul rusesc :

— Nu cumva ai făcut baie în rîu ?

— Am făcut.

— Ia te uită ce îndrăzneată ești ! Doar apa pișcă de rece ce-i : în rîul nostru nimeni nu se vîră.

— Iacă, eu m-am vîrît.

— Da zdravănă fată ești !

Chinezoaica s-a dovedit a fi neașteptat de cumsecade ! Ascultînd istoria Zoiei despre întîlnirea cu fiara, a rîs și i-a explicat că era un burunduc¹, și că s-a speriat degeaba. Spre sfîrșitul discuției i-a propus :

— Bineînțeles, vrei să calci. Fierul, uite, e acolo pe raft, iar cărbunii sînt în găleata de după ușă.

Ca să-și omoare timpul și să uite de foame, Zoia s-a apucat de călcat. Și-a călcat lucrurile ei și, fiindcă tot se pornise — încă vreo șase cearșafuri de-ale Casei colhoznicului și două halate ale bufetierei. Și bine a făcut. Bufetiera i-a turnat o porție dublă de ciorbă, iar la fundul celei de a doua farfurii a găsit o bucată atît de mare de carne de porc, încît a trebuit s-o lase, împreună cu o felie de pîine, pentru masa de seară.

O farfurie de ciorbă, o jumătate de kilogram de pîine și plata pentru dormit e o cheltuială destul de mică, dar banii se topesc, se topesc. S-a dus la gară să afle ce se-aude cu valiza ei, dar, deocamdată, nu era nici o veste.

¹ Veveriță de Siberia.

A treia noapte Zoia a avut un vis : la o masă stătea moș Ivan Ilici cel chel și o amenința cu degetul :

— Îți amintești, ți-am spus că în Siberia te rățăcești ușor. După părerea mea, chiar așa s-a întâmplat !... Așteaptă, așteaptă, ai să dai de mama dracului.

Iar mama dracului era chiar aici ! Slabă, înaltă și foarte înfricoșătoare. Se îndreptă spre Zoia și-i întinse mâna. Zoia fugi, dar bătrîna — după ea. Zoia ieși în stradă — mama dracului o urmărea. Și era cît p-aci s-o ajungă, dar Zoia reuși să se refugieze la comitetul raional al comsomolului.

S-a trezit neliniștită. Și-a adus aminte că la gară i se vizase întreruperea doar pentru trei zile, iar acum biletul ei nu mai era valabil... Ce să se facă ? Singurii bani pe care-i mai avea, erau hîrtia de o sută de ruble și trei monede de cîte cincisprezece copeici. Avea de ales : ori să schimbe hîrtia, ori să dea ortul popii. Să dea ortul popii tocmai în ajunul întîlnirii cu Eduard Almazov, nu era de dorit, dar și să schimbe suta era păcat... De-ar găsi o muncă temporară...

Zoia și-a îmbrăcat o rochie curată, și-a legat basmaua spălată și a plecat prin Buran să-și caute norocul.

Peste drum de Casa colhoznicului se afla Casa de cultură, unde rula filmul *Căutătorii comorilor subterane*. Biletul costa două ruble. Tentăția era uriașă, dar Zoia nu se lăsa ispitită, ci hotărî :

— În curînd am să-i văd gratis pe geologi !

În loc de cinema, a intrat într-un magazin de pîine și și-a cumpărat pîine de patruzeci și cinci de copeici. Jumătate a mîncat-o, cealaltă jumătate, după ce a stat pe gînduri, a împachetat-o într-o hîrtie, apoi s-a răzgîndit — a despachetat-o și a mîncat-o.

Cel mai aglomerat loc din Buran este Piața gării. Aici, peste drum de magazinul universal, Zoia a găsit ceea ce căuta : un stîlp, iar pe el... ce mai, ca în poveste — iată un stîlp, iar pe stîlp stă scris...

Privi Zoia la cele scrise și vederea i se tulbură la cuvintele „se caută urgent“.

Nenumărate întreprinderi din uriașa regiune și chiar din Buran căutau urgent :

Ambalatoare, buldozeriști, bufetiere, bucătari, contabili-șefi, contabili principali și simpli, cantaragii, crescători de animale sălbatice, crescători de vite, curieri, casieri, călăfătuitori, croitori de damă, cofetărese, conducători artistici de grupe coregrafice, cîrmaci, căpitani de șlep, dădace, dieselști, directori adjuncți în diferite domenii, dulgheri, distribuitori de alimente, dactilografe—secretare, electricieni, electrosudori, excavatoriști, expeditori.¹

Fochiști, frizeri, femei care spală vasele, femei de serviciu, frezori, fierari betoniști, grăjdari, gra-

¹ Cititorul, desigur, va ierta lunga înșiruire de profesii, aflînd că aceasta nu este rodul fanteziei autorului, ci o selecție (prescurtarea făcîndu-se în contul repetărilor și introducîndu-se ordinea alfabetică) din anunțurile afișate în diverse locuri la 27 august 1958, într-unul din orașele din Siberia.

vari, hamali, instalatori de apă, ingineri-tehnologi, ingineri-geologi, ingineri-topografi, ingineri-constructori, ingineri în toate specialitățile, infirmiere, însoțitori de vagoane poștale, instructori-acordeoniști, împuterniciți pentru organizarea de spectacole, îngrijitori de macazuri, jurisconsulți.

Lăcătuși, moașe, maiștri de foraj, medici, medici-veterinari, magazioneri-șefi, mecanici de cinema, macaragii, mecanici de șalupă, marinari, muncitori auxiliari, muncitori necalificați, manevranți de vagoane, paznici, paznici-șefi, parchetari, poștari, profesori de desen, pescari, plutași.

Rabotori, rechizitori pentru teatru, săpători, spălătorese, socotitori, sanitare, sufleuri, sudori de sudură electrică și autogenă, șefi cu aprovizionarea, șefi de șantier, șoferi, tinichigii, tinichigii care fac acoperișuri, turnători, tăietori de pădure, tapițeri, timonieri, tâmplari, tractoriști, telegrafiste, tehnicieni pentru securitatea muncii, tencuitori, topitori de cubilon, topometru, tehnicieni chimiști.

Ucenici tencuitori, ușieri, vânzători, vânzătoare de înghețată, vânzătoare ambulante, zootehniști, zețari, zugravi.

Zoiei i-au fost necesare mai bine de patruzeci de minute ca să ia cunoștință de această vastă literatură. Unele anunțuri conțineau amănunte colorate, nu lipsite de interes. De pildă jurisconsultul era ademenit cu „centru cultural regional, aflat în apropiere“, ucenicii tencuitori — cu

„existența școlilor pentru adulți“, muncitorii necalificați — cu „posibilitatea de a urma cursurile de șoferi, iar contabilului-șef i se ofereau „terenuri nelimitate cu numeros vînat și animale“.

Oricît de ademenitoare erau multe dintre invitații, după părerea Zoiei, toate sufereau de un cusur esențial: ele ofereau numai munci permanente și, nicidecum, temporare. Fata se pregătea să treacă la un alt panou cu anunțuri cînd observă o hîrtie scrisă de mînă, care sărea în ochi, așa cum era atîrnată mai sus decît celelalte, direct pe stîlp. Pe ea scria:

Restaurantul c.f. din st. Buran caută urgent vânzătoare temporare pentru comercializarea produselor alimentare în trenurile locale.

N-a stat mult pe gînduri. Nu o dată văzuse Zoia femei și fete dibace, care mergeau prin vagoane și vindeau chifle, sandvișuri și înghețată. Cînd era mică, le invidia chiar pentru tunicile lor albe și pentru că puteau să se plimbe cît voiau cu trenul. Munca în sine — a lua chiflele și sandvișurile cu furculița și a număra banii — nu i se părea prea complicată, astfel încît Zoia s-a îndreptat hotărîtă spre gară...

Cam peste o jumătate de oră s-a întors pe același drum, strîngînd la piept o mică legăturică.

Aici trebuie să facem o digresiune. Zoia, fi-rește, nu cunoștea toate acestea, dar, primind din mîinile responsabilului restaurantului halatul imaculat cu inițialele G.B. (ceea ce însemna: „gara Buran“) cusute pe el, a primit, totodată, și scutul războinicului.

Da, da, al războinicului, deoarece de câțiva ani între restaurantele celor trei gări vecine — Purga, Buran și Zaviruha — se ducea un război necruțător!

Din vremuri uitate, mai precis, din ziua când a început circulația de pasageri pe marea magistrală a Siberiei, bucătarii gării Buran se acoperiseră de glorie datorită artei neîntrecute de a coace pateuri cu carne, cu ficat și, în special, cu ciuperci și ceapă. Faima acestor pateuri se întindea de la Ural și pînă la oceanul Pacific, înfierbîntînd patriotismul, și așa destul de înflăcărat, al celor din Buran. Cei ce lucrau la restaurant transmiteau din generație în generație legende străvechi despre pasagerii care au mîncat pînă au pierdut trenurile, despre mecanicii de tren, care se străduiau să sosească mai devreme la Buran, despre năprasnicele trenuri expres, care se opreau totuși ademenite de mirosul aluatului copt... Și iată că această glorie, care părea veșnică, a început să apună! Ori o fi trădat cineva secretele producției, ori oamenii înșiși le-au descoperit cu mintea lor, fapt este că restaurantele din Purga și Zaviruha au început să organizeze o producție în masă a pateurilor și, ceea ce este cel mai revoltător, le vindeau sub denumirea de „Buran“. Purga se află de o parte, Zaviruha — de cealaltă parte, astfel încît, trecînd prin Buran, pasagerii, sătui, refuzau pateurile.

Nu vom descrie toate peripețiile războiului. Vom spune numai că în perioada de care ne ocupăm, Buran, mărind cu cincisprezece grame greutatea umpluturii la fiecare pateu și înarmîndu-se

cu șervețele de hîrtie, se pregătea de atac pe ambele fronturi. Una din sarcinile tactice puse de directorul restaurantului era cucerirea trenurilor locale, în garnitura cărora nu se găseau vagoane-restaurant. În acest scop au fost comandate țavi frumoase cu inscripția „Adevăratele pateuri de Buran“.

Ideea de a muta acțiunile de luptă în afara gării și a duce pateurile pînă la cei mai comози pasageri era măreață, dar — vai! — femeile și fetele din Buran erau ocupate cu o muncă mai importantă și necesitatea urgentă de a avea vînzătoare ambulante a răsunat ca o chemare în pustiu.

Într-o asemenea situație, apariția unei fete tinere, sănătoase și dezghețate era o adevărată fericire. Directorul — un siberian aspru și fără pre-dispoziții pentru discuții îndelungate — a întrebato numai „a cui e“ și s-a uitat prin actele ei.

Actele erau în regulă și el a hotărît :

— Ia-ți un halat. Vii mîine la șapte.

4

Bancnota de o sută de ruble era întreagă, așa că Zoia a sosit la lucru flămîndă, iar la bucătărie, unde i-au numărat pateurile, mirosea atît de ademenitor, încît mai mult de jumătate din instrucțiunile date de director i-au intrat pe o ureche și i-au ieșit pe alta. De altfel, ceea ce era important a reținut : cu cît va vinde mai multe pateuri, cu atît va fi mai bine pentru ea și pentru restaurant. Dar, gonind după cantitate, niciodată nu trebuia să

piardă posibilitatea de a lăuda calitatea mărfii, opunînd înaltele ei merite, numeroaselor lipsuri ale pateurilor din Purga și, mai ales, ale celor din Zaviruha.

Cu tava plină și cu inima palpitînd de emoție, Zoia s-a urcat pe platforma primului vagon și, nehotărîtă, s-a oprit în capătul culoarului. Pentru cine nu-i în cauză, comerțul cu pateuri pare a fi o ocupație foarte ușoară, dar una e să privești și alta este să vinzi tu însuși.

Și, pe lîngă toate acestea, mai e și mirosul irezistibil al acestor pateuri imposibile.

Meditația în fața ușii vagonului s-a terminat cu faptul că Zoia a luat un pateu cu carne și l-a mîncat. A dispărut atît de repede, încît nici nu a apucat să-i simtă gustul. A trebuit să mai ia unul. Apoi, a gustat două pateuri cu ficat. În ceea ce privește pateurile cu vinețică și ceapă, Zoia încă nu mîncase niciodată așa ceva și ca să afle ce gust și ce aromă au i-au trebuit patru bucăți.

„Doamne, dumnezeule, am înfulecat opt pateuri ! se îngrozi ea. Ce mîncăcioasă, ce risipitoare !...”

Nu știi cum, dar gîndul că va trebui să acopere cheltuiala din bancnota neschimbată nu o mai speria. Pateurile cu vinețică posedau o adevărată vrajă : pe lîngă o senzație plăcută de îndestulare Zoia simți și un aflus de energie clocotitoare, de veselie și — oricît ar fi de surprinzător — un impetuoz și înflăcărat patriotism pentru Buran !

Aruncîndu-și o privire în oglinjoară și-a aranjat basmaua, a deschis ușa vagonului cu hotărîre

și, accentuînd litera „a” ca la Tavrov, vesti pasagerilor :

— Pateuri ! Adevărate pateuri de Buran cu carne, ficat și ciuperci... Cine mai dorește pateuri calde cu carne, ficat și ciuperci ?... Adevărate de Buran !

Chiar în primul compartiment, Zoia fu dezamăgită : pasagerii apucaseră să ia micul dejun în gara Purga și au întîmpinat pateurile de Buran, după părerea Zoiei, fără entuziasmul cuvenit.

— Cine mai dorește pateuri ?

Tăcerea indiferentă a pasagerilor a fost întreruptă de un băiețandru care a spus :

— Știm noi pateurile tale : doar o țîră de umplutură și-s tari ca piatra, de poți să dai cu ele de pămînt.

Calomnia a revoltat-o pe Zoia pînă în adîncul sufletului.

— D-astea poate-s la Zaviruha, dar la noi sînt din cele adevărate. Cetățene, mai întîi gustă și apoi critică.

Băiatul a vrut să obiecteze ceva, dar se înecă : Zoia apucă să-i vîre între dinți un pateu. Fără să aștepte rezultatele probei, l-a prevenit :

— Încearcă numai să spui că-s rele, că te și arunc sub tren.

Se spune că reclama este sufletul comerțului. Ridicată la înălțimea cuvenită, reclama pateurilor de Buran a pus în mișcare întreg vagonul. Unii dintre pasageri ieșeau pe coridor doar ca s-o vadă pe Zoia, dar imediat cădeau în undiță.

— Dumneavoastră, cetățene, nu vă uitați la

mine, ci la paturi. De care doriți — cu ficat sau cu vinețică ?

Unul, încăpăținat, a refuzat să cumpere, spunând că a mâncat cinci paturi la Zaviruha. Zoia i-a ținut piept :

— Să nu mai măninci din Zaviruha. Iată, la noi la restaurant un călător a mâncat patruzeci de bucăți și a mai luat o sută cu el.

— Oare nu spui basme ?

— Poftim, gustă !... Cite iei — cinci sau zece ?

În celălalt vagon lucrurile au mers ca pe roate. Zoia s-a reîntors în Buran neașteptat de repede. A predat cîștigul, s-a încărcat cu marfă și a pornit într-un nou raid...

Capitolul IV

Întîlnire cu geologii. Victorie asupra hoștilor de pahare.

I

Valia, care lucra la Casa colhoznicului și pe care Zoia o luase drept o chinezoaică, s-a dovedit a nu fi de loc chinezoaică, ci o hakasă¹ dintr-un îndepărtat ulus² de munte. Locuia la Buran numai pentru că învăța la școala medie sanitară. După ce va termina cu învățătura, voia să se întoarcă în Hakasia. În mai puțin de o săptămînă

¹ Hakași — popor din Reglunea Autonomă Hakasă, în partea de sud a U.R.S.S., pe cursul superior al Eniseiului.

² Sat, în limba unor popoare din Siberia.

Zoia s-a și împrietenit cu Valia. Aceasta i-a propus Zoiei să se mute la ea, în mica-i odăiță. E mai ieftin și mai vesel...

Serile, noile prietene stau mult de vorbă. Zoia povestește cu însuflețire despre dumbrăvile din Tavrov, despre uzinele de zahăr, despre munții cretacici de pe Don. Valia o răsplătește generos vorbindu-i despre masivul Ala-Tau ale cărui creste străpung norii, despre aurul și samurii de acolo. Ea a învățat-o pe Zoia arta deosebit de plăcută de a ronțai nucile parfumate de zîmbu fără să spargă prețiosul miez. Cu cît se prelungea discuția, cu atît mai înaltă devenea grămada de coji. Nu degeaba semințele acestea sînt numite „discuție siberiană“.

Geamantanul însă tot nu s-a reîntors. Din pricina aceasta întîlnirea cu Eduard Almazov se amîna mult, mult de tot ! Ar-fi putut să-și procure o nouă toaletă, dar nu se grăbea, căci tare îi era bine cu Valia și apoi nici războiul dus de Buran cu Zaviruha și Purga încă nu se terminase, iar Zoia nu e dintre acelea care să dezerteze din linia întîi. Cu atît mai mult, cu cît inamicul începuse să treacă în defensivă.

O dată, pe cînd se întorcea la Buran cu tava goală, ca din întîmplare s-a așezat lîngă Zoia o femeie necunoscută. Din vorbă în vorbă s-a legat discuția. Zoia, sinceră, i-a povestit despre sine. Femeia a ascultat și a oftat :

— Îl știu cu pe directorul vostru. E un om aspru, posac. Într-un cuvînt — un adevărat cial-

don¹!... Niciodată n-o să-l ajute pe un om în nevoie. Ție, fetițo, ți-ar fi mai bine la Zaviruha. Acolo-i cu totul altceva : directorul restaurantului, Fedosii Mihailovici, este un om inimos, respectuos, oricînd ar fi gata să te ajute... Chiar spunea deunăzi despre tine : astăzi vînzătoarele bune sînt la mare preț... Dacă vrei, pun o vorbă bună pentru tine.

Nu trebuia să aibă o mare experiență de viață ca să înțeleagă despre ce era vorba : încercau s-o ademenească pe Zoia, îi propuneau să trădeze Buranul ! Dar nu și-au găsit omul ! O indigna profund chiar și ideea de a vinde pateuri de Zaviruha.

— Să vînd eu pateurile voastre infecte ! Păi asta n-o fac nici în ruptul capului ! Ce, alea sînt pateuri ? ! Toate-s necoapte, se încheiază în gură, magiunul iese afară ! Iar directorului vostru, care este gata să se sufocă de zgîrcit ce-i, îi pare rău și de șervețelele de hîrtie. E o rușine să vezi cum pasagerii își mînjesc mîinile cu pateurile voastre !

Înțelegînd că diversiunea nu a reușit, necunoscuta spuse ceva foarte nelalocul lui despre ciuperci putrezite și dispăru. Zoia însă apucă să-i arunce din urmă :

— Magiun cu surcele !

Fata a povestit directorului cele întîmplate, și după două zile contraspionajul din Buran află că cei din Zaviruha au trimis la Zoia nici mai mult, nici mai puțin decît pe soția directorului însuși.

¹ Locuitor de baștină din Siberia.

Într-atît o captivase pe Zoia războiul pateurilor, încît nu mai avea timp să se gîndească la toalete. Și tocmai atunci se petrecu o nouă întîmplare !

Zoia s-a urcat pe platforma primului vagon, ca de obicei a stat puțin de vorbă cu însoțitoarea pe care o cunoștea, și de la ea a aflat că în al cincilea vagon de clasă întii călătorea o echipă de geologi cercetători, care se întorcea de la Krasnosibirsk.

Zoia trecea prin vagoane, vindea pateuri, dar, ca niciodată, mîinile îi tremurau. În al patrulea vagon era cît p-aci să greșească la socoteală : un pasager i-a dat o hîrtie de zece ruble, iar ea i-a dat rest de la douăzeci și cinci. Noroc de oameni cinstiți !

A intrat în vagonul cinci, s-a oprit în fața ușii întredeschise a compartimentului în care călătoreau geologii și o cuprinse îndoiala : să intre sau nu ? Visase să apară în fața geologilor îmbrăcată nu așa — în halat alb, cu batic de tifon, cu tava agățată de după gît !

Nu încăpea nici o îndoială că cei ce călătoreau erau geologi. În compartiment avea loc o discuție domoală, care abunda de cuvinte frumoase, savante :

— Remiz... Miză... Renons... Consolație...

Zoia nu mai putea de nerăbdare să-i vadă, așa că întredeschise ușa și le oferi :

— Nu doriți pateuri?... Calde, adevărate de Buran...

Nici n-a terminat ce avea de spus, într-atît a uimit-o priveliștea ! Într-un vîl des de fum de

țigară stăteau șapte bărbați : patru dintre ei jucau cărți pe un geamantan, ceilalți priveau jocul. Toți erau nebărbierii, obosiți. Pe masă — sticle de bere goale, pe jos un milion de mucuri de țigară : pare-se că jucătorii n-au dormit toată noaptea. Și nu aveau nimic geologic în preajma lor : nici ciocănașe, nici puști, nici rucsacuri ; doar geamantane învechite, fulgarine ponosite și sacoșe cu alimente.

Unul din geologi, cel mai neras dintre ei, probabil că pierduse, și era prost dispus. S-a întors către Zoia și a mormăit supărat :

— Ia lasă-ne-n pace cu pateurile tale !

Oricine ar fi putut să vorbească astfel, numai un geolog nu ! Intr-atît s-a simțit de ofensată Zoia, încît n-a mai rezistat :

— Vă rog, cetățene, să nu-mi vorbiți așa. Eu nu sînt cal, ci lucrătoare în domeniul alimentației publice.

Și trînti ușa cu zgomot.

În zadar se mîngîia Zoia la gîndul că printre jucători nu se afla Eduard Almazov ! Vălul romantic, chiar dacă nu s-a destrămat de tot, se rărise totuși suficient pentru ca în fața fetei să transpară un mic adevăr pe care cineastii îl ascundeau cu încăpăținare, și anume, că geologii sînt oameni ca toți ceilalți, că au și ei slăbiciuni ome-nești.

Să nu se supere lucrătorii acestei frumoase profesii pe autorul care, atît de imprudent, a deschis ușa compartimentului din vagon. Cînd are ocazia, chiar el, autorul, nu se dă în lături să facă un preferans cu parteneri corecți, care știu jocul, îi place de asemenea să bată cu un șapte de atu

un as în care adversarul pusese nădejde și să sărbătorească o asemenea victorie cu un pahar de bere spumoasă...

2

Zoia stă după geamul chioșcului de pe peronul gării.

Femeile care lucrau la bucătărie și la bufet erau de părere că aceasta-i o avansare. Era o muncă permanentă, fără calvarul obositor din vagoane. Plouă sau se ridică praful — cînd stai în chioșc puțin îți pasă. Închizi gemulețul și de după sticlă aștepti să vezi ce va mai fi, stînd acolo ca un melc în cochilia lui.

Dar Zoiei nu-i plăcea să stea în cochilie. Era sufocant și plictisitor. Lucra cu intermitențe, după cum veneau trenurile. Pleacă un tren și din nou se așterne liniștea plictisitoare. În asemenea momente ea închidea chioșcul și se ducea să mai stea la taifas cu vecinele. Nici asta nu-i producea însă mai multă plăcere. Celelalte vînzătoare erau mult mai în vîrstă ca ea și aveau o deosebită plăcere să vorbească despre boli.

Nu știi ce părere au alții, dar autorul consideră în mod sincer că lista bolilor umane ar trebui revăzută. Multor boli ar trebui să li se schimbe numele : prea sînt frumos intitulate ! Ai o adevărată satisfacție pronunțînd și repetînd asemenea cuvinte ca „diabet“, „encefalită“, „endocardită“, „mioma“. Îi apare cuiva pe ceafă un păcătos de buboi, că-l și vezi mergînd și lăudîndu-se :

— Știți, mi-a ieșit pe ceafă un aterom !

Autorul însuși a auzit cum o cucoană cocheta în gura mare :

— Dac-ați ști cât mă chinuiesc cu o ozenă ! Am o ozenă îngrozitoare.

Autorul presupune că dacă buboaiele și umflăturile s-ar numi pe rusește buboaie și umflături, iar ozena s-ar numi în realitate duhoare din nas, posesorii lor nu s-ar mai lăuda.

Să lăsăm însă ca asupra problemei titlaturii bolilor să cugete în timpul liber Academia de științe medicale. Autorului îi rămîne doar să constate că vînzătoarele de la chioșcurile din gara Buran erau niște persoane cu un grad înalt de erudiție. Tot timpul aveau pe limbă expresii ca : „metabolism“, „depuneri de săruri“, „tensiune ridicată“. Zoia se plictisea îngrozitor în societatea lor. Ea simțea uneori un gol la lingurea, dar aceasta se întîmpla întotdeauna înainte de masă, iar de asemenea senzații nimeni nu se plînge.

Discuțiile despre boli ocupau jumătate din timpul liber al vînzătoarelor, restul și-l petreceau vorbind în taină despre „hoții de pahare“.

Zoia a aflat cine-s hoții de pahare chiar în prima zi de lucru în chioșc, cînd doi bărbați, cerînd o sticlă cu suc de zmeură, chiar în ochii ei, fără jenă, au șterpelit paharele.

Dacă Zoia ar fi făcut parte din guvern, fără să stea mult pe gînduri ar fi propus să fie băgată la pușcărie orice persoană care are în buzunar pahare de felul celor folosite la bufete. Alte vînzătoare erau mai puțin pornite. Făcea impresia că erau înclinate să privească furtul de pahare

și beția legată de acesta, ca un rău de neînlaturat, cu care trebuia să te împaci.

Zoia însă nu se va împăca niciodată cu hoții de pahare ! Firește, un pahar costă doar cîteva copeici, dar la sosirea trenului, cînd nu ajung, lipsa paharelor duce la subminarea comerțului.

— Ei, prostuțo, nu te înfierbînta așa, căuta s-o convingă cea mai bătrînă dintre colegele de muncă. Nimeni n-are de gînd să-i apere pe hoții de pahare, însă cu ei trebuie să te porți cu pricepere. Hoțul de pahare e și el om, așa că luîndu-l cu binișorul, totdeauna te poți înțelege cu el. Ia un pahar, îl duce, face ce vrea, apoi îl restituie și, o dată cu el îți strecoară și o sticlă goală de un sfert sau de jumătate de litru. Iată că ai și un câștig. Dacă dispare un pahar, paguba-i mică. Și apoi, știi ce oameni sînt ăștia ? Le refuzi un pahar — îți sparg geamul.

— Le arăt eu lor !... Nu vreau cîtuși de puțin să se adune bețivii lîngă chioșcul meu.

— Cum ai să-i dezveți ?

— Cumva îi dezvăț eu !

— Vezi să nu te alegi cu neplăceri.

Chioșcul nr. 6, al Zoiei, se afla tocmai la capătul peronului. De aceea, la ea nimereau fie pasagerii din primele, fie cei din ultimele vagoane (depinde de direcția trenului). Ce-i drept și aceștia asigurau o vînzare destul de bună, dar Zoia trebuia să care marfa de la magazie pe o distanță mai mare ca celelalte vînzătoare. Seara, chioșcul ei era cel mai asaltat de hoții de pahare, care se temeau de lumină puternică și de miliție.

Curînd, prorocirile vechii vînzătoare s-au adeverit. Războindu-se cu hoții, Zoia și-a atras numeroase neplăceri. Unul din ei, prins asupra faptei, în loc să înapoieze ceea ce furase, l-a aruncat în geam. Întîmplarea s-a încheiat cu un proces-verbal...

De-abia peste două săptămîni Zoia a reputat victoria deplină asupra dușmanilor ordinii. În timpul acesta începuse să-i cunoască după înfățișare pe cîțiva din cei mai înrăiți hoți de pahare, fapt care i-a sugerat o idee chiar în toiul unei altercații.

— Uite, am să-i spun nevestei tale că zilnic te îmbeți aici, a promis ea unuia din hoți.

— Numai să ai curaj ! se oțărî acesta.

Totuși, în tonul răspunsului, fata sezișă frică și dezorientare.

Alta n-ar fi mers mai departe de promisiune, dar Zoia se apucă și o căută pe nevasta bețivului — o siberiancă bine legată și neînduplecată. Aceasta o ascultă, încruntînd supărată sprîncelele, apoi lăsă să cadă scurt :

— Așadar, iată unde s-au aranjat să crape votcă ! Ei, lasă... Îți mulțumesc că mi-ai spus...

Convorbirea a fost scurtă, dar cu urmări grave. În seara următoare, cînd chioșcul nr. 6 fu înconjurat de umbrele hoților de pahare, din grădina de lîngă gară se năpusti un detașament de femei. Căzînd în încercuirea femeilor mînioase, hoții, speriați, și-au pierdut curajul și au capitulat de îndată. Nevestele i-au tîrît acasă, după ce, în prealabil le confiscaseră votca. Toate acestea s-au petrecut în întuneric și într-o tăcere aproape de-

plină, dacă nu punem la socoteală unele sunete asemănătoare plescăitului unei cascade.

În următoarele zile, în fața chioșcului au stat de gardă patrule de femei, care au desăvîrșit nimicirea tainicei corporații a hoților de pahare din Buran.

Zoia ar fi putut să-și sărbătorească victoria, dacă asupra ei, fire năvalnică, nu s-ar fi abătut un nou necaz.

Capitolul V

Cititorul face cunoștință cu poetul Arsenii Dîhodimov din Buran și asistă la multe întîmplări.

Victima există, vinovații nu se găsesc.

I

Darul poetic al lui Arsenii Ksenofontovici Dîhodimov s-a manifestat cu toată forța în perioada organizării Consiliului economic național al raionului Krasnosibirsk, deoarece prima sa operă a fost închinată lucrătorilor acestei instituții. Poezia se termina cu aceste versuri pline de mînie :

În van toate vicleșugurile voastre,

Uoi n-o să-nțelegeți proporțiile noastre !

Uriașă este secția noastră de aprovizionare,

Ea are importanță unională

Și nu-i doar o secție raională de aprovizionare.

Trebuie să dăm aici cîteva explicații necesare. Arsenii Ksenofontovici era gestionarul unui de-

pozit cu materiale de construcție al combinatului metalurgic din N., și, în felul acesta, unul din stîlpîi „marelui sector al aprovizionării”.

Dar, vai, cu tot talentul poetic, gestionarul depozitului s-a dovedit a fi un profet mediocru. Lucrătorii tînărului Consiliu economic național nu numai că „au înțeles proporțiile” secției de aprovizionare, dar au reușit chiar să le reducă de cîteva ori. Dar adevăru-i adevăr: înainte de organizare în activitatea celor ce se ocupau cu aprovizionarea erau multe lucruri greu de înțeles. Lucrătorilor Consiliului economic li s-a făcut pămîntul mîciucă cînd au aflat că șindrila pentru tencuiala combinatului ce se construia în taiga se aducea tocmai de la Riga, iar clantele pentru uși și zăvoarele pentru ferestre se cumpărau la prețurile pieței din Soci și Thaltuho. În afară de aceasta, combinatul își crease o întreagă rețea de depozite, mai bine zis de puncte de transbordare în gările aflate aproape la cinci sute de kilometri de obiectivele ce se construiau. Ignorînd existența rîurilor navigabile, responsabilitii cu aprovizionarea înfundau pe drumurile pierdute din taiga zeci de camioane, iar uneori se petreceau chiar adevărate minuni. Astfel, o dată a dispărut fără urmă un camion de cinci tone încărcat cu tablă de fier, care plecase din stația Buran. Peste cîteva zile, șoferul a fost descoperit la Sverdlovsk, la punctul sanitar pentru trezirea bețivilor, și numai după o lună și jumătate cercetașii din taiga au reușit să găsească mașina, care se pripășise într-o pădure deasă de cedri, pe coasta unui deal înalt, la vreo zece kilometri de drum. Au fost necesare eforturile a două brigăzi de muncitori forestieri și a

patru lucrători de la inspecția auto, pentru a scoate mașina de acolo. Să presupunem că muma-pădurii a fost aceea care a dus camionul pe deal, dar la ce bun i-o fi trebuit ei tabla de fier care a dispărut fără urmă?

Un asemenea mijloc de transport era foarte costisitor pentru șantier! Nu e de mirare că răfuiala cu secția de aprovizionare a fost scurtă, dar cruntă. Și, totuși, unii n-au fost înlăturați. Din pură întîmplare a rămas neatins depozitul din Buran, care, în actualul sistem de aprovizionare, era complet inutil. Așa s-a întîmplat că Arsenii Ksenofontovici Dihodîmov, chinuit de inactivitate și de presimțiri grele, s-a cufundat pînă peste cap în poezie. În această perioadă a evadării din „realitatea tristă” a creat cele mai bune opere ale sale — ciclurile de versuri *Lirica* și *Visuri despre țări minunate*.

Nu sîntem înclinați să subapreciem talentul poetului vîrstnic, dar începător în ale creației. Între altele, trebuie să remarcăm laconismul care-i era propriu, ca și preciziunea ideilor — două calități ce ar putea fi învidiate de mulți poeți recunoscuți. Să nu facem însă afirmații gratuite. Iată cît de concis și de clar a reușit el să dezvolte tema dragostei efemere și a credinței.

UITARE

Dedicată Ekaterinei Dihodîmova, soția mea de-a doua.

*Uită! Uită tot despre trecut
Decadele trecute nu le vei reîntoarce.
Nu mă chema înapoi
Eu am pus capăt iubirii.*

Întreaga profunzime a acestei mici, dar pe deplin desăvârșite opere, devine clară dacă o punem alături de alte versuri :

FIDELITATE

Inchinată frumoaselor necunoscute.

*U-am văzut prin sticla
Festrei vagonului de clasa întâi,
De-atunci șaze zile și șaze nopți au trecut
Dar eu vă iubesc fără-ncetare.*

Dar nu trebuie să se creadă că tema dragostei în opera lui Arsenii Dîhodîmov este predominantă, lăsînd pe planul al doilea tematica de producție, închinată, ca să spunem așa, problemelor actuale. Treburile depozitului ce-i fusese încredințat îl chinuiau pe poet chiar și în somn. Nu poți să citești fără emoție profundă aceste versuri :

VIS ÎNGROZITOR

*Eri am avut un vis îngrozitor
Că o lună a stat vagonul,
Că pentru staționare s-a perceput locație,
Și că nu mai sînt șef.*

În schimb, ce liniște și ce încredere în forțele proprii exprimă versurile poetului intitulată *Despre țări minunate!* Ciclul este precedat de o scurtă poezie care definește foarte precis coordonatele sale geografice.

Această poezioară este intitulată :

DOMICILIUL MEU

*Există un număr infinit
De frumoase orașe și țări,
Dar eu am domiciliul
La gara G. f. Buran.*

Desigur, criticii cicălitari vor spune că în această poezie autorul constată numai faptul, fără să-și determine atitudinea față de propriul domiciliu. Aceasta, fără îndoială, este adevărat, în schimb, cît laconism ! Orice casier de la căile ferate, orice lucrător de la poștă și telegraf, ar cădea în extaz față de atîta precizie. La urma urmei, trebuie să se țină seama că există mult mai mulți casieri de gară și lucrători de poștă decît critici literari.

În ceea ce privește ciclul de versuri *Despre țări minunate*, reproducem aici numai două poezii — *Toreadorul și Italia*.

TOREADORUL

*Sînt toreador ! Plin de bravură,
Mă arunc cu înverșunare înainte
Și prin intermediul spadei ascuțite
Ucid vite cornuță.*

ITALIA

*Astăzi seară am hotărît
Să mănînc macaroane la bufet
Și în virtutea acestui fapt
Am avut un minunat vis despre Italia*

.....

*Peste tot Neapole, Sorrento
Fumegă Uezuviul în depărtare
Iar eu cîtesc acte
În limba italiană.*

Am putea să mai reproducem numeroase alte opere, dar credem că sînt suficiente și acestea. Cititorul și-a făcut o imagine despre cîteva din trăsăturile de caracter și despre profunzimea gîndirii poetice a lui Arsenii Dîhodîmov.

2

Pe hărțile geografice, căile ferate în vigoare sînt marcate cu linii roșii, groase. Nu dați crezare hărților! Dacă ai reprezenta-o cu precizie, calea ferată care traversează Siberia nu ar fi mai lată decît o zgîrietură făcută cu cel mai fin ac pe podeaua unei vaste săli de concert. Pe o asemenea hartă veridică gara Buran, împreună cu centrul raional, nu ar arăta mai mare decît gămălia unui ac. Abia aici, față în față cu spațiul imens și cu mișcarea neconținută, Zoia începu să înțeleagă cît de interesantă este lumea.

Trenurile de pasageri trec unul după altul. Expresurile trec atît de repede, încît nu ai timp nici să zărești ceva. Alte trenuri opresc — și atunci gara se umple pentru cîteva minute de oameni necunoscuți, grăbiți — bărbați și femei, civili și militari, tineri și bătrîni, ruși și străini. Încotro și cu ce scop călătoresc? Firește, fiecare din ei are o treabă foarte importantă. Din multi-

tudinea de treburi omenești se îmbină acel ceva nemărginit și uriaș, care se numește viața țării și viața lumii. Așa i se pare Zoiei. Și ce dureros e să privești la această viață prin geamul chioșcului! Ce-i drept, Zoia îl ștergea curat-lună, dar neghioaba de sticlă rămîne sticlă — un perete străveziu care o separă de întreaga lume. Deosebit de plictisitor îi era mai ales în acele momente de liniște, cînd nu soseau trenuri.

Și visurile Zoiei erau acum oarecum melancolice. O dată a visat că dintr-un tren a coborît Eduard Almazov și s-a dus la chioșcul vecin. A vrut să-l strige, dar n-a fost posibil! Lîngă chioșcul ei se îngrămădiseră cumpărătorii: unul voia să bea, altul — să ia pateuri, al treilea alega un baton de ciocolată. Nu se știe dacă există pe lume un Eduard Almazov, dar cumpărătorii și plan de vînzare există cu siguranță. În timp ce vindea, trenul s-a pus în mișcare și Eduard Almazov a plecat. Zoia și-a pierdut fericirea!...

Altădată, dacă ar fi avut un asemenea vis, neapărat ar fi plîns, dar acum din ochii ei n-a picurat o lacrimă. Tristețea e tristețe, dar sentimentele anterioare nu i-au mai revenit Zoiei, parcă un fum ar fi acoperit chipul tînărului și frumosului geolog...

„În fond, de ce trebuie eu să-l caut? se consola Zoia. Dacă mă iubește, să mă caute el...”

Intenționa să-și facă o nouă toaletă, dar după acest vis s-a răzgîndit. Banii cîștigați s-au dus pe o rochie nouă din material sintetic și pe un ceas *Zorka*. Cîte ceva a cheltuit și pentru mărunișuri: deși era iunie și-a dat la reparat pîslarii

cei vechi aduși din Cernobîl. Și bine a făcut : cine știe dacă va veni Almazov, dar iarna siberiană va veni negreșit...

Viața unei gări este măsurată, calculată pe ore. La timpul stabilit vin și pleacă trenurile, cei care sînt de serviciu se schimbă unul pe altul. În fiecare seară pe peron apărea Box.

Box era un dulău. Un cîine ciobănesc mare și deștept. El îl aducea la plimbare pe stăpînul său — un om gras, în vîrstă, îmbrăcat întotdeauna foarte bine, și, după cum i se părea Zoiei, plin de sine. Peste costumul gri-deschis purta un palton scump, de culoare deschisă, capul său rotund era încununat de o pălărie din catifea verde. Conducîndu-și stăpînul, Box păsea grav pe peron. De altfel, la chioșcul Zoiei el apărea destul de rar. Pare-se că-l interesau mai mult pasagerii din vagoanele de clasa întii, aflate la mijlocul garniturilor. Uneori Box da pentru ei adevărate reprezentații : sărea peste grilajul grădiniței, prindea obiectele aruncate de stăpîn, se culca, lătra fără răutate cu o voce de bas neobișnuit de groasă.

O dată Box a ajuns pînă la chioșcul Zoiei și ea i-a aruncat o bucată de pateu cu ficat. Cîinele s-a repezit s-o prindă, dar stăpînul i-a strigat cu severitate : „Marș, Box !” și Box s-a întors rușinat.

— Permiteți-i să mănînce pateul ! l-a rugat Zoia.

— Ah, dumneavoastră l-ați aruncat ? întrebă stăpînul, înclinîndu-se elegant. Box, ia-l !

Box a înghițit pateul și, privind spre Zoia, dădu din coadă în semn de mulțumire.

Astfel s-a împrietenit fata cu Box. După aceasta el a început să vină zilnic la chioșcul ei. Stăpînul îi cumpăra un pateu, Box îl minca și îi arăta Zoiei cîteva numere din repertoriul său.

Apoi au început să se petreacă lucruri foarte ciudate. Luîndu-și schimbul în primire, Zoia s-a apucat să șteargă tejgheaua și a găsit o mică bucățică de hîrtie. A desfăcut-o și a citit niște rînduri care au uimit-o :

DOMICILIUL FRUMUȘETII

Eu nu mă închin madonei

Și nu visez la ea

În al șaselea chioșc de pe peron

Își are locul frumusețea !!!

Nu știu ce părere au cititorii, dar autorul a observat în repetate rînduri că cuvîntul „frumusețe” are o influență foarte puternică, aproape irezistibilă, asupra tinerelor fete. Căutînd să vadă și ea frumusețea ce se pripășise în chioșc, Zoia privi cu atenție tot conținutul acestuia : sticlele cu suc de zmeură și de răchițele, pateurile și chiflele aflate în vitrine, greutatele, paharele goale, vasele cu bomboane și pișcoturi. Vai, n-a remarcat nici o frumusețe deosebită. Dar Zoia știa să ghicească : scoțînd oglinjoara se privi în ea. Oglinjoara era mică și putea să vadă doar un nas cîrn, un ochi șiret și căprui și o sprînceană neagră. Nasul, ochiul și sprînceana i-au plăcut, și astfel înțe-

lese că prin „frumusețea” cu trei semne de exclamare autorul o subînțelegea pe ea însăși. Era plăcut să constate acest lucru, dar imediat s-a ivit chinuitoarea întrebare: cine e autorul madrigalului? Oare n-a trecut pe la chioșc chiar Eduard Almazov?

Poezioara despre frumusețe a marcat doar începutul calamității. În zilele următoare s-a prăvălit asupra Zoiei un potop de poezii, poezioare și poezele. Ele zburau prin fereastra chioșcului, se strecurau prin crăpătura de sub ușă, cădeau de sus. Într-un rînd a găsit o *Epistolă către frumoasa vînzătoare de la chioșc* chiar în buzunarul halatului curat, încă neîmbrăcat. Cel mai rău era că, bănuind prezența nevăzută a lui Eduard Almazov, Zoia nu voia să inițieze în această istorie nici pe colocatara sa Valia, nici pe tovarășele de muncă. Se afla singură în fața tainei romantice.

Dar toate au un sfîrșit. Cînd sînt prea numeroase, chiar și cele mai alese complimente plictisesc. Și Zoia a început să aibă față de ele o atitudine critică. Cînd a găsit în vasul cu pișcoturi poezia *Bustul frumoasei*, a cuprins-o indignarea. Poezia se termina astfel:

Voi angaja un sculptor

Și-i voi da o comandă urgentă:

Ureau, ca să se bucure privirile,

Bustul dumitale să-l pun în mijlocul biroului.

Indignarea Zoiei avea două cauze. În primul rînd, pomenirea biroului îl excludea pe geologul Almazov ca autor. În al doilea rînd, Zoia luă cu-

vîntul „bust” în înțelesul lui croitoricesc-anatomic și se simți foarte jignită.

— Tîmpit și obraznic! hotărî Zoia. Ei, las' că-l aranjez eu pe acest mizerabil!

Toată povestea s-a rezolvat pe neașteptate și, datorită caracterului Zoiei, într-un mod foarte vi-jelios.

Într-o frumoasă seară Box, conducîndu-și stăpînul, apărî în fața Zoiei cu un buchet de flori în bot. El dădea din coadă atît de prietenos, încît era imposibil să refuzi atenția. A fost suficient însă ca Zoia să ia buchetul, că dintre flori căzu o scrisoare. Rupînd plicul, fata recunoscî scrisul odios și înțelese despre ce era vorba: dacă Box avea suficientă inteligență ca să aducă un buchet, versuri putea să compună doar stăpînul lui.

De data aceasta scrisoarea era pe jumătate în proză. Ea glăsuia:

„Fermecat de frumusețea și tinerețea Dumneavoastră și luînd în considerare toate circumstanțele, am intenția să Vă propun să deveniți veșnică însoțitoare a vieții mele. Fiind posesorul unei case proprii din două camere cu bucătărie, electricitate și radio, pot asigura o viață fericită de familie cu întregul asortiment de confort.

Aflîndu-mă la o vîrstă anumită, adică nefiind nici bătrîn și, în același timp, depășind perioada tinereții ușuratică, Vă garantez un mod de viață just și longevitatea mea personală, deoarece nu beau, nu fumez și țin un regim care preîntîmpină veștejirea timpurie.

Vorbind în limba poeziei :

*Permiteți-mi ca a mea soție
De astăzi să vă socotesc
Și statura Dumneavoastră zveltă și mlădie
Neîncetat s-o îmbrățișez.*

*Uă voi fi un soț model
Cum pe lume nu-s de fel
La întrebarea noastră ne trebuie urgent
Răspunsul Dumneavoastră pozitiv.*

Post scriptum : Intenționez ca în acest sezon să construiesc pe lângă casă o verandă montată cu geamuri din cristal de Boemia și acoperită cu tablă de calitate superioară marca RPZ, materiale care se găsesc în cantitate excedentară.

Al Dumneavoastră care vă iubește pînă la mormînt,

*Arsenii Dîhodîmov**

Citind scrisoarea pe Zoia o cuprinse o furie cumplită. Nu staționa, ce-i drept, nici un tren în gară, dar era un timp frumos și pe peron se afla destul de multă lume. Dîhodîmov se plimba cu Box în apropierea chioșcului. Zoia scoase capul prin gemuleț și-l strigă :

— Cetățene Dîhodîmov, vă trebuie un răspuns urgent ?

Straniu, dar adevărat : Box simți că ceva nu e în regulă și încercă să-și tragă stăpînul cît mai departe de locul primejdios. Cum n-a reușit, s-a ascuns după spinarea acestuia.

— Voi fi profund recunoscător ! spuse Dîhodîmov, scoțîndu-și grațios pălăria de catifea și apropiindu-se de chioșc.

— Uite răspunsul !

Scoțînd mîna prin geam Zoia îi arătă pumnul și spuse ca s-o audă toți :

— Îți arăt eu ție, bătrîn burtos, cum se expun busturile în birou !

Poeții sînt foarte sensibili la insulte. Dîhodîmov deveni purpuriu la față, răsufla din greu, dar nu-și pierdu simțul propriei demnități. Se îndepărtă maiestuos, ținînd cu mîndrie capul sus. Box se tîra după el, deprimat și abătut. Îi era rușine să meargă alături de stăpîn.

Abia apucă Zoia să se liniștească și din restaurant veni în fugă o chelneriță să o cheme la birou.

— Vîno repede, acolo s-a scris ceva despre tine în condica de reclamații.

Directorul Nikolai Ivanovici, foarte supărat, stătea aplecat peste condica dezonorată. Cazul era fără precedent.

— Cum s-a întîmplat ? o întrebă el pe Zoia, care tocmai intra.

— Foarte simplu, răspunse ea, pentru orice eventualitate plîngînd cu sughițuri. A vrut să-mi pună bustul în birou, mi-a propus conforturi de tot felul, ei, și i-am mai putut răbda...

— Ce bust, ce conforturi ?

— De unde să știu ? Mi-e rușine să vorbesc despre asta... Dacă vreți, citiți singur.

Și aruncă hîrtia mototolită.

Zoia, grăbindu-se să-i răspundă lui Dîhodîmov, nu citise scrisoarea pînă la sfîrșit, dar directorul a parcurs-o atent și a căzut pe gînduri.

— Mîntea nu m-ajută ce să fac cu tine!... Te-ai purtat ca o preceupeață... Să fi așteptat măcar sfîrșitul turei, dar tu, în fața publicului, la locul de muncă... De se află la Zaviruha, dracu mai știe cîte verzi și uscate or să îndruge!...

Zoia înțelese că trăsnetul trecea pe alături, își șterse lacrimile și spuse :

— Eu, Nikolai Ivanovici, vînd cîstit. De cîte ori m-a controlat comisia sanitară n-am avut nici o observație și, dacă nu sînt călcată pe coadă nu ating pe nimenea.

— Totuși, trebuie să-ți amintești totdeauna de politețe.

— Și dacă am eu o astfel de fire, încît nu mă pot abține ?

— Te-am pus în chioșc tocmai ca să înveți să te abții.

— N-am ieșit din chioșc, Nikolai Ivanovici.

— Tu n-ai ieșit, dar pumnul l-ai scos de un metru și l-ai băgat sub nasul omului.

— Asta nu-i adevărat, Nikolai Ivanovici, pînă la nas mai erau vreo cinci centimetri ! Eu știu că nu e voie să dai în nas.

Directorul dădu doar din cap.

— Curînd vine trenul de Moscova, du-te și deschide chioșcul... Dar bagă de seamă... Iar scrisoarea, las-o la mine.

După plecarea Zoiei, casiera, care fusese prezentă la discuție, oftă și spuse :

— Nikolai Ivanovici, Dîhodîmov ăsta e mare pisălog. Multe fete o știu. Te pisează cu versurile, pînă-l atingi peste mutră.

Directorul își puse ochelarii și, deschizînd condica de reclamații, scrise hotărîrea sa la rubrica „Măsurile luate în legătură cu plîngerea cumpărătorului“ :

„În cursul cercetărilor s-a stabilit că fapta vînzătoarei Z. Vertișeika a constituit răspunsul la declarația de dragoste făcută de cetățeanul Dîhodîmov. Deoarece cetățeanul Dîhodîmov nu era cumpărător, ci o persoană care a stîmjenit vînzarea, să se considere gestul vînzătoarei Z. Vertișeika o problemă a ei personală. Deși faptul s-a confirmat, plîngerea să rămînă fără urmări.“

În ceea ce privește scrisoarea lui Dîhodîmov... De altfel, despre aceasta se va povesti la vremea potrivită, în alt capitol.

3

Oricît era Zoia de mîhnită, oricît era de energică, trebuia să vîndă. Înainte de sosirea trenului de Moscova a avut timp să facă ordine deplină în chioșc. Deși în garnitura trenului exista un vagon-restaurant, pasagerii, obosiți de serviciile acestuia, se înghesuiau în jurul chioșcurilor.

Zoia știa să lucreze repede. În timp ce elibera marfa unui cumpărător, asculta comanda celui alt. În același timp reușea să observe tot ce se întîmplă pe peron. Se obișnuise să facă acest lucru în zilele cînd aștepta cu înfrigurare apariția lui Eduard Almazov. Obișnuința o scoase din încurcătură : din depărtare observă figura unui om în vîrstă, care apăruse pe peron și care privea curios gara sibe-

riană. Desigur, acest om trecea pentru prima oară pe aici... Dar iată că se apropie de chioșcul Zoiei și... fata nu înțelege despre ce e vorba, dar fizionomia necunoscutului reînvie în memoria ei unele amintiri neclare... Încă un mic efort — și-l recunosc pe Ivan Ilici, unchișul chel de la punctul de angajare planificată a forței de muncă din Cernobil.

„Ce să caute el pe aici? Încercă ea să se liniștească. N-are ce face în Buran. Desigur, e doar un cetățean care seamănă cu el.“

Necunoscutul se apropie însă mai mult și Zoia se zăpăci de tot: poate să existe în natură o astfel de asemănare uluitoare? N-o fi un frate geamăn? Dar, după cum se știe, gemenii apar numai în vechile romane și nuvele de aventuri. În romane ei se dovedesc a fi niște vedenii, iar în nuvele — niște oameni dibaci, care neapărat sînt demascați ca ticăloși și, în special, ca spioni. Și din nou era neclar, de ce să ia un spion chipul lui Ivan Ilici și să apară în Buran, unde nimeni nu-l cunoștea? O nălucă este cu totul altceva. Ea ar putea avea socoteli personale cu Zoia. N-ar fi de mirare dacă s-ar apropia, ar privi prin fereastră și cu o voce de dincolo de mormînt ar întreba: „Cetățeanca Vertișeika, unde este locul tău de muncă legat de geologie? Ți-am spus că în Siberia te poți rătăci, și asta încă nu e tot.“ Așa va grăi și, spre groaza celor prezenți, va dispărea sub pămînt. Și încă va fi bine dacă va dispărea singură, dacă n-o va lua și pe Zoia împreună cu chioșcul. De la o nălucă te poți aștepta la orice.

Aparentul Ivan Ilici se îndreaptă direct spre chioșc și, amestecîndu-se cu adevărații pasageri vii, se așeză la rînd ca și cum n-ar fi nimic deosebit. Pe Zoia o furnică spinarea din pricina acestei viclenii. Ea continuă să lucreze ca un automat, iar pentru orice eventualitate (deși e știut că pe o nălucă nu o poți înșela) își trase basmaua pe ochi.

Nălucii îi veni rîndul, se apropie de ghișeu, și, spre uimirea Zoiei, ceru un pachet de biscuiți și o sută de grame de jeleurii... O, culme a perfidiei! Ea se prefăce că-i ocupată cu număratul banilor și nu o învrednicea nici măcar cu o privire pe Zoia. În general, trebuie să recunoaștem că se purta cum se cuvine unui cumpărător serios: plăti ce a cumpărat cu bani mărunți sovietici, nu o deranjă pe Zoia cu schimbatul și, primind marfa, plecă imediat, cedînd, politicos, locul unui alt cumpărător, de data asta adevărat... Ce fericire! Ea se depărtă de tot și dispăru. Dispăru nu sub pămînt, ci pe ușa vagonului nr. 8...

Zoia se liniști și, avînd multe treburi, reuși să uite întîmplarea.

S-o uităm, deocamdată, și noi.

În înțelegere cu schimbul ei, Zoia lucra seara, cînd pe peron își fac apariția hoții de pahare, nălucile și Box cu stăpînul său. Zoia, însă, se prefăcea că nu-i vede nici pe unii, nici pe alții...

Serile erau călduroase, sufocante. Expresurile care treceau fără să se oprească și trenurile de marfă ridicau nori de praf care se așternea peste tot. Din cauza lui trebuia să șteargă geamul de

zeci de ori pe zi. Un cumpărător o găsi tocmai când se îndeletnicea cu această treabă.

— Dă-mi să beau, jupînițo !

Zoia se uită și văzu în fața ei un negru. Era îmbrăcat într-un combinezon albastru nemaipomenit de murdar, din buzunarele căruia ieșeau chei pentru piulite, șurubelnițe și dălți de toate măsurile și calibrele. Negrul, cu albul scilpitor al ochilor, bău cu lăcomie suc de răchițele.

— Mai desfundă una !

Cînd negrul își ridică mîna, Zoia putu să observe sub manșeta combinezonului o bucată de piele albă. Negrul se dovedi a fi fals.

— Eh, dar murdar mai ești ! spuse vînzătoarea cu mirare, dar nu fără o doză de stimă.

— De te-ar pune pe tine să muncești în locul meu, ai vedea cum ai arăta peste cinci minute.

Pe Zoia o interesa ce muncă-i asta, în care te poți murdări în așa hal. Necunoscutul îi explică cu plăcere :

— Transport o macara. Am avut aici o oprire și, iacă, m-am apucat să curăț mecanismele. Știi cît praf și noroi s-a adunat după patru mii de kilometri ?... Tu, geniu al frumuseții curate, mai bine desfundă încă o sticlă.

— Tu nu mă lua cu frumusețea, se supără Zoia. Bea, de băut, dar lasă versurile în pace.

Potolindu-și setea, vizitatorul continuă să bea fără să se grăbească, privind vesel la Zoia.

— Cît costă la Buran un kilogram de vopsea roșie ? întrebă el pe neașteptate.

— Ce fel de vopsea ?

Necunoscutul arătă spre unghiile fetei, acoperite cu un strat gros de lac de culoarea sîngelui.

— Tie nu-ți trebuie așa ceva, tu te descurci și cu vopsea neagră.

După ce plăti, necunoscutul sări cu sprinte-neală de pe peron și o luă peste linii către vagoanele platformă, deasupra cărora atîrnau enorme construcții metalice.

Seara tîrziu reveni.

— Ești și mai murdar ca înainte ! se miră pentru a doua oară Zoia. Mai bine, în drum, te-ai fi spălat la gura de apă pentru locomotive.

— Nu se putea : aș fi consumat prea multă apă și locomotivele n-ar mai fi avut cu ce lucra... Ce-mi oferi la cină ?

— Am pateuri, sandvișuri...

— Dă'ncoa. Cît timp o să stăm aici, am să mănînc la tine.

— Numai cînd nu sînt trenuri, căci astfel o să-i sperii pe toți pasagerii. Încotro pleci ?

— Aproape că am ajuns. Ai auzit de construcția podului ?

Din discuțiile feroviarilor și ale pasagerilor care coborau la Buran, Zoia aflase că undeva, prin apropiere, se desfășura o mare construcție. Și nu numai una, ci mai multe construcții. Tot timpul se vorbea despre trenuri de construcții și montaj, despre traseu, despre șantierul podului.

— Și ce faci tu la construcția podului ?

— Mai bine ai întreba ce-ar face construcția podului fără mine. Cine pune pilele podului ?

— Doar nu lucrezi pe macară tot timpul.

— Nu te teme, cînd se oprește, am alte calificări suplimentare. Deocamdată, patru meserii și jumătate.

— Chiar patru ?

— Macaragiu — una, dieselist — două, sudor electric — trei, betonist — patru, fotbalist — patru și jumătate.

— Ești fotbalist ?

— Sînt portar, căpitanul echipei de pe șantierul podului.

— Cîte dintre astea sînt minciuni ?

— N-am de ce să mint, pentru că nu sînt singurul. În echipa noastră alții cunosc cîte șase meserii din construcție. Sînt unii specialiști, față de care eu nu fac nici cît degetul lor mic. Vezi lîngă ceas un tovarăș în cămașă albastră ? Este un inginer detașat la noi, lucrează ca șef al exploziilor.

Fetei i s-a părut că n-a auzit bine.

— Ce fel de șef ?

— Al exploziilor.

— Ce fel de explozii ?

— Obișnuite : bu-u-bum — și totul se duce de-a berbeleacul.

Cu toată explicația amănunțită, Zoia nu pricepea : cum poți fi șef peste ceva ce durează doar o secundă ?

— Am impresia că rîzi de mine.

— Ciudată mai ești ! Crezi, probabil, că explozia este un lucru simplu : îngrămădești niște explozibil, dai foc și cu asta basta ? A realiza o explozie cum trebuie, este o adevărată știință. Mai întîi trebuie să cercetezi locul, să studiezi rocile,

să calculezi precis unde și cît explozibil să pui, pentru ca roca ce se ridică să cadă la locul destinat. Pe malul celălalt, lîngă podul provizoriu, există un deal, ei bine, el o să-l niveleze.

— Tot dealul ?

— Dar ce, dacă s-a nimerit în calea traseului, o să stea să-l admire ?

— E un deal mare ?

— Mare, mic, dar e de un milion de ori mai mare decît dugheana ta.

— Minți de stîngi !

— Nu crezi ? Așteaptă, iată că vine încoace șeful exploziilor. Să-l întrebăm... Anton Vladimirovici, o clipă, vă rog.

Zîbind, inginerul se apropie de chioșc.

— Anton Vladimirovici, avem o discuție în contradictoriu ; după părerea dumneavoastră cît cîntărește dugheana asta, calculată cu ce are în ea — cu marfă și cu jupîniță cu tot ?

Șeful exploziilor privi atent chioșcul pe dinafară, apoi se uită înăuntru, apreciind greutatea Zoiei și a mărfurilor ei. Această ocupație o făcea pe Zoia să nu se simtă în apele ei.

— O jumătate de tonă, nu mai mult, stabili inginerul.

— Și eu am presupus la fel... Și cît cîntărește dealul acela pe care-l veți nivela ?

— Puțin mai mult, zîmbi inginerul. S-a hotărît să se arunce în aer aproximativ șase sute optzeci de mii de tone de rocă.

— Auzi, jupînițe ?... Șase sute optzeci trebuie înmulțit cu doi. Reiese că dealul este de un milion

trei sute șaizeci de mii de ori mai greu decât prăvălia ta. Acum crezi ?

Nu poți să nu crezi : șeful exploziilor, dînd din cap, a confirmat calculul macaragiului.

După discuție, Zoia trebui să-și schimbe părerea despre noua ei cunoștință. Un om care pune pilele sub pod și e în relații strînse cu șeful exploziilor merită toată atenția.

4

A avut dreptate casierita care a spus despre Dîhodîmov că este pisălog. N-a trecut nici o săptămînă de la incidentul cu condica de reclamații, că pe ușa chioșcului apărură o inscripție în versuri făcută cu cretă :

IERTARE

*A fost respinsă dragostea poetului
Și el e profund jignit
Dar el Vă iartă pentru aceasta,
Să vă iubească nu încetează.
În van sînt jignirile Dumneavoastră
El e gata să uite trecutul
Pentru ca o clipă să-și zărească iubita,
Pentru dreptul de a iubi din depărtare.*

Ștergînd versurile cu o cîrpă udă, Zoia plîngea de necaz. Stînd în chioșc nu avea dreptul să oprească pe nimeni „o clipă s-o zărească” și nici nu-i putea interzice „s-o iubească din depărtare”. În ceea ce-l privește pe Arsenii Dîhodîmov, el era

hotărît să se folosească de acest drept în cea mai largă măsură. E adevărat, acum se străduia să se țină la o distanță cît mai mare, dar nu-și schimbă programul de acțiune, iar pe Box îl pune să facă tot felul de acrobații. Zoiei îi era milă de dulăul care se înjosea, dar cu cît îl compătimea mai mult pe Box, cu atît mai tare îl ura pe stăpînul acestuia. Ar fi greu să precizăm cît de catastrofal s-ar fi terminat toată această istorie dacă lucrurile s-ar fi desfășurat, ca să zicem așa, normal, însă Dîhodîmov a dat dovadă de prea mult zel, astfel încît și-a atras singur neplăceri.

Era o minunată seară cu lună, iar Box își dădea obișnuita reprezentatie. Amîndoi — și el și stăpînul său — erau în vervă. Erau atît de captivați, încît au uitat complet de ce-i în jur, iar a uita de ceea ce-i în jur nu se recomandă nicio dată și nicăieri, cu atît mai mult într-o gară.

În speranța zadarnică de a atrage atenția Zoiei, Box sărea, se culca, ducea diverse obiecte, mergea pe etichetele din spate... Vai, fără nici un succes : Zoia nu vedea strădaniile sale. În realitate, ea, firește, vedea foarte bine, dar simula cu multă iscusință (care fată nu se pricepe să facă acest lucru ?) cea mai deplină indiferență față de tot ce se petrecea.

Box și Dîhodîmov însă aveau și spectatori mult mai impresionabili. În apropierea chioșcului, pe o grămadă de lucruri, stăteau, în așteptarea trenului, o femeie cu o fetiță de trei ani. Femeia, probabil, foarte obosită, moțăia. În schimb, fetița nu-și lua ochii de la artistul patruped. Ca să

vadă mai bine, ea se încumetă chiar să plece de lângă maică-sa.

În timpul acesta, pe linia întâi trecea o locomotivă de rezervă „F.D.“, care își anunțase prezența printr-un fluierat. Lungă, vopsită proaspăt în verde, locomotiva înainta repede și aproape fără zgomot.

— Latră ! comandă Dîhodîmov, cuprins de furie și nevăzînd pe nimeni și nimic în afară de Zoia. Box, latră !

Frenezia stăpînului se transmisese și lui Box, acesta latră de cîteva ori atît de asurzitor, încît pînă și spectatorii vîrstnici se dădură în lături ; iar fetița o luă la fugă, fără să se uite încotro. Dintre două rele — dulăul cu înfățișarea înspăimîntătoare și locomotiva care aluneca fără zgomot — copilul alege ceea ce i se păru mai puțin periculos — locomotiva — și o zbughi spre marginea peronului. Zoia văzu clar cum a fulgerat rochița roșie a fetiței, căzînd pe șine.

Nu numai Zoia, dar și toți cei prezenți, în afară de Dîhodîmov, înmărmuriră de groază. Uriașa mașină vibra febril din pricina frînelor care încercau să imobilizeze forța înspăimîntătoare a inerției. Mama fetiței, care se trezise la lătratul lui Box și la strigătele pasagerilor, sări ca să se arunce după fetița sub roțile locomotivei care încă nu se oprise.

Nu era o întîmplare pe care s-o poți privi liniștit de după un perete de sticlă ! Părăsind în voia soartei chioșcul și mărfurile din el, Zoia se avîntă în întîmpinarea evenimentelor (prilej cu care, din întîmplare, atinse cu mîna mutra lui Dîhodîmov,

ce-i stătea în cale) și reuși la timp s-o apuce și s-o tragă de la marginea peronului pe femeia înnebunită. În secunda următoare, ambele — atît Zoia cît și mama fetiței — dispărură în norul des de aburi care țîșneau din locomotivă...

Zoia, mai tînără și mai puternică decît cea care i se împotriva, era condusă de rațiune ; mama, însă, acționa sub impulsul instinctului orb... În această clipă ea vedea în Zoia pe dușmanul său cel mai îndîrjit, cel mai neîmpăcat, care încerca s-o despartă de fetița ei. Zoia abia putea s-o rețină pe femeie, iar aceasta o lovea, o zgîria pe față și încerca să-i muște mîinile.

Aburul de la locomotivă, însă, se destrămă repede, și în ochii tuturor se petrecu o minune. În spatele locomotivei oprite se ridică un mic ghemuleț roșu. Era fetița pe care mîinile foarte murdare, dar fără îndoială puternice și bune ale cuiva, au repus-o pe marginea peronului. Zoiei i se părură cunoscute aceste mîini. Dădu de îndată drumul femeii, care înșfăcă fetița ce plîngea și fugi pe peron atît de repede, de parcă ar fi amenințat-o un nou pericol.

Cine era vinovat de toată întîmplarea aceasta ? Mulți erau vinovați : mama, care ațipise și încetase să-și supravegheze fetița, Box, care, cu un surplus de zel, a îndeplinit ordinele stăpînului. Și stăpînul lui. Poate că într-o oarecare măsură erau vinovați mecanicul locomotivei și oamenii obligați să vegheze asupra ordinii. Dar totul s-a petrecut atît de repede, încît vina mecanicului și a miliției feroviare nu era chiar atît de mare. Ei

au putut să intervină în desfășurarea evenimentelor doar cu întârziere. Așa a și procedat mecanicul, care trecuse prin câteva clipe îngrozitoare.

— Al cui e câinele? strigă el, sărind din cabină, deși întrebarea era inutilă: capătul curelușei se găsea în mîna lui Dîhodîmov.

— Ieși afară din gară, nemernicule! strigă pe neașteptate mecanicul. Să nu-ți mai calce piciorul pe aici, pierde-vară!

Dîhodîmov nu îndeplini de îndată acest ordin, probabil pentru că încă de mai înainte își pierduse prezența de spirit.

Atunci, apucîndu-l de guler pe stăpînul cîinelui, mecanicul îl întoarse cu fața spre „Ieșire în oraș” și-l conduse cu lovituri în spate. Arsenii Dîhodîmov, care recăpătase în felul acesta capacitatea de a se mișca, se îndreptă în trap spre direcția indicată.

Dacă existau dubii cu privire la găsirea celor vinovați de nenorocirea care nu se întîmplase, despre oamenii care au fost în stare s-o preîntîmpine nu putea fi nici o discuție. Aceștia erau Zoia, care o reținuse pe femeie de la intenția de a se arunca sub locomotivă și... Dar cine o prinsese pe fetiță de sub roțile locomotivei și apoi o pusese pe peron?

Pînă au cumpănit, acestuia îi pierise și urma!... Numai Zoia ar fi putut să spună cîte ceva despre acest lucru dar, zgîriată, însîngerată, cu un ochi umflat, plîngea amar și nu putea să scoată nici un cuvînt. A continuat să plîngă și în timp ce o pansau la dispensar, și, mai tîrziu, pe cînd stătea în bezna chioșcului...

Dacă la început Zoia plînsese din pricina durerii, după aceea ea a continuat să verse lacrimi de necaz și de singurătate.

E adevărat că a venit la ea directorul Nikolai Ivanovici, dar n-a fost în stare să-i spună nici un cuvînt cald, ci a repetat, ca de obicei, același cuvînt „totuși”.

— Totuși, după o asemenea întîmplare trebuie să te odihnești. Du-te acasă, liniștește-te, iar noi, totuși, ne vom descurca fără tine...

La fel sînt și ceilalți. Toți caută să se lipsească de ea, nimeni nu are nevoie de ea! Au venit și vînzătoarele vecine. Au vorbit două minute despre loviturile și zgîrieturile Zoiei, apoi deodată au trecut la poliartrită...

Cînd au plecat, au sfătuit-o de asemenea să se ducă acasă și nimeni nu se gîndea că și acasă Zoia era tot singură-singurică. Dacă ar fi fost măcar Valia, dar sînt două săptămîni de cînd plecase în concediu, în Hakassia ei.

A plîns pe satureate, apoi s-a potolit. Stătea în chioșcul întunecos și privea prin geam la viața din jur, care se desfășura atît de lin și de liniștit, de parcă aluneca pe linii.

Ce ușor pot renunța la Zoia! Ea nu mai e, și nimănui nu-i pasă. Pasagerii trenului ce sosește vor trece pe lîngă chioșcul închis, ca pe lîngă un loc pustiu...

Pe neașteptate o acoperi o umbră. Cineva, punînd mîna streășină la ochi, privea prin geam, apoi ocoli chioșcul printr-o parte. Ușa era închisă cu zăvorul, dar el ciocăni încet cu degetul.

— Jupînița-i acasă ?

Zoia, care era prost dispusă, n-ar fi deschis, oricine ar fi bătut, dar vocea îi era cunoscută. Nu putea să nu-i răspundă celui ce scăpase copilul.

— Sînt aici, spuse ea, dînd în lături zăvorul și crăpînd pușintel ușa : nu voia să-și arate capul bandajat și ochiul umflat.

— Am auzit că ai avut ghinion, ai fost singura victimă.

În glasul lui răsuna o compătimire neprefăcută și Zoia îl întrebă îngrijorată :

— Tu ai mîncat astăzi ?

— Nu mi-a ars de asta.

— Mi-au rămas pateuri. Poate guști.

— Așa și hotărîsem : ori mînînc la tine, ori rămîn flămînd.

— Aici ai fost căutat, își aminti fata. Vor să-ți mulțumească.

— Să mă lase cu mulțumirile lor ! Și fără mulțumiri știu cînd și ce să fac.

— Ia te uită ce mîndru ești ? ! sta ea la îndoială. Știi chiar întotdeauna ce trebuie să faci ?

— Întotdeauna. Acum, de pildă, vom merge împreună la cinema. Tocmai bine reușim să intrăm la ultimul spectacol.

— Uite, vezi că ești prost ? ! Cum o să merg cu capul bandajat ?

— Vei merge chiar așa, căci pansamentul n-are nimic rușinos în el. Iată, termin pateurile și plecăm. În vederea acestei ocazii m-am spălat și mi-am agățat și o cravată.

— Și n-o să-ți fie rușine să te arăți cu mine la lumină ?

— Dacă te-aș fi bătut eu, mi-ar fi fost rușine...

Discuția avea loc pe întuneric și Zoiei i se trezi curiozitatea : ar fi vrut să-l vadă pe macaragiu spălat. Un drăcușor isteț îi sugeră o idee : „Ori-cum trebuie să predau cheile. Îl duc la restaurant prin intrarea din dos. Acolo există un bec și iacă îl văd.“ Iar cu glas tare spuse :

— Mai am treabă la restaurant. Dacă vrei, condu-mă...

I-a reușit intenția. Îl duse pe macaragiu prin unghere întunecoase pînă la intrarea din dos a restaurantului, pînă la lumină. Dar fie că becul era slab, fie că nu era obișnuită să privească cu un singur ochi, Zoia nu putu să-l vadă cum trebuie. Un lucru era clar : flăcăul era încă tînăr și bine legat. Nici Zoia nu era scundă, dar abia ajungea pînă la urechea lui... Și deși nu era nici blond, nici brunet, nu semăna de loc cu Eduard Almazov : nasul era foarte cîrn. În schimb ochii... Chiar și în beznă se vedea că ochii îi sînt plini de veselie !...

Pe cînd se ducea cu cheile, se gîndi că zgîrie-turile de pe față sînt un fenomen de scurtă durată și se hotărî să meargă totuși la cinema.

— Hai mai repede ! o grăbi macaragiul și o luă de braț.

Zoia protestă.

— Lasă-mă ! Nici nu-ți știu numele și tu mă iei de braț... Cum te cheamă ?

— Prietenii îmi spun Sașka, șefii mă numesc Alexandr Petrovici.

— Iar pe mine mă cheamă Zoia...

Pe drum a luat-o din nou de braț, dar de data aceasta ea se făcu că nu observă. Unui om cunoscut îi putea permite, iar Eduard Almazov nu va afla nimic pentru simplul motiv că... în general, nu există acest Eduard Almazov! Chiar de-ai întoarce Siberia pe dos, tot nu-l găsești... N-a existat și nici nu va exista vreodată, deoarece el, Eduard Almazov, nu-i altceva decât o născocire caraghioasă și prostească a Zoiei!...

Pentru prima oară a îndrăznit Zoia să cugete astfel și i se păru straniu că la acest gând n-a simțit nici dor, nici jale.

5

E noapte. Pierzându-se printre licăririle stelelor, un avion grăbit duduia deasupra taigalei.

Poate că un pasager ce privește prin fereastră observă îngrămădirea de scînteii electrice împrăștiat dedesubt și se gîndește: „Ce-i asta? Gară, uzină, așezare de muncitori constructori?” Se gîndește, și cum nu poate da răspuns întrebării, o uită de îndată. Nu-s puține asemenea îngrămădiri împrăștiat prin spațiile largi ale nesfîrșitei căi nocturne! Pasagerului nici nu-i pasă de cei care în clipa aceasta se întorc de la cinema pășind pe străzile Buranului.

Orășelul se furișează pe sub aripi — apoi nu mai e nimic, ci numai beznă nemărginită. Fie că pasagerului i-au obosit ochii, fie că într-adevăr este așa, dar i se pare că jos clipește o micuță flăcăruie. Niciodată nu va afla călătorul că în

clipa aceea, pe un drum singuratic din taiga, duind din puternicele-i motoare, înaintează încet un autotractor greu. Este Vasea Zemleprohodet, care își încheie primul milion de kilometri ai nesfîrșitelor sale călătorii...

I s-a părut sau chiar au clipit jos luminile unui tren ce vine din direcția opusă? Apoi, din nou beznă, din nou nimic. Pasagerului nici nu-i trece prin cap că dedesubt, Mihailo, fostul stăpîn al taigalei, ridicîndu-și capul greu și stufos, privește la cerul înstelat și zbîrnîitor. Deși ar fi fost de mult timpul, nu-i în stare să se obișnuiască și el cu păsările neînțelese, ce nu coboară nicicînd. De fiecare dată cînd vuiesc înălțimile, se strînge inima ursului de tristețe și teamă în fața pieirii de neînălțurat a străvechii împărății a fiarelor.

Noapte adîncă, fără lună. În vechiul vagon pe două osii, tras departe, pe o linie moartă a gării, clipește lumina slabă a becului. Acolo, teribilul șef al exploziilor, omul cu cel mai bun suflet, inginerul Anton Vladimirovici, stă aplecat asupra hărților și a coloanelor de cifre. Curînd, foarte curînd își termină calculele, și dealul cărunț, care stă la locul lui de milioane de ani, va zbura, spulberîndu-se într-o cantitate infinită de pietre și grăunți de nisip.

Așa va fi, deoarece peste munți și rîuri, peste taiga și mlaștini pășește Omul Sovietic.

Trecînd peste scîndura proptită, intră în vagon tînărul macaragiu Sașa, cu care Anton Vladimiro-

vici împarte această locuință temporară.

— Te-ai săturat de plimbat ? întrebă inginerul, zîmbind și punînd deoparte hîrțiile.

— Eh, Anton Vladimirovici !...

Inginerul îl privi : băiatul avea o înfățișare de parcă n-ar fi fost la cinema, ci la înmormîntare.

— De ce oftezi, Sașa ?

— Nici o bucurie de viață, Anton Vladimirovici !

— Ia te uită ! Și de la ce oră a încetat să te mai bucure ?

— Uite așa, a încetat... Judecați singur, Anton Vladimirovici, ce fel de oameni sîntem noi ? Și eu, și dumneavoastră... N-avem și noi un loc stabil sub soare, toată viața ne-o petrecem pe roate... Nu sîntem oameni, ci orfani fără căpății ! Sîntem niște neastîmpărați, niște veșnici hoinari, pribegi, pelerini... Hoinari de taiga !... Ciulini, barbari nomazi, nimic altceva !

— Ei, asta-i prea de oaie !... De la ce ți-a venit ?

— De la aceea că n-avem o viață adevărată. Aș dori și eu să am confort, Anton Vladimirovici !

— Confort ?... Uite ce-și dorește !

Așa a spus, dar s-a gîndit că și el însuși ducea dorul confortului.

Au stat de vorbă despre viața lor de nomazi, apoi Sașa s-a culcat, iar Anton Vladimirovici s-a întors la hîrțiile lui.

Înainte de a se culca l-a privit pe tînărul macaragiu și a văzut că zîmbește în somn. Poate că visa confortul casnic.

Capitolul VI

Unde poate duce mîndria. Greutăți à la Fahrenheit. În fața podului. Pe pod. Celălalt mal.

I

Pe la mijlocul lui iunie, pe cînd Zoia reabilita gloria pateurilor din Buran, în orașul Tavrov avea loc consfătuirea regională a împuterniciților pentru angajarea planificată a forței de muncă. Ca și în anii precedenți, gazeta regională nu a dedicat acestui eveniment nici un rînd și, după părerea autorului, a greșit : consfătuirea era un exemplu tipic despre felul cum se poate petrece timpul în modul cel mai plictisitor.

Spre sfîrșitul zilei a doua vorbitorii, evident începuseră să se sufocă de monotonia glacială a propriilor lor cuvîntări. Președintele comitetului executiv regional, care asista la consfătuire, tocmai intenționa să închidă discuțiile, cînd se petrecu ceva neprevăzut : ceru cuvîntul Ivan Ilici Kasatkin. De fapt, Ivan Ilici nu avusese de gînd să vorbească, dar în timp ce se desfășura consfătuirea mîndria sa modestă nu mai rezistă și se transformă, din modestă cum era, într-o mîndrie adevărată, militantă...

Chiar după primele lui cuvinte, președintele comitetului executiv regional își ciuli urechile.

— Tot timpul s-a vorbit aici despre îndeplinirea planului, s-au arătat numeroase cifre, spuse Ivan Ilici. Dar despre ce se discută ? Despre turbă, despre cartofi, despre blănuri. E rușinos să ascuți

asemenea cuvîntări lipsite de suflet !... Noi n-avem motiv să facem pe modeștii, noi nu sîntem niște achizitori oarecare, ci stăpîni peste destine ome-nești. Da, stăpîni ! Trebuie să arătăm aici, fără ascunzișuri, cum anume ținem noi în mîină aceste destine, deoarece munca noastră e de așa natură, încît trebuie lovit fără cruțare în cel ce face gafe !... Iată, tovarășul Hobotov se uită la mine și zîmbește, dar el e acela care a trimis să lucreze pe un foarte important șantier național în regiunea Krasnosibirsk, în locul unui excavatorist, un delictent cu calificare superioară, care pe drum a încercat să descompună întregul grup de tineri !... Din cauza lui, o fată a rămas undeva, fără să ajungă la țintă. Unde se află acum, ce s-a întîmplat cu ea ? Tovarășe Hobotov, nu trebuie să zîmbești, ci să plîngi ! Și ce fată — aur curat !... Îmi amintesc cum a venit la mine și mi-a spus că nu știe să facă nimic, apoi, cînd am vorbit deschis, s-a dovedit că se pricepea la dogărie. Am văzut eu multe, dar ca o fată de optsprezece ani să știe să facă butoaie și putini, încă n-am mai întîlnit ! N-am pregetat, am verificat la întreprinderea pen-tru prelucrarea legumelor, și s-a dovedit că așa e : de orice s-ar apuca fata asta, treburile merg ca pe roate... Și iată, fără glumă, asemenea fată s-a pierdut în Siberia !... Cine-i de vină ? Tovarășul Hobotov e de vină, pentru că nu a dovedit perspicacitate și vigilență... Ar trebui să vă ocupați de aprovizionarea cu lemne, tovarășe Hobotov, și nu să munciți cu tinerii neastîmpărați !

Zîmbetul dispăru de pe chipul plin de mulțu-mire de sine al tovarășului Hobotov.

S-ar putea crede că vorbind despre vigilență și perspicacitate, Ivan Ilici a intrat pe un făgaș pe care va merge în continuare, dar el întoarse discuția în altă direcție.

— Și încă o întrebare : cum sînt întîmpinați neastîmpărații noștri la noile locuri ?... Știți cu toții, desigur, ce este un altoi și un portaltol. Altoiul este un butaș care crește pe pom. Neastîmpărații noștri sînt întocmai unor asemenea butași. Nu-i vorbă, noi toți ne străduim să trimitem în Siberia butași cît mai buni, cît mai rezistenți și e foarte trist cînd, iertați-mi expresia, unii încearcă să-i altoiască pe un buștean de plop tremurător putrezit !... Sînt rare asemenea cazuri, totuși sînt.

— Aveți fapte concrete ? se interesă președin-tele comitetului executiv regional.

— Există și fapte concrete ! Să luăm același grup de neastîmpărați, pe care l-am trimis în regiunea Krasnosibirsk. Sîmbăta trecută am întîlnit la Cernobil un băiat care plecase cu acest grup. Nu ascund, la început m-am cam supărat dar, după cum s-a dovedit mai tîrziu, n-am avut întru totul dreptate... L-am adus la mine, iar el mi-a povestit cum s-au petrecut lucrurile... A sosit grupul la o mică stație, de unde trebuia să meargă mai departe, fie patru sute de kilometri cu mași-nile, fie șase sute de kilometri cu vaporul ; dar tinerii noștri n-au găsit nici mașini, nici vapor. Au așteptat trei zile și trei nopți în gară, apoi au fost duși cu autocamioanele. Au sosit la locul res-pectiv seara tîrziu, murdari, flămînzi, obosiți. Nu i-a întîmpinat nimeni și nu li se pregătise nimic ! S-au dus să-și ia așternut, au găsit magazia în-

chisă, iar responsabilul era plecat la vînătoare. Au cerut să meargă la baie, dar în ziua aceea se spăla șefimea și nu li s-a dat drumul. S-au dus la cantină — acolo n-aveau porție nici la prînz, nici seara. Au încercat să se plîngă, dar administratorul, beat, a urlat cum urla pe vremuri un feldvebel la recruți: „Ce, credeți că ați venit la colaci calzi?”

Se înțelege, tovarăși, că dacă un om s-a hotărît să meargă să lucreze în Siberia, el trebuie să fie gata să întîmpine orice greutăți și încercări, dar, lua-le-ar mama dracului, ce fel de încercări sînt astea? Nu-s încercări, ci pură neghiobie la care se adaugă cea mai josnică lipsă de stimă față de om... Unii dintre neastîmpărați au reușit, într-un fel sau altul, să se acomodeze, alții însă, cum era flăcăul cu pricina, s-au înfierbîntat și, fără să-și ia măcar indemnizația de transfer, au făcut cale întoarsă. Unii dintre ei s-au răzlețit prin Siberia, dar el a cîștigat bani de drum la gară și s-a întors la Cernobîl... Băiatul e sensibil, e încă foarte tînr, așa că n-a suportat... Nu a prins butașul!... Putem trece liniștiți pe lîngă un asemenea fapt?

— Faptul acesta trebuie comunicat organelor regionale din Krasnosibirsk, spuse președintele comitetului executiv regional.

— E de prisos să se înceapă un schimb de scrisori! răspunse Ivan Ilici. Eu am o altă propunere, mai practică: să se trimită pe teren un om care să lămurească toată această istorie și să caute să-i rețină pe neastîmpărați care au mai rămas. Fi-rește, trebuie ales un om, care să știe, la nevoie, să dea dovadă de o atitudine principială... Veți

spune că nu sînt bani pentru deplasare, dar de unde ia statul bani ca zeci și sute de oameni să fie purtați pe drumuri de colo-colo? Propun să se treacă în hotărîre: să fie trimis pentru această problemă în regiunea Krasnosibirsk... Cine?... Chiar tovarășul Preanișnikov, locțiitorul responsabilului secției regionale!...

Tovarășul Preanișnikov, care se pregătea să plece după consfătuire în concediu, la pescuit, dădu din umeri. Și, în general, în jurul propunerii lui Ivan Ilici s-a aprins o teribilă discuție. Însuși șeful secției a considerat că deplasarea, deși este un lueru necesar, nu este realizabilă...

Președintele comitetului regional a tăcut mai mult ca toți ceilalți: era oare el în măsură să hotărască dacă cei din Tavrov au dreptul să se amestece în treburile din îndepărtata taiga? În lumina cuvîntării lui Ivan Ilici, acestea însă nu i se mai păreau străine... Și apoi, președintele comitetului executiv regional nu era oare deputat în Sovietul Suprem al Uniunii? Și-a amintit cum la sesiunea trecută a stat alături de secretarul comitetului regional de partid Krasnosibirsk, iar în pauză au avut o lungă discuție prietenească. Mai bine să-i adreseze secretarului o scrisoare cuprinzătoare și politicoasă, pe care s-o trimită... dar nu prin poștă, ci printr-un om ce pune suflet în această problemă...

Chiar așa a hotărît:

— Consider justă propunerea tovarășului Kasatkin... Cel mai bine ar fi să-l trimitem chiar pe tovarășul Kasatkin. El o să pătrundă în miezul problemei, și o să discute deschis cu neastîmpărații săi.

Cititorii își amintesc, desigur, de năluca ce se oprise într-o seară la chioșcul Zoiei. Nu mai este necesar să explicăm că nu fusese nici un fel de năluca sau de alter-ego al lui Ivan Ilici, ci el însuși, adevăratul Ivan Ilici, care se grăbea către neastîmpărații săi din îndepărtata taiga...

2

S-au scris multe cărți despre Siberia. Inșiși siberienii povestesc cu multă dragoste despre minunatul lor ținut și trebuie să recunoaștem că povestesc bine și cu fidelitate. Iată-i, însă, pe literații în trecere... Citești cîte o carte și te minunezi cît de greu se trăiește în Siberia! Dacă dai crezare autorilor, străinii (nu se știe de ce numai străinii!) sînt amenințați la fiecare pas de greutăți și încercări. Citești o asemenea carte, care, după părerea autorului ei, „mobilizează la înfrîngerea greutăților“ și ți se pare că auzi gîfîitul, răsuflatul din greu și scrișnitul din dinți al eroilor descriși. Pare că totul s-a năpustit asupra lor, și proslăvitele geruri siberiene, și vestitul îngheț veșnic, și nu mai puțin vestitul țințar, și distanțele nemărginite, și pragurile de netrecut ale rîurilor, și inundațiile, și incendiile pădurii, și înghețurile timpurii ale apelor, și multe alte attribute ale exoticei siberiene.

Dragi cititori, rețineți o dată pentru totdeauna: Siberia este atît de uriașă, încît nu numai fiecare regiune și republică, dar adesea și raioanele acestora își au particularitățile lor. Veșnicul îngheț există numai în zona rezervată lui, regimul apelor

este bine determinat pentru fiecare loc și anotimp, iar în ceea ce privește gerurile, apoi...

Îmi amintesc că în tinerețe m-au impresionat foarte mult povestirile lui Jack London, care descriau geruri de șaptezeci de grade. Erau asemenea geruri, încît scuipatul îngheța în zbor și se lovea cu zgomet de obiectele tari!

„Ce bine e să te plimbi pe un asemenea geruleț!“ visam eu.

Cît m-am mirat cînd am aflat că gerurile lui Jack London erau de șaptezeci de grade după termometrul lui Fahrenheit! Atîrnat alături de termometrul lui Fahrenheit, cel al lui Celsius — care nu se dedă panicii — ar fi arătat cu aproximativ cincisprezece grade mai puțin. E un ger respectabil, dar oricum, nu mi-e străin.

O dată am pîndit cu dinadinsul un asemenea ger ca să admir „tăcerea albă“. Ce-i drept, era liniște, dar în pofida lui Jack London mai era mult pînă la deplina tăcere. Dulăii și păsările din Siberia, care au văzut multe la viața lor, nu se agitau fără rost, dar nici treburile urgente nu le amînau. Acest lucru se referă și la oameni, care erau îmbrăcați în șube și cojoace, potrivite împrejurării. Îmi amintesc de un oarecare cetățean care, întîlnindu-mă, a scos un sunet foarte expresiv și, improșcînd un nor de abur, a spus vesel: — Totuși, băiete, e ger! Un bețiv ar crăpa imediat.

Fiind convinși că am de-a face cu un ger adevărat ca în Klondike¹, am început experiențele cu

¹ Regiune în nord-vestul Canadel.

scuipatul. În vreo jumătate de oră am consumat rezerva de salivă pe un an, dar, vai, nici un scuipat nu a vrut să înghețe în aer ! Rezultatul experimentului, care s-a întrerupt din cauza insuficienței materialului, m-a lăsat perplex. Abia cînd am stat în fața focului primitor din vatră, am ajuns la o explicație pur științifică a insuccesului : după cît se pare, americanii știu să scuipe mai departe ca noi. Se spune că la ei există chiar un sport de acest fel : scuipă, apoi măsoară cu cîți iarzi l-a întrecut unul pe altul.

Această întîmplare veche și comică mi-a insuflat pentru toată viața un anumit scepticism. Cînd se vorbește despre greutate, mie îmi vine să întreb : „Sînt adevărate sau... după Fahrenheit ?“

Așa stau lucrurile cu gerul.

Țîntarul, ca atare, există, dar pot să-i asigur pe cititori că majoritatea siberienilor nu și-au pus niciodată în viață apărători împotriva țîntarilor. Ele sînt necesare doar în bălțile de netrecut ale taigalei și tundrei.

O dată, într-un oraș din Siberia, am avut prilejul să ascult următoarea discuție. La punctul de recrutare a forței de muncă a venit un băiat cu rugămintea de a fi trimis la lucru. Înminînd împuternicitorului cartea de muncă, spuse cu o lăudabilă sinceritate :

— Nu pot să stau mult timp pe un loc din cauza blestematei de votcă. Repartizați-mă undeva unde nu există de loc votcă...

De ce să nu respecti o rugămintă serioasă ? După ce se gîndi, împuternicitorul îl întrebă :

— Ai picioare solide, poți să mergi ?

— Pentru mine-i fleac să străbat într-o zi o sută de kilometri.

— Atunci, uite ce-i, pleci în taiga la rezinaș. Vei merge prin taiga și vei aduna terebentină. Se cîștigă bine, iar bîrlugurile urșilor nu sînt dughene, deci nu vînd votcă.

— Asta așa-i, doar mă tem că mă mănîncă țîntarii...

— Nu te biruie ! Ai citit ce-a scris în ziar ?... O fetiță de cinci ani s-a rătăcit în taiga și a hoinărit trei zile doar cu o rochiță pe ea, pînă au găsit-o. Și nu i s-a întîmplat nimic.

— Fie, dă-mi rezinașul !...

La cele de mai sus adaug că cine vrea să încerce farmececele țîntarului, nu trebuie să se ducă tocmai la exploatarea forestieră din Siberia. Nu departe de Moscova, în pădurile regiunii Smolensk sau ale Kostromei poți să găsești o rovină de țî-e mai mare dragul — plină de țîntari și musculițe.

În general, e suficient să privești pe hartă ca să înțelegi de unde apar greutatea la Fahrenheit. Nici un locuitor din Krasnoiarsk, de pildă, n-o să se laude cu mîna pe inimă că își cunoaște întregul ținut, care se întinde de la înghețatele lacuri din tundra Taimîrului și pînă la înfloritoare grădini colhoznice din raionul Minusinsk. Nu e de mirare că persoanele care studiază Siberia de pe puntea înaltă a confortabilului și rapidului vapor *Valerii Cikalov* sau prin geamul *Pobedei* se aleg, ca să ne exprimăm indulgent, doar cu o imagine confuză despre ceea ce văd. Unii încearcă să-și completeze cunoștințele din cărți, dar unde

se află literatura despre actuala Siberie?... Și, iată, că prin paginile operelor vehiculează tradiționalele incendii ale pădurii, inundații și alte nenorociri standardizate, care speriau pe călătorii dinaintea apariției aviației contra incendiilor, a transportului auto, a motonavelor, a radioului, a pazei pădurilor, a inspecției asupra vânătoarei, a serviciului meteorologic. De aceea, citind cărțile despre Siberia, nu trebuie să uiți nici o clipă zicătorile create de siberieni :

„Și-n Siberia oamenii trăiesc, și tot cu pîine se hrănesc“.

„Din auzite Siberia-i îngrozitoare, dar oamenii trăiesc mai bine decît noi“.

— S-ar părea că-n Siberia nu sînt greutăți ? va întreba cititorul care știe „din auzite“.

La această întrebare, autorul răspunde tot printr-o întrebare :

— Dar unde nu sînt greutăți ? Sînt și în Siberia, dar autorul nu are de gînd să le cînte. Cea mai naturalistă descriere a greutăților și a pericolelor nu va opri la jumătatea drumului entuziastul nostru tineret, iar viața te învață cel mai bine să înfrîngi greutățile, cu atît mai mult, cu cît, în epoci diferite apar greutăți diferite...

Autorul înțelege foarte bine că pentru cititorul nerăbdător această lungă divagație nu este o găselseniță foarte plăcută, de aceea a și strecurat-o în mijlocul cărții. Dar a făcut aceasta nu fără motiv : autorul și-a propus să descrie greutățile care i-a fost dat eroinei acestei povestiri să le întîmpine

E greu, e tare greu să stai pe o vreme toridă după sticla prăfuită a chioșcului mic, în care te sufoci. Zoia l-a rugat pe Nikolai Ivanovici s-o treacă din nou la vînzarea ambulantă, dar siberianul, șiret, s-a încăpățînat, deoarece angajase pe timpul vacanței patru școlărițe din clasa a X-a. La Buran nu se găsea o întreprindere pentru conservatul legumelor : pe aici se murau doar ciuperci, dar nu venise încă timpul lor.

Într-atît i se urîse Zoiei de comerț, încît (deși e rușine să scriem, totuși adevărul trebuie respectat) la chioșcul nr. 6 au început să se observe lipsuri în aprovizionarea cu o marfă atît de vandabilă ca sucul de răchițele. Ba chiar au prelucrat-o pe Zoia la o ședință, pentru că nu-și ridică toate mărfurile de la magazie.

Plictiseala revenea și mai apăsătoare atunci cînd nu soseau trenuri în gară și cînd erau foarte puțini cumpărători. O dată, în ajunul unei zile libere, a plîns chiar pe furis, nu de tristețe, nici pentru că ar fi avut vreun necaz, ci numai de plictiseală. Și încă e bine că a reușit să-și steargă la timp ochii. Abia i s-au zvîntat lacrimile că auzi în perete — boc, boc, boc...

Deschise ușa și se bucură. Într-atît se bucură, că inima începu să-i bată mai tare în piept. În fața ei stătea Sașa, macaragiul de la șantierul podului, ținînd într-o mînă o minge nouă de fotbal, iar în cealaltă — un uriaș ananas cu un panas verde și înfioat.

— Sașa ! Doar ai spus că pleci definitiv...

— Am spus, dar am primit o delegație în legătură cu cea de a cincea profesie... Am venit să cumpăr o minge de la magazinul cu articole de sport, mâine avem o întâlnire tovărășească cu cei de la șantierul de construcții și montaj...

— Și asta ce-i ?

— Un dar. Au adus o mulțime la noi la magazin. E o chestie gustoasă, dar nu știm cum s-o mîncăm... Am încercat în fel și chip.

— Nici eu nu știu cum... Poate că ar trebui curățat.

— Am încercat, dar n-a ieșit nimic. Toți se chinuesc cu ele. Dar uite ce-i, eu încă n-am mîncat astăzi, ai pateuri ?

Cum să n-aibă pateuri ? ! A mîncat și ea, ca să-i țină de urît lui Sașa, apoi, profitînd de pauză, s-a ocupat de ananas.

Și a avut de furcă !... Firește, greutățile astea nu erau dintre cele adevărate, dar o puseră într-o mare încurcătură.

Au făcut foarte bine prietenii și vecinii chinezi că i-au aprovizionat pe siberieni din plin cu ananas gustos și ieftin. Din păcate însă nu le-au atașat și un instructaj cu privire la folosirea lor ! Pentru cei care admiraseră înainte ananasi doar în fotografii, această delicată li se părea ceva asemănător unei casete cu lacăt secret.

Mai întîi Zoia a tras de panașul fructului, dar fără nici un rezultat. Atunci l-a bătătorit pe toate părțile, dar nici de data asta nu s-a deschis caseta. A încercat să-i jupoaie învelișul grunțuros, dar nici acesta nu catadicsea să cadă. Atunci Zoia s-a infuriat și a început să se răfuiască cu ananasul

într-un fel original. L-a spălat, a retezat panașul care, fără îndoială, nu era necesar, și apoi a încercat să taie fructul îndărătnic de-a lungul, așa cum tăia pepenii galbeni la Cernobil. Ananasul fibros se împotriva cu disperare, dar Zoia a folosit forța fizică grosolană și l-a răpus, ciopîrtindu-l în bucăți. Fructul tropical și-a pierdut frumusețea, dar și-a păstrat aroma și gustul, fapt pentru care a fost consumat cu o deosebită poftă.

Ciudat băiat și Sașa ăsta ! Toată seara, cît timp Zoia a lucrat, a stat la ușa chioșcului ei. Pe urmă, împreună cu Zoia, a cărat la magazie lăzile cu sticle goale. Din cauza acestor treburi gospodărești au întîrziat la club și de aceea s-au plimbat puțin pe peron (după ceasul din gară — exact trei ore și jumătate !) Discuția era interesantă, astfel că nu i-au observat pe Dihodîmov și pe Box, care priveau de după grilaj.

Cînd a văzut-o pe Zoia, Dihodîmov a încercat să intre pe peron, dar după întîmplarea de pomină cu fetița, miliția feroviară era cu ochii în patru. Se auzi un strigăt amenințător :

— Cetățene cu cîinele, întorceți-vă !

În fața poetului îndrăgostit apărură tunica albă a milițianului neînduplecat.

— De ce-mi interziceți ? Am bilet de peron...

— Nu e voie cu cîini în gară !

— Nu s-ar putea să vorbiți mai încet ?

— Cetățene, pentru ultima dată vă atrag atenția : lăsați trecerea liberă !

Occărît, Box se ofensă foarte tare și, întinzînd zgarda, își trase stăpînul din gara luminată în bezna salvatoare.

La două noaptea, exact după grafic, fulgeră pe lângă Buran expresul „Moscova-Pekin”. El îi aminti lui Sașa macaragiul că e timpul ca Zoia să se odihnească.

În drum spre casă s-au înțeles că a doua zi Zoia va merge pentru toată ziua la șantierul podului ca să asiste la înfîlnirea de fotbal între echipa constructorilor de poduri și cea a constructorilor de drumuri.

Ce fericire, ce plăcere, ca o zi întreagă și toată seara să nu vezi înaintea ta geamul odios!

Gîndul acesta îi produse Zoiei o asemenea bună dispoziție, încît, gătindu-se pentru drum, fără să cumpănească prea mult își îmbracă cea mai bună toaletă — rochia cea nouă din material sintetic. O îmbracă și imediat se răzgîndi:

— Ce fac, proasta de mine? E arșiță, e praf, trebuie să merg șaptezeci de kilometri cu camionul, iar eu mă împopoțonez ca o artistă...

Duhul Economiei, propriu Zoiei, o convinsese să-și scoată rochia și să îmbrace alta, veche și decolorată, dar Duhul Cochetăriei, care apărău nu se știe de unde, se ridică energic împotriva acestui lucru:

— Mă rog, de ce să nu îmbraci ceea ce îți vine bine? Timpul e splendid și apoi e zi liberă...

— În camion e ușor să-ți pătezi sau să-ți rupi rochia, o preveni, practic, Duhul Economiei. Ce, ai prea multe? Numai o singură rochiță elegantă!

— Și ce-i cu asta? replică Duhul Cochetăriei. Și tinerețea îi e dată omului tot numai o singură dată.

Atîta timp cît discuția purta un caracter principial, Zoia se ralia ba uneia, ba alteia dintre părți, dar Duhul Economiei depăși această poziție și procedă la un atac personal împotriva Zoiei, spunînd:

— S-ar putea crede că această fetiță proastă se gătește ca să placă cuiva.

Zoia bătu din picior de supărare.

„În primul rînd, nu vreau să plac nimănui! exclamă ea în gînd. În al doilea rînd, chiar dac-ar fi așa, ce-i treaba ta, zgîrie-brînză?!”

Replica răutăcioasă a Duhului Economiei hotărî rezultatul discuției: Zoia a trecut definitiv de partea adversarului acestuia. Serviabilul și galantul Duh al Cochetăriei nu numai că o ajută să îmbrace noua rochie, dar îi acoperi și capul blond cu un batic de capron, transparent, ușor ca aerul, nou-nouț.

Trebuie să spunem însă că Duhul Economiei a avut într-o oarecare măsură dreptate: în drum spre șantierul podului era mai mult praf decît trebuia.

Deși zi de repaus, pe drumul bătătorit treceau sute de automobile în ambele direcții. Și erau tot felul de mașini! Alături de GAZ-51 și GAZ-63 de tip obișnuit, treceau pe lângă Zoia mașini-excavatoare, mașini cu remorci, mașini-macarale, autocisterne, mașini-ateliere, mașini-screpere, mașini-buldozere, mașini-brutării, mașini pentru săpat șanțuri, mașini-container, camioane-autobasculante și încă multe alte mașini de cele mai diferite tipuri și destinații. La un moment dat Zoia chiar se sperie: în întîmpinarea lor veni o

mașină atât de mare (era un MAZ-204 de douăzeci și cinci de tone) încît ea își aminti de uriașul din basme. Căutînd să scape de monstru, Zoia îl apucă de braț pe Sașa macaragiul. Dar MAZ-ul n-o strivi, ci doar o asurzi cu zgomotul motorului său extrem de puternic, învăluind-o totodată într-un nor de praf atât de des, încît trebui să închidă ochii.

În torentul verde-cenușiu de autocamioane îmbrăcate în straiile de toate zilele, ici-colo treceau în goană spilkuite autobuze orașenești, care nu se știe de unde se iviseră, *Volgi* fercheșe, mașini roșii de depanare.

Zoia și Sașa mergeau cu un autocamion obișnuit, în care se puseseră niște scînduri drept bănci. Într-un loc s-au oprit mai multe mașini și ei au nimerit alături de un alt camion venit din direcție opusă și care transporta undeva un mare grup de băieți și fete. Printre aceștia domnea o atmosferă de veselie nestingherită. Tinerii cîntau acompaniați de o armonică. Mulți aveau buchete de flori. Pasagerilor din ambele autocamioane le-au fost suficiente cele trei minute, cît au stat unii lîngă alții, ca să se cunoască, ba chiar să cînte împreună formînd un cor comun. Plecînd mai departe, fiecare a luat cu el cîntecul din celălalt autocamion... Din depărtare un flăcău i-a aruncat Zoiei un buchet de margarete.

Ah, cît e de frumoasă lumea, cînd o vezi nu prin geam !

Mașina alergă îndelung pe panta lină a dealului, apoi înaintea Zoiei se deschise o întindere atât de mare, încît i se tăie respirația : din toate

părțile, oriunde privea, se îngrămădeau dealuri miștoase, iar în față — fluviul atât de larg, încît podul plutitor întins temporar peste el părea o ață fină, pe care se trăiau automobile mici ca niște gîze. Enormul șlep care stătea la mal nu părea mai mare ca un cărăbuș. Peste fluviu, printre dealuri se vedeau turle, dantelăria unei estacade și clădiri. Era orașelul neastîmpăraților constructori ai podului, care pătrunseseră în taiga.

Pe mal, în fața podului — o uriașă aglomerare de mașini. Șoferii fac plajă aici cîte un ceas și uneori cîte două. Nici nu putea fi vorba să te strecoři înaintea rîndului. Aceasta o știau bine chiar și ZIS-urile și ZIM-urile șefilor. Dacă un pasager se grăbea foarte tare, cobora și mergea înainte căutînd o mașină care avea același drum.

— Să trecem podul pe jos, propuse Sașa.

4

În fața Zoiei se așternea un fluviu al cărui nume îl cunosc și elevii școlilor elementare din întreaga lume. Pe suprafața acestui bazin ar putea ușor să încapă două mari state de dimensiuni mijlocii. Zoia zărise din tren destule fluvii, dar atîta apă nu mai văzuse niciodată de aproape. Vîntul zădărea suprafața fluviului, ridicînd valuri înspumate. La mal, unda izbea cu mici pietricele. Dacă apa ar fi fost mai pură, fluviul ar fi semănat cu marea, așa cum este ea înfățișată în tablouri.

— Cum o să construiești voi aici un pod ? nu se dumirea Zoia.

— Meșterul la lucru se cunoaște, cumva o să-l construim, răspunse vesel Sașa.

— Pe aici trebuie să fie foarte adânc, gîndi cu glas tare Zoia.

— Iată, în dreptul acelei moviște, pe unde va trece podul, adîncimea este de douăzeci de metri.

Cînd e vorba de o stradă sau de o șosea, douăzeci de metri nu-i o distanță mare, dar dacă-ți imaginezi o pătură groasă de douăzeci de metri formată din apă rece, tulbure, ce curge repede, te trec fiori.

— De s-ar construi pe fundul apei o casă cu cinci etaje, acoperișul nu s-ar vedea la suprafață, explică plastic Sașa.

Zoia n-ar fi vrut să trăiască o viață incomodă de rusalcă în casa umedă, subacvatică.

— Brr !... exclamă ea înfrigurată.

Fata nu înțelegea cum se poate construi un pod peste un fluviu atît de mare. I se părea că o asemenea idee întrece toate puterile omenești. Dar ea credea aceasta doar atîta timp cît privea fluviul. Era suficient să se uite în cealaltă direcție — la torentul neîntrerupt de mașini și oameni care trecea spre șosea, pentru ca neîncrederea în puterea omului să se destrame ca fumul.

— Unde este dealul pe care-l va arunca în aer Anton Vladimirovici ? întrebă ea.

— Vezi stînga aceea, la stînga de locul de traversare ? Acolo începe dealul. Nu-i prea înalt, dar e lung.

De departe dealul nu părea mai înalt decît cele vecine, și Zoia fu puțin dezamăgită...

Pe pod era lume multă. La intrarea pe pod forfoteau cei ce organizau circulația. Mașinile grele zdrăgăneau asurzitor pe scîndurile groase și lungi ale tablierului. Podul, care de sus părea un fir subțire de ață se dovedi a fi o construcție uriașă și solidă, sprijinită pe pontoane voluminoase, puternice.

Sașa ducea o geantă cu niște scule, iar Zoia mingea de fotbal. Gătită cum era, fata cu mingea atrăgea atenția binevoitoare a șoferilor și a numeroșilor pasageri. Duhul Cochetăriei care o îndemna să îmbrace rochia cea nouă, știa foarte bine ce făcea. Nici acum n-o părăsea, îndemnînd-o să răspundă cu îndrăzneală la observațiile glumețe și să-i necăjească nișel pe flăcăi, aruncînd mingea în sus.

Drumeții ajunseseră pe la mijlocul rîului cînd s-a petrecut un fapt neplăcut. Zoia nici nu a înțeles cum s-a întîmplat... Întăritată de Duhul Cochetăriei, ea a aruncat mingea ceva mai sus decît trebuia și, în aceeași clipă, s-a împiedicat cu vîrfurile pantofului de o scîndură puțin ridicată a tablierului. Mingea i s-a răsucit în mînă și, lovindu-se de balustradă, sări în spațiul dintre două pontoane...

Zoia țipă de groază : pieirea mingii zădărnicea înțîlnirea care trebuia să aibă loc între cele două echipe !... Dacă toți cei douăzeci și doi de jucători s-ar fi năpustit s-o bată pe Zoia, aceasta ar fi fost, după părerea ei, o pedeapsă pe deplin meritată !

În ceea ce o privește, mingea probabil că s-a bucurat foarte mult, cînd a căzut în „vîrtej“. A șters-o cu o sprînteneală de neînchipuit, sărind

vesel pe crestele valurilor. Graba ei mărturisea intenția neclintită de a ajunge cât se poate de repede la Oceanul Înghețat și de a nimeri în labele urșilor albi.

Spaima Zoiei crescuse și mai mult când îl văzu pe Sașa macaragiul dezbrăcându-se, mai precis smulgându-și de pe el hainele, ceasul și pantofii. Rămânând doar în chiloți și maiou Sașa îi strigă :

— Ia-mi lucrurile și du-te pe mal !

Apoi, trecînd cu agerime peste balustradă, alergă pe marginea îngustă a pontonului, cu un salt viguros se aruncă în valuri și dispăru sub apă.

„Iese sau nu la suprafață ?“

Acest gând îngrozitor o zgudui într-atîta pe Zoia, încît imediat hotărî :

„Dacă nu iese, mă arunc și eu !“

Secunde treceau una după alta și fiecare dura insuportabil de mult. Zoia începu să se gîndească serios la îndeplinirea intenției, cînd capul lui Sașa apărură din apă la o distanță apreciabilă de pod. El înota repede în sensul curențului, ajungînd din urmă mînea. Abia atunci Zoia își aminti de lucrurile lui. Le adună, fugi în grabă de-a lungul podului, apoi pe mal...

Sașa a reușit să prindă mînea la mai mult de un kilometru și jumătate de pod, dar în timp ce se necăjea cu ea (trebuia s-o arunce treptat către mal) curențul îl duse pe înotător cu încă cel puțin o jumătate de kilometru mai departe. În felul acesta Zoia avu timp nu numai să se gîndească la cele întîmplate, dar și să se pregătească pentru discuția pe care o presupunea neplăcută. Duhul Cochetăriei, după ce făcuse pozna, o lăsă în voia

soartei, dîndu-i libertatea să se descurce singură. Pentru a para reproșurile sau dojana, fata își alege mijlocul cel mai sigur și mai încercat — lacrimile.

„Dacă mă ceartă, încep să plîng...“

Nu era greu să calculezi locul unde va trage la mal însoțitorul Zoiei. Stînd pînă la brîu în apă, el îi strigă :

— Prinde-o !

Zoia prinse cu agerime mînea. Peste trei minute Sașa, îmbrăcat și încălțat, se afla în fața Zoiei.

„Acum o să mă certe“, se gîndi ea și, ca niciodată, s-a înșelat...

— Ce, te-ai întristat ? întrebă Sașa compătimitor. Totul e în perfectă ordine, iar tu ești albă ca varul.

S-a petrecut ceva foarte ciudat. Cînd și-a dat seama că lacrimile pregătite nu-i mai erau necesare, Zoia începu să plîngă cu adevărat. Și tare ar fi vrut să nu plîngă, dar nu-și putea reține lacrimile !... Cel mai ciudat era însă că aceste lacrimi l-au speriat serios de tot pe flăcăul puternic, care fără frică s-a aruncat în fața locomotivei și a sărit în apa rece ca gheața a temutului fluviu.

— Nu plînge, Zoinka, mînea e întreagă...

— Eu... nu... de mînea... plîng... spuse Zoia printre sughituri. Mi-a... mi-a fost frică... foarte frică pentru tine... că te îneci !

— Ce prostuță ! Eu știu să înot și nu s-a întîmplat nimic periculos... Știi de ce am sărit în apă ? Îți amintești cînd am venit murdar la tine

și m-ai trimis să mă spăl la gura de apă pentru locomotive?... Ei, am hotărât să mă spăl bine de tot pentru tine.

— Tu glumești, iar mie mi-a fost tare frică... Eu... și eu am vrut să sar!

Ce poți să răspunzi la o asemenea declarație? Sasa nu găsi cuvinte. În loc să spună ceva, sărută mai întâi un ochi înlăcrămat al Zoiei, apoi pe celălalt. Lacrimile începură să se usuce și-n ochi i se aprinse o scînteie de șiretenie. Dar continua să sughită. Sasa o sărută pe buze. Încetară și sughițurile.

— Și acum, zîmbește, Zoienka Zainka ¹...

Și Zoia zîmbi!

Atunci, luîndu-se de mîină, porniră împreună spre orașelul constructorilor podului. Mergeau fără să scoată o vorbă, probabil pentru că Sasa își pierduse din nou curajul.

Discuția a deschis-o Zoia, cu o întrebare:

— Ascultă, Sasa, aproape că nici nu te cunosc... Nici numele de familie nu ți-l știu.

— Vezi, Zoia, eu sînt din Barnaul, iar bunicul meu — din Rusia, din fosta gubernie Tavrov... Acolo sînt multe nume ciudate și caraghioase.

Cine știa mai bine decît Zoia ce nume caraghioase se întîlnesc în regiunea Tavrov?!

— Pe bunic îl chema Nekaceaigolova ², și pe mine tot așa mă cheamă... Nu am ales eu...

Zoia rămase cu gura căscată. Dacă Sasa n-ar fi avut o înfățișare atît de vinovată, ar fi crezut că-și bate joc de ea.

¹ Iepuraș (în lb. rusă).

² În traducere: Nu clătița capul,

Cu toate acestea, ajungînd la destinație, hotărî că e mai bine să fii o Nekaceaigolova, decît o Vertișeika. Chiar și cititorul va fi de acord că „Nekaceaigolova” sună mai impozant.

Capitolul VII

4 : 1 pentru tricourile albastre. Zoia trece de partea zidarilor. O cărăruie frumoasă.

I

Un vechi proverb îi ia în derîdere pe cei pentru care „daraua e mai mare ca ocaua”, dar fotbalul nu este o „dara” oarecare: unii suporterii sînt gata să străbată zeci de kilometri de dragul unui meci sau al unei întîlniri interesante. Pe stadionul constructorilor podului, în afară de localnici se strînseseră spectatori de pe două șantiere de construcții și de la o coloană auto, iar cu zece minute înaintea jocului a acostat la mal o șalupă plină cu suporterii de la exploatarea forestieră. Cei din taiga au călătorit o sută douăzeci de kilometri ca să vadă daraua atrăgătoare — meciul de fotbal. Zoia se îngrozi la amintirea fetei macabre pe care era să i-o joace Duhul Cochetăriei. S-a liniștit la gîndul că nimeni nu știe nimic, iar Sasa e bun și n-o s-o dea de gol...

Zoia n-avea de gînd să ia partea cuiva, dar pentru orice eventualitate și-a ales un locșor mai

aproape de poarta echipei constructorilor de poduri, care erau îmbrăcați în tricouri albe.

De ce autorul nu are talentul lui Vadim Sineavski¹? Cu câtă satisfacție ar fi descris el unele episoade dramatice, când mingea se apropia fie de o poartă, fie de cealaltă, iar inimile suporterilor palpau în așteptarea evenimentelor hotărâtoare.

— Mingea se găsește în careul de pedeapsă! ar fi exclamat cu vocea întreruptă de emoție autorul. Ivanov o trimite la Sidorov, Sidorov — la Petrov, Petrov — lui Osipov!... Osipov scoate mingea de sub picioarele lui Feodorov... Ah, ce șut splendid!!! Uf!... Mingea iese în aut!...

Vai, autorul nu-i în stare să descrie toate peripeciile jocului, și apoi el este dator să urmărească nu atât mingea, cât pe eroii săi. Totuși trebuie să povestească unele amănunte ale întâlnirii.

În minutul al cincisprezecelea, albaștrii au deschis scorul. Ulterior, montorii au afirmat pe cel mai serios ton că golul fusese rezultatul unei combinații calculate cu precizie, pe care tricourile albastre au aplicat-o energic. Nu se știe de ce, tricourile albe erau de acord cu aceasta, deși autorul e de părere că lucrurile nu s-au petrecut tocmai așa. El a văzut cu ochii lui cum mingea s-a rostogolit destul de încet pe teren în poarta constructorilor de poduri, în timp ce portarul privea în altă direcție — spre un batic transparent de capron. Balonul s-a rostogolit, s-a rostogolit pînă s-a oprit în mijlocul porții...

¹ Cunoscut crainic sportiv de la postul de radio Moscova.

Așa cum se obișnuiește, după primul gol s-a ridicat un vuiet de nedescris.

Un timp, tricourile albe au trecut la atac. Elanul de luptă le-a permis chiar să egaleze scorul, dar la sfîrșitul reprizei, cu o uimitoare consecvență, s-a repetat situația de la început: o lovitură ușoară în minge, portarul care privește spre batic — și balonul e în plasă...

Dar, iată că începe a doua repriză. Încurajați de schimbarea porții, tricourile albe se străduiesc să egaleze scorul. Aproape că reușesc să facă acest lucru, dar, vai, mingea cade sub picioarele mijlocașului albastru, care-i schimbă direcția și urmează combinația cunoscută: minge — batic — gol...

În clipa aceea autorul ar fi vrut să-i recomande stăpînei baticului să și-l scoată de pe cap, dar eroii lui nu sînt dintre aceia care să asculte orbește de sfaturile chiar și ale celui ce i-a creat! Zoia i-ar fi răspuns sfătuitorului:

— Lăsați-mă, vă rog, n-am chef de dumneavoastră!

Sau poate ar fi uitat chiar să adauge politicosul „vă rog“.

Astfel, baticul a rămas pe capul Zoiei pînă la sfîrșitul jocului, iar mingea, cu ajutorul ei, a mai poposit o dată în poarta echipei podarilor.

A doua zi, gazeta raională din Buran, în nota *O victorie convingătoare a montorilor*, atribuia tricourilor albastre „stăpînire de sine și energie“...

Hm... Las' să fie așa!

Fotbaliștii și adevărații supteri se împrăștie doar după ce au discutat în amănunt nu numai

toate momentele jocului desfășurat, dar și ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă meciul ar fi luat o altă întorsătură: să zicem, dacă Petrov ar fi pasat mingea nu lui Sidorov, ci lui Egorov, iar acesta din urmă ar fi șutat nu cu dreptul, ci cu stîngul...

O asemenea discuție necesită multă vreme, iar Zoia, care considera că nu e cuviincios să distragă atenția căpitanului tricourilor albe de la probleme atât de importante, s-a îndreptat spre terenul de volei, unde se adunase un grup de fete. Aici jocul nu putea începe deoarece lipsea o voleibalistă. Îi propuseră Zoiei să joace în locul ei și — fără să stea prea mult pe gânduri — ea fu de acord.

După primele mingi, jocul porni într-un ritm neobișnuit de rapid, fapt la care, într-o bună măsură, a contribuit temperamentul și starea sufletească a Zoiei. Deprimată de înfrîngerea fotbalistilor din echipa de podari, era gata să-și ia revanșa în luptă cu oricare adversar, și dovedi o energie care ar fi ajuns cu prisosință pentru șase echipe de volei. Numai după trei partide jucate într-un stil nimicitor Zoia se mai liniști puțin. La aceasta a contribuit și discuția iscată cu celelalte fete. Zoia se lămuri pe neașteptate că își atribuisese rolul unei jucătoare de rezervă din echipa zidarilor, iar adversarele ei compuneau echipa unificată a bucătăriei, a dispensarului, creșei și grădiniței de copii...

Zoia se miră aflînd că pe șantierul podului existau instituții pentru copii.

— Ce fel de creșe pot exista, dacă toată vremea sînteți pe drum ?

— Ce te miri ? Îi explică una din fete. Întotdeauna vin după noi și creșa, și căminul de copii, și cabinetul dentar, și biblioteca, și cinematograful. Curînd se va deschide școala serală, care, de asemenea, ne va urma. Iar clubul își cară după el decorurile și pianul...

— Și dacă vă duceți în fundul taigalei ?

— Prostuță mai ești ! Uite aici, chiar pe locul unde stăm noi, acum o jumătate de an era taiga adevărată, în care alergau elanii Uite, și acum mai zac aici trunchiuri de copaci tăiați.

Zoia observă, într-adevăr, că pe ici, pe colo, pe străzile tinerei așezări — care avea vreo douăzeci de case terminate și multe alte neterminate — zăceau trunchiuri de pini și de zadă.

— Cine a tăiat copacii ăștia ?

— Noi i-am tăiat...

— Dar voi nu sînteți zidărițe ?

— Și ce-i cu asta ? ! Facem ce e nevoie. Nu e greu să dobori arborii cu ferăstrăul electric.

— Bine, dar unde ați locuit voi pe cînd aici nu erau case ?

— Cînd ne-am mutat de la vechiul loc, unde am lucrat, băieții au plecat înainte. Ei au pregătit și materialul și corturile, tot ei le-au întins, iar noi am venit după aceea, la de-a gata. Acum locuim în cămin, iar spre iarnă, pe lîngă acestea se vor construi trei sute cincizeci de locuințe pentru familii.

De uimire, Zoiei i se oprise respirația.

— Și cine va locui în ele ?

— Avem mulți familisti, dar încă n-au sosit toți. N-au venit nici toți montorii, nici toți mun-

ditorii de la transporturi. Atelierul mecanic a ajuns abia acum trei zile.

— Stați, fetelor, și când veți pleca de aici, ce-o să faceți cu casele ?

— Doar nu le-om duce cu noi. Aici există conducte de apă, canalizare și electricitate. Trei ani, cât timp se va construi podul, noi vom locui în ele, apoi le vor ocupa cei de la căile ferate. Aici va fi o gară mare, ba, după cum se spune, chiar un nou raion.

Conductă de apă și canalizare în taiga ! Asemenea confort nu era nici măcar la Cernobîl.

— Ce te miri ? La noi în cămin nu e numai conductă de apă, ci și duș cu apă caldă.

— Nu-i adevărat !

— Parc-ai fi o sălbatecă, nu vrei să crezi nimic ! Hai să te convingi tu singură...

2

În căminul zidărilor erau opt camere. În coridorul spațios se afla o canapea, o măsuță acoperită cu o față de masă albă, un căzănel nichelat, plin cu apă. Pe peretele de lângă divan — un covor foarte lung... De fapt, doar de departe părea a fi covor, în realitate era o uriașă coală de hîrtie acoperită cu o mulțime de pătrățele de diferite culori.

— Ce-i asta, fetelor ?

— Mersul întrecerii pentru aspectul camerelor.

Dintr-o dată totul a devenit clar : după controlul făcut în camere în fiecare zi, membrii comisiei

de supraveghere puneau în dreptul fiecărui număr câte un pătrățel hașurat. Pentru o cameră în stare foarte bună — roșu, pentru una bună — albastru, celor mediocre — galben, iar celor prost întreținute — maro. După părerea Zoiei, era gîndit foarte înțelept.

Una din fete (ea era membră a comisiei) îi explică :

— Nici o cameră din căminul nostru nu a fost notată cu maro, situația ne-o strică însă băieții : cînd intri la ei în cameră, paturile nu-s aranjate cum trebuie, peste tot găsești mucuri de țigară, hainele sînt atîrnate pe cuie ruginite. Noi i-am pus pe băieți să facă cuiere. Au făcut pentru noi, dar nu le-a trecut prin cap să facă și pentru ei.

În odăile fetelor era mare curățenie. În fiecare încăpere se aflau patru paturi, o masă mare, un dulap de haine, scaune, iar la ferestre — flori în lădițe de lemn. Deasupra paturilor se găseau rafturi cu cărți și cu flacoane de parfum, pe pereți — reproduceri din *Ogoniok*, puse cu grijă în rame, sub sticlă. În afară de aceasta, o mulțime de ilustrații, după care fără greș aflai ce gusturi are fiecare fată : una colecționa flori, alta — artiști de cinema, a treia — peisaje, a patra — animale, iar a cincea, care se remarcă printr-o natură instabilă — din toate câte ceva...

În afară de animalele din poze, existau și animale vii. În fiecare cameră se afla câte o lădiță cu nisip și aproape pe fiecare pat stătea tolănit un pisoi. Culoarea pisoiului definea de asemenea gustul stăpînei lui.

Zoia înțelese foarte bine acest lucru. Luă în brațe un pisoi roșcovan, îl mângâie și se gîndi :

„Și eu aș crește unul, dar cenușiu și cu o blană mai pufoasă“.

Firește, ramele pentru tablouri, etajerele, cutiile pentru flori și nisip fuseseră confecționate de băieți. Zoia considera că o asemenea exploatare este cît se poate de firească și le sfătui :

— Fetelor, ar fi bine să le comandați și ume-
rașe pentru rochii.

— Ai dreptate ! Chiar astăzi o să-i punem la treabă...

În toate camerele era bine, dar în a treia Zoia a întîrziat mai mult ca peste tot. Aici, peste întreaga dușumea se întindea un preș pestriț, de o frumusețe neobișnuită.

— De unde ați luat o asemenea splendoare ?

— E chinezesc, veritabil. Ni l-a dăruit șeful șantierului nostru, Gheorghe Feodorovici. O dată pe lună se verifică datele întrecerii pentru cea mai bună cameră și preșul este dat frunțașelor.

„Eu n-aș lăsa niciodată din mîini o asemenea frumusețe !“ se gîndi Zoia.

În camera nr. 6 era la fel ca și în celelalte, numai unul din paturi era desfăcut, nu avea așternut.

— De ce e liber patul ăsta ? întrebă Zoia.

Fetele se uitară una la alta și tăcură cîțva timp.

— S-a îmbolnăvit cumva vreo fată ?

Nu, slavă domnului, nu existau bolnavi în brigadă...

— Vezi tu, îi explică una din ele, fără chef, este patul unei dezertoare...

Zoia înmărmuri. În Țara sovietelor groaznicul cuvînt „dezertor“ se pronunță rar și întotdeauna trezește un simțămînt neplăcut.

— Unica de la noi care a făcut acest lucru ! parcă se dezvinovăța fața. Eram douăzeci și două de absolvente ale școlii de construcții. Ne-am înțelese în mod comsomolist să plecăm toate împreună pe un șantier de stat. După ce am sosit aici, ea n-a mai vrut să rămînă. La început a spus că a primit o scrisoare de acasă, că acolo s-ar fi întîmplat o nenorocire, dar cînd am rugat-o să ne arate scrisoarea, a refuzat. Am scris la fostul nostru comitet raional de comsomol, iar de acolo ni s-a răspuns că acasă la ea totul e bine și că nu are motive să se întoarcă... Atunci a procedat într-un fel, că ne-a fost rușine tuturor... Tocmai voiam să ne proclamăm brigadă de muncă comunistă, dar ea ne-a făcut de rîs ; la o ședință a spus cu glas tare că nu mai vrea să lucreze ca zidar și, în general, nu vrea să stea pe șantier. Am încercat să-i scoatem gîrgăunii din cap, atunci a făcut-o și mai de oaie : a aruncat carnetul pe masa prezidiului și a plecat trîntind ușa. Am exclus-o din Comsomol...

Zoia păli ascultînd povestea aceasta. Mai întîi și-a amintit întîmplarea din vagon, cînd era cît p-aci să se supere cu tovarășele ei de drum. Apoi, nici conștiința ei nu era chiar așa curată în fața Comsomolului. În graba dinaintea plecării și în cele două luni petrecute în Buran nu și-a găsit niciodată vreme să treacă pe la organizația de Comsomol ca să-și plătească cotizația.

De patru luni n-a mai plătit cotizația ! Orice ar face, ieșise automat din rîndurile Comsomolului!

Părăsi căminul tristă și copleșită de gînduri. Fetele se pregăteau să meargă să ia masa la cantină și n-o lăsară pe Zoia pînă nu a venit cu ele. Deși între ele nu era nimic mai mult decît o prietenie întîmplătoare, legată pe terenul de volei, nu-i în firea siberienilor să-și conducă oaspetele tocmai cînd se așază la masă.

La drept vorbind, pe șantierul podului cantină nu există. Experiența îndelungatei vieți de peregrinări i-a învățat să-și planifice datele construcțiilor : vara se puteau foarte bine limita la un șopron solid din lemn. Ba era chiar preferabil : mîncînci și vezi totul în jur, în timp ce vîntul te răcorește, iar aerul curat face ca pofta de mîncare să fie mai bună. În septembrie însă, după rînduieșile stabilite, în două săptămîni apare ca din pămînt, lîngă bucătărie, o cantină spațioasă cu niște sobe mari de tot, alături de care e atît de bine să stai iarna, pe ger.

Deocamdată, constructorii de poduri iau masa sub șopron, căci e vară. Și mîncărurile sînt de vară. La primul fel, toți au cerut okroška¹. La felul doi fiecare a luat după gust. Zoia a ales colțunași cu afine. A mîncat două porții, apoi s-a oprit dîndu-și seama că limba și buzele vor arăta negre. Singura mîngîiere era că și celelalte fete au pățit la fel.

Cînd a ieșit din cantină, l-a zărit de departe pe nefericitul căpitan și portar al echipei în tri-

¹ Ciorbă din cvas de pline, cu multe legume și carne tăiată mărunt. Se servește rece.

couri albe. Sașa macaragiul mergea și-și tot sucea capul în toate părțile — nu-i greu de ghicit pe cine anume căuta.

Zoia umbla cu șiretlicuri : nu voia să se întîlnească cu el de față cu fetele.

— La revedere, fetelor, își luă ea rămas bun. Am să mai vin pe la voi...

Apoi — tiptil, tiptil se furișă după o casă. Era o casă nouă, fără curte. Înconjură clădirea și (să vezi întîmplare nefericită !) se pomeni chiar în fața lui Sașa.

— Te-am pierdut, spuse el pe un ton vinovat. M-au reținut băieții...

Ce plăcere au fetele cînd pot să-i chinuie pe băieți ! Zoia își țuguie buzele negre.

— Înțeleg că e mai interesant să fii cu tovarășii... Dar nici eu nu m-am plictisit : am jucat volei, apoi am fost la cămin, la fete, și ele m-au invitat la masă...

— Iartă-mă, te rog, că s-a întîmplat așa, dar n-am putut să mă descotorosesc de băieți așa de repede, am discutat totul, pe rînd.

— Ce aveți de discutat ? Să nu te superi pe mine, Sașa, însă... ai jucat... și cizmarii joacă mai bine !... Nici nu mi-au rezistat nervii.

Zoia auzise despre nervi la vînzătoarele de la chioșc, dar aici s-au nimerit cum nici nu se poate mai bine. În timp ce vorbea îi veni un gînd : „Probabil că s-a întîmplat așa pentru că a obosit în timp ce înota după minge“. Și nici unul din ei nu-și dădu seama că vinovat

pentru toate e baticul Zoiei. Sașa luă totul în serios.

— Nici eu nu înțeleg ce s-a petrecut : nicio-dată n-am jucat atât de prost... Apoi, apărarea și mijlocașii noștri au fost slabi. Ai să vezi, când or să vină montorii, atunci vom sta de vorbă cu toți vecinii noștri.

Tot discutînd au ajuns pe terenul, unde, peste un an, va răsări noua clădire a gării. În cele mai vizibile locuri se află cîteva panouri. Unul din ele este gazeta de perete „Crocodil-constructor de poduri“, pe altul — diverse anunțuri. Unul din acestea, foarte important, sărea în ochi :

„Cine nu s-a înscris încă la școala serală a tineretului muncitoresc ? Vor funcționa clasele opt, nouă și zece. Înscrierile se fac la comitetul U.T.C.L., la tov. Beketova.“

Alte afișe anunțau înscrierile în cercurile de croit și cusut, de dansuri clasice și de fotografie.

Zoia are ochi ageri și o memorie bună. A reținut totul, poate va avea cîndva nevoie.

Ziua de odihnă urma să se încheie pe șantie-rul podului cu un mare spectacol dat de artiștii amatori. Tare-i părea rău Zoiei că era nevoită să plece fără să vadă și să asculte cum cîntă și dansează constructorii de poduri de aici, dar se apropia seara, iar la ora șapte podul de pe fluviu se ridica pentru ca să poată trece navele. Pînă atunci, trebuia să apuce să traverseze pe malul celălalt.

Sașa o conduse pe Zoia ; mergeau tăcuți, nici urmă din veselie dinainte...

— De ce taci, Sașa ?

— Eh, Zoia, sînt multe de spus... Am să-ți spun cu alt prilej, cînd mai vin la Buran...

„Acolo, pe mal, cînd am plîns a găsit și cuvintele care trebuiau rostite, a știut și să sărute, dar acum a uitat totul, gîndește în sinea ei fata. Ce rost are să-mi răscolească inima ?“

Sașa a urcat-o pe Zoia într-o mașină, care mergea în aceeași direcție, iar la despărțire n-au găsit decît cele mai obișnuite cuvinte.

— La revedere !

— La revedere, Sașa.

A dudit motorul, dar mașina n-a pornit îndată. Cei doi priveau unul spre altul și din priviri au înțeles că n-au vorbit despre multe, foarte multe...

Capitolul VIII

Neplăceri comerciale. Cei mai neastîmpărați dintre neastîmpărați. Nikolai Ivanovici discută ca un comunist. Noua locuință a lui Vasili Tiorkin.

I

Nikolai Ivanovici, directorul restaurantului, nu avea obiceiul să-și exprime nicio-dată gîndurile pînă la sfîrșit. Spunea ceva, apoi adăuga neapărat un „totuși“. Din toate astea rezulta

fie un fel de reticență, fie un fel de rezervă plină de ocolișuri.

— Nu am nimic împotriva faptului că ții ordine în chioșc, totuși, trebuie să fii mai atentă față de cumpărători... Buna întreținere a unității comerciale este primul precept, totuși, trebuie să-ți amintești întotdeauna că o unitate comercială există pentru cumpărători, și nu cumpărătorii pentru ea...

Discuția a început pentru că unitatea comercială nr. 6 se făcuse din nou vinovată. În momentul inspecției nu s-au găsit acolo biscuiți preambalați, bomboane *Bon-bon* și țigări *Sever*.

Scăpările nu erau mari, dar... când n-ai noroc, n-ai !...

Nici nu terminase Nikolai Ivanovici verificarea chioșcului, când se apropie un cumpărător și ceru pateuri cu ficat.

Zoia avea pateuri cu carne și cu gem, dar cele cu ficat se terminaseră de mult și-i fusese lene să se ducă după altele.

Dacă l-ar fi refuzat pe cumpărător, aceasta i-ar fi adus un nou perdaf, așa că Zoia se hotărî la o faptă disperată — la directă înșelare a cumpărătorului : îi dădu pateuri cu carne ! A făcut-o la întâmplare : clientul ar fi putut, fără să guste, să ducă pateurile în vagon, iar mîncîndu-le, să nu sesizeze diferența gustului... Nesuferitul pasager, însă, nici nu se gîndea să se grăbească spre vagonul înăbușitor, ci începu să mănînce, acolo, în picioare, lîngă chioșc. După un minut Zoia îi auzi vocea scîrțîitoare :

— Ce mi-ai dat, tovarășă vînzătoare ? Eu ți-am cerut pateuri cu ficat.

— V-am dat chiar cu ficat ! minți, disperată, Zoia.

— Înseamnă că eu nu știu să deosebesc ficatul de carne, continuă să scîrțîie năzurosul. Slavă domnului, mă pricep, căci sînt bucătar...

Ce mai putea face ? Roșind, Zoia recunoscuse că nu avea pateuri cu ficat !

După o asemenea recunoaștere cumpărătorul dovedi o amabilitate tardivă.

— De unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere, fie și cu carne !

Incidentul cu cumpărătorul s-a încheiat, dar Nikolai Ivanovici, care a înțeles totul foarte bine, clătina încruntat din cap.

— Totuși, așa nu merge ! spuse el supărat și plecă, lăsînd-o pe Zoia mîhnită și tulburată.

Greșeala Zoiei nu era chiar atît de gravă, dar ce s-ar întîmpla dacă toate vînzătoarele de la chioșc ar merge pe drumul riscant al reducerii asortimentului ? Zoia își dădu seama că Nikolai Ivanovici avea dreptate, dar... remușcări mari n-o chinuiau : comerțul nu-i mergea la inimă, nu mai voia să stea înțepenită în căldura de după ferestruică ! Dacă și înainte îi fusese greu să lucreze în chioșc, acum în urma vizitei făcute pe șantierul podului, această muncă i-a devenit cum nu se poate mai nesuferită...

După o săptămînă și jumătate, Zoia profitînd de o zi liberă se hotărî să plece din nou pe șantier, de data aceasta singură, fără să aștepte

vreo invitație. Probabil că, fiind zi de lucru, Du-hul Cochetăriei nu protestă când își îmbracă o ro-chiță veche și-și legă o eșarfă modestă, de cu-loare închisă.

Cu inima plină de emoții, Zoia trecu podul și, când ajunse în partea cealaltă a râului, se ză-păci de zgomotul și hurelul iscat de lucrările de săpat care începuseră : zeci și sute de mașini enorme îndeplineau o muncă de neînțeles pentru ea, dar, desigur, foarte importantă. Unele din-tre ele mușcau din pământul tare cu cupele uriașe, altele îl afînau și-l transportau, iar o parte dintre ele presau și bătătoreau rambleul cu compresoare de o nemăsurată forță. Din pri-cina contactului cu pământul, porțiunile de lucru ale screperelor, buldozerelor, săpătoarelor, exca-vatoarelor și ale compresoarelor luceau cu acea strălucire rece a oțelului lustruit, ceea ce le făcea să semene cu niște gigantice instrumente chi-rurgicale.

Nici în orașel nu era liniște. Și aici se auzea pretutindeni duduital motoarelor, clinchetul — scrișnetul metalului. Ferăstraiele electrice țipau pe toate vocile, cutiile autobasculantelor se des-cărcau bubuind, iar scînduri lungi și groase se rostogoleau din mașini unele peste altele cu un zgomot asurzitor. Alături de scheletul înalt al fabricii de beton se ridica de pe acum colosul dantelat al unui turn de oțel. Sus, departe, luceau scînteile albastre ale sudurii electrice. Printre bubuituri și clănțanituri lucra la monta-rea macaralei și Alexandr Nekaceaigolova.

Ajungînd în orașel, Zoia nu se dumiri îndată : o încurcau construcțiile noilor clădiri, ridicate într-o săptămînă și jumătate. Din depărtare pă-reau complet terminate, dar în interior se lucra la finisare. Acolo, stînd pe căpriori, forfoteau ca furnicile fete dibace, îmbrăcate în salopete pătate cu mortar. Zoia recunoscuse cu greu pe cîteva dintre ele : semănau atît de puțin cu fetele acelea vesele și elegante, care săreau pe terenul de volei !

Firește, Zoia nu vedea pentru prima oară cum lucrează zidarii. Știa dinainte că această muncă nu e nici simplă, nici ușoară, dar acum — pri-vind la munca fetelor — își dădu seama că-i place foarte mult. Mîinile lor parcă desăvîrșeau construcția, rezultatul muncii lor era deîndată vizibil. Zoiei îi era greu să exprime aceasta, dar îi plăcea și desfășurarea lucrului, și monumen-talitatea lui.

Indiscutabil, tencuirea unui zid mare era un lucru greu, care necesita mai mult efort decît vînzarea bomboanelor, dar dacă Zoiei i s-ar fi propus să aleagă între a tencui un perete sau a vinde bucată cu bucată un kilogram de bom-boane (ceea ce n-ar cere prea mare oboseală), Zoia, fără îndoială, ar alege prima variantă. O asemenea hotărîre ar fi fost determinată de tinerețea, sănătatea și, mai ales, de firea acestei fete. Pentru ea nu era o problemă dacă va face sau nu față muncii de zidar : dacă au reușit alții, va reuși și ea.

Acest fel de a gândi a fost hotărîtor pentru Zoia.

A privit vreo oră și jumătate din depărtare (Zoiei îi era întotdeauna rușine să se uite, fără să facă nimic, cum alții muncesc), apoi s-a îndreptat spre căminul fetelor. Nu era nici țipenie de om pe acolo, dar privind prin fereastră s-a convins că nu s-au petrecut schimbări. Curățenia, florile și pisoii erau la locul lor. De-a lungul camerei nr. 3 se întindea, ca și mai înainte, frumosul preș chinezesc, iar în camera nr. 6 era un pat gol. După cum i se păru Zoiei, totul era în ordine. N-avea altceva de făcut decât să-și omoare timpul pînă la pauza de prînz.

Zoia reuși să-și petreacă cu folos ceasul care-i mai rămăsese : se duse în viitoarea piață a gării, căută panourile cu noul număr al *Crocodilului* și cu anunțuri, unde află vești proaspete.

„Soferul Dimitrii Sazonov, îmbătîndu-se, a avut o pană“, anunța gazeta cu maximum de conciziune. Sub notiță era un desen : un camion în cea mai mare viteză intră într-o sticlă mare cît un adevărat siloz. Explicația :

Pe cînd beat turtă eram

C-o avarie m-am trezit.

De nuntă mă pregăteam

Și-n spital am nimerit.

Zoia și-l reprezenta pe eroul întîmplării cu chipul unui înrăit hoț de pahare, așa că ceea ce se spunea despre spital n-o impresionă de loc.

„Rînduieli în baraca noastră“ suna următoarea notiță. În desen — un băiat ciufulit, stînd în

pat cu combinezonul pe el. În gură ține o țigară ce seamănă cu coșul unui străvechi vapor, din care iese un fum negru ca smoala. Buclele întortocheate ale fumului se transformau treptat în literele unei maxime utile : „Țigară-n gură și-a băgat, cizmele-n pat le-a ridicat, așa-i omul dezordonat“.

În fața următorului desen inima Zoiei bătu mai tare. Aici, în rolul personajului principal, figura Sașa Nekaceaigolova cu macaraua lui. El încearcă să ridice din pat pe un leneș, dar nu reușește. Dialogul din explicație era următorul :

— Sașa, barem de-ai încerca să acționezi asupra lui Metelkin !

— Am încercat. Pe el nici tehnica nu-l mișcă.“

Sașa nu semăna de loc cu el, dar Zoia privește îndelung desenul.

Anunțurile erau aceleași. Cele două noi nu prezentau nici un interes pentru ea. Unul anunța o ședință a vînătorilor, celălalt suna astfel :

Cine are o voce bună de bas să se adreseze conducătorului ansamblului coral, tov. Dîrkin (baraca nr. 2.)

Chiar în centrul orașelului se înălța un pin uriaș și rămuos. La umbra lui, pe o pînză de sac sta turcește un bătrînel, care, fără să dea atenție zgomotului asurzitor al șantierului, meșterea niște unelte de pescuit. Zoia îl privi, se uită și el la fată. El vorbi cel dintîi.

— De mult pe la noi ?

— De astăzi. Am venit să văd.

— De văzut nu prea ai ce vedea acum pe la noi, dar de lucrat ai ce lucra...

Bătrînelul era vorbăreț și foarte spilcuit : ras ca în palmă, în costum de doc curat pe el, ochii îi erau clari și pînă și zbîrciturile de sub pleoape erau spălate cu grijă.

— Ce lucrați dumneavoastră pe aici, bunicule ?

— Optsprezece ani am fost dulgher, acum sînt pensionar... Cu toate astea n-am avut răbdare și m-am angajat ca paznic.

— Și unde ați lucrat optsprezece ani ?

— Într-un singur loc, pe șantierul podului.

Zoia fu sincer uimită :

— Cum într-un singur loc, dacă constructorii de poduri sînt tot timpul pe drum ?

— Asta așa-i... Locul de muncă era unul și același, doar geografia din jur era diferită. Am călătorit mult.

— Pe unde ai fost, bunicule ?

— Cîte degete ai la mîini ?... Zece ?... Atunci nu-ți ajunge să socotești pe unde a fost echipa noastră. S-a organizat la Moscova, chiar în timpul războiului, și de acolo și-a început drumul : am plecat să construim poduri în Basarabia, din Basarabia în Finlanda... Din Finlanda din nou spre sud — în România, apoi la Rostov, de la Rostov la Astrahan, de la Astrahan la Guriev, din Guriev din nou la Rostov... Mai ai degete libere ?... Socotește : Rostov, Krasnodar, Maikop, Dnepropetrovsk, Cekassk, Kerçi, Taganrog, Voznesensk, China, Karaganda, Strîi, Bug... Peste

tot am construit poduri. Apoi am pornit-o spre Kazahstan, la pămînturile destelenite. E imposibil să ții minte prin cîte locuri am fost pe acolo și cîte poduri am construit, îmi amintesc doar că de acolo am plecat din nou în China, la Drumul Prieteniei, iar acum sîntem aici... După plan, vom construi pînă în 1961.

— Apoi din nou plecați la drum ?

— Se înțelege de la sine. Munca noastră nu are sfîrșit. Nu știu cum va fi cu alții, dar constructorii de poduri vor avea de lucru și în plină înflorire a comunismului.

— Și dumneavoastră veți pleca mai departe ?

— Nu mă despart de nepoți. Am doi fii care lucrează aici : cel mare, Ivan, este electrician, s-a căsătorit cu o fată de la contabilitate ; cel mic, Mihail, este strungar, nu de mult s-a căsătorit cu o laborantă. Se înțelege că amîndoi au copii, desigur, viitori constructori de poduri... Sînt, se înțelege, cîte unii care rîd de mine și de baba mea, ne numesc neastîmpărați. Sigur că așa este, numai că eu socotesc că în această neastîmpărare nu este nimic rău : cîte unul stă toată viața într-un loc, face umbră pămîntului, dar nu realizează nimic ca lumea...

Zoiei i se păru extraordinară o asemenea viață.

— Cum trăiți ? întrebă ea.

— Nu trăim rău, avem o locuință bună. Cînd se construiesc case mie mi se dă în primul rînd spațiu locativ.

— Și nu vă pare rău cînd vă despărțiți de vechiul loc ?

— Uneori ne pare rău, dar visul ne cheamă mai departe, nu ne lasă să prindem rădăcini.

— Visul ? se miră Zoia.

— Poate că o fi altceva, dar nu știu cum să-l numesc și-i spun vis... Am șazeci și trei de ani și tot mi se pare că ceea ce e cel mai important mă așteaptă undeva în viitor... Sosim, să zicem, aici sau în alt loc. Se înțelege, răbdăm lipsuri, pentru că nimica nu este construit dinainte. Așa că începem să visăm cum să ne amenajăm mai bine ca să începem să trăim ca lumea. Nimic nu este irealizabil și după câțiva timp vom trăi mai bine ca înainte... Ei, mă gândesc, e timpul să ancoriez la mal, de aici nu mă mai mișc, anii îmi dau dreptul !... De câte ori nu m-am jurat în chipul ăsta, dar fără folos ! Începe să se apropie lucrul de sfârșit și pornesc să circule zvonuri : curînd plecăm mai departe. Și atunci începi să tînjești ! Nu te simți în apele tale, uneori cîte o lună sau două stai la îndoială, ce să faci, ei, și, firește, visul e mai tare : eu, ca dulgher totdeauna trebuie să plec cu primul eșalon... Dar nu numai eu sînt atît de neastîmpărat, toți constructorii sînt așa și în special cei care fac poduri, deoarece munca lor este foarte frumoasă și demnă.

Zoia era de părere că orice fel de construcții este un lucru frumos și demn. Bătrînelul fu de acord, dar nu în întregime :

— Se înțelege, e frumos, totuși, nu așa. N-ai văzut tu un pod, cum arată el împodobit și cum trece primul tren, deschizînd calea !... Oricîți oameni s-ar aduna în jur, toți sînt emoționați, impresionați, de la conducere și pînă la bucătărese, și fiecare are lacrimi în ochi... Se spune că cei care lucrează la mare înălțime se umflă

în pene de construcția lor, dar mai au mult pînă la noi !... Fetico, un pod mare nu este o simplă construcție, ci înlăturarea unor piedici din drumul omenirii. În el se observă de îndată forța : întreaga construcție este la vedere. O frumusețe, nu alta !

Noțiunea de frumusețe constructivă, atît de sesizabilă pentru toți constructorii de poduri, nu intră dintr-o dată în capul Zoiei, dar munca lor îi apără într-o lumină nouă, romantică. Ea este cel puțin tot atît de frumoasă ca și munca geologilor. Pune-l pe un geolog să-ți construiască un pod, o să se tot gîndească, dar n-o să reușească... Și mai e de văzut, cine călătorește mai mult... Dintre toți neastîmpărații pe care i-a văzut Zoia, bătrînul dulgher părea a fi cel mai neastîmpărat. Totodată, din cele ce povestea el reieșea că și constructorii de poduri pot avea o viață trainică de familie. Zoia era de părere că în aceasta consta incomparabilul lor avantaj față de geologii fără căpătîi.

Poate că bătrînul ar mai fi povestit încă ceva foarte interesant, dar sirena anunță pauza de prînz și Zoia se grăbi către tinerele zidărite.

2

Cititorul atent, care a știut să înțeleagă caracterul eroinei și-a dat, desigur, seama că ea a întreprins călătoria la șantierul podului nu de dragul plimbării. De altfel, aici, la șantier, nici nu se gîndea să-și ascundă intențiile.

Ea a știut să și le formuleze foarte simplu, în câteva cuvinte, spunându-le fetelor care au înconjurat-o :

— Iac-am sosit !... Fetelor, luați-mă în brigadă !

Se înțelege că Zoia ar fi putut să meargă la biroul de cadre și cei de acolo i-ar fi găsit ceva de lucru, dar ea a preferat să se adreseze, peste capul conducerii, fetelor pe care le-a îndrăgit. Ele n-o puteau angaja, dar care conducere ar fi putut rezista presiunii a douăzeci de fete ? !

Doar una dintre ele i-a pus în vedere :

— Zoia, noi sîntem însă calificate, am terminat o școală specială...

— Iar eu am să învăț de la voi și am să mă calific. O să lucrez în locul ăleia care a fugit... Pe cuvîntul meu de comsomolistă că o să învăț și n-o să rămîn în urmă ! Uite, o să vedeți că voi învăța !

Poate că nici Zoia singură n-a înțeles că în forma aceasta, rugămintea ei a încetat să mai fie o chestiune personală, o simplă problemă de angajare. Primind și calificînd o fată care alegea de bunăvoie un sector greu al construcției, brigada își restabilea nu numai numărul membrilor, ci și onoarea comsomolistă.

— Tu înțelegi ce spui, Zoia ?... Aici nu se joacă volei !... Dacă ai de cînd să dai înapoi...

— Niciodată în viață n-am dat înapoi ! Zoia se roși de indignare.

— Fetelor, propun să ne luăm angajamentul să o învățăm meseria de zidar !... Și tu să-ți iei obligația că o să ți-o însușești.

— Am spus o dată !

— Să mergem !...

Peste cinci minute întregul birou de comsol era în picioare. Din cauza gălăgiei ieși din cabinetul său, aflat în vecinătate, însuși conducătorul șantierului, Gheorghe Feodorovici.

— Ce-i aici, birou sau iarmaroc de mirese ; ce-i cu asta ?

Au început să-i explice toate deodată și s-a pornit un asemenea tărăboi, încît Gheorghe Feodorovici și-a astupat urechile cu mîinile. Atunci a pășit înainte secretarul organizației de comsol, care i-a explicat cum stau lucrurile.

Conducătorul șantierului o privi pe Zoia și hotărî :

— Să se dea ordin de angajare a miresei, iar tărăboi o să facem la nuntă !

Așa a spus, dar a greșit. Încă înainte de nuntă a fost mult tărăboi...

După această hotărîre a conducerii, Zoia a plecat în grabă la Buran. Graba ei avea o explicație — oricît ar părea de straniu, totuși nu voia să se întîlnească cu macaragiul Alexandru Nekaceaiigolova... Să nu-și bage în cap că s-a angajat de dragul lui pe șantierul podului !

Zoia nu uita ofensa adusă mîndriei ei de fată : reamintindu-și faptele, a ajuns la concluzia că băiatul o sărutase atunci, pe malul fluviului, nu de-adevărat, ci ca pe o fetiță de cinci ani, mîngîind-o de milă, să nu plîngă...

— Trăiesc eu și fără el ! își spunea Zoia cu tărie. Își dă aere că are multe meserii. Nici eu,

slavă domnului, nu-s beteagă și fără cap... Îi arăt eu lui, dacă-s vrednică de milă !...

Zoia se consola în acest fel, dar devenea din ce în ce mai tristă, dîndu-și seama că nu e foarte convinsă că va putea trăi fără Sașa... Poate că, într-adevăr, n-a făcut bine că nu i-a aruncat nici măcar din depărtare o privire?

3

Mai avea încă o chestiune serioasă : nu va putea ocoli o discuție lungă și poate neplăcută cu Nikolai Ivanovici, directorul restaurantului. Deși o bombănea și o lua mereu cu „totuși“, Zoia înțelegea că el nu e un om rău și i-a făcut numai bine.

Ar fi putut amîna discuția o zi, două, dar ce rost ar fi avut ! S-a înarmat cu curaj și, așteptînd momentul cînd Nikolai Ivanovici era singur, s-a strecurat în odăița mică, pe a cărei ușă atîrna o enormă inscripție : „Cabinetul directorului“.

— Astăzi te-ai plimbat ? o întrebă binevoitor Nikolai Ivanovici, care în ultimele zile n-a avut nici un motiv să o bombăne pe Zoia.

— Am fost pe șantierul podului, Nikolai Ivanovici...

Siberianul viclean se prefăcea a nu fi de loc mirat de acest voiaj îndepărtat.

— Te-ai hotărît să vezi Siberia? Bună treabă...

Spunînd acestea, Nikolai Ivanovici își dădea foarte bine seama despre ce era vorba : nu putea s-o lege pe Zoia de plictisitoare muncă din co-

mert. E o lucrătoare bună, dar pe așa una poți s-o închizi într-un chioșc ? E foc, nu fată !...

— Nikolai Ivanovici, eu...

Începu să vorbească, dar o sfecli. Uitîndu-se la director, înțelese că acesta îi citea gîndurile. Chiar el o ajută, spunîndu-i :

— Totuși, te-ai gîndit să pleci de la noi...

Zoia dădu doar din cap. Nikolai Ivanovici o fixă, ca și cum o vedea pentru prima oară.

— La cantină sau la construcții ?

— La construcții, Nikolai Ivanovici... Acolo lucrează o întreagă brigadă de zidărite. Eu mă duc la ele, o să-mi fie tare plăcut cu ele.

Nu degeaba îi pusese Nikolai Ivanovici întrebarea : „La cantină sau la construcții ?“ Dacă Zoia ar fi avut de gînd să se transfere la cantină, ar mai fi putut discuta cu ea, dar dacă o atrăgea construcția, n-avea ce-i spune, n-avea ce-i face : vechiul director al restaurantului nu înțîlnea pentru prima oară un asemenea caz.

Nikolai Ivanovici tăcea și nici Zoia nu știa ce să spună.

— Nikolai Ivanovici, eu înțeleg că nu mă port frumos cu dumneavoastră... Cînd am venit prima oară la dumneavoastră eram tare necăjită... Rămăsesem singură de tot, fără ajutor, dumneavoastră m-ați susținut, mi-ați încredințat de îndată două sute de pateuri și un halat... Dar nu mai pot să stau după ferestruică... Număr bomboanele și mi-e silă...

Fetei îi părea rău pînă la lacrimi după Buran, după Nikolai Ivanovici, chiar și după nesuferitul de chioșc îi părea rău, dar ce să-i facă, dacă

o chema noul și — Zoia simțea aceasta — adevărata fericire în licărea înaintea.

Și Nikolai Ivanovici înțelegea acest lucru. El îi spuse :

— Dar liniștește-te ! Ai venit cinstit la mine și vreau să discutăm cinstit... Aș putea sta de vorbă cu tine în două feluri. Ca director al restaurantului sînt obligat să te conving să rămii în serviciu, deoarece acesta este în folosul muncii mele. Totuși eu nu sînt numai director, ci și comunist. Și în calitate de comunist trebuie să spun cu totul altceva... De ce ai venit în Siberia ?

— Am venit la un punct geologic. Ne-au trimis la combinatul metalurgic... V-am povestit cum am nimerit la Buran.

— Deci, ai plecat la construcția combinatului, la o muncă importantă. Guvernul te-a adus aici nu ca să vinzi pateuri, ci ca să faci un lucru de seamă. Deci, înseamnă că ducîndu-te pe șantierul podului revii pe calea cea dreaptă... Ca director al restaurantului pot să tac, dar în calitate de comunist trebuie să-ți spun că hotărîrea ta este justă.

Te-așteptai la una ca asta de la Nikolai Ivanovici ? ! Încearcă să pătrunzi în sufletul siberienilor, ce curioși oameni ! Zoiei i se ridicase parcă o greutate de pe inimă, ba chiar se înveseli.

Nikolai Ivanovici se încrunță puțin.

— Nu te grăbi să zîmbești, încă n-am spus tot... Ai venit în Siberia, dar Siberia nu este un ținut obișnuit. Ea știe și să iubească, dar și să se mînie cu adevărat. Pentru unii devine mai mult

decît o mumă, pentru alții — mai aprigă decît un dușman... Siberia a văzut de toate și nu crede vorbelor, ci numai faptelor. Tu te uiți la ea, ea la tine... Nu m-aș apuca să vorbesc astfel cu tine, dar tu, fato, poți să devii o adevărată siberiancă : ești înflăcărată și muncitoare. Ba ești înflăcărată chiar peste măsură. Nu e rău să te aprinzi uneori, dar nu trebuie să jignești pe nimeni...

Iată unde a vrut să ajungă Nikolai Ivanovici ! Zoia are justificarea pregătită :

— Dacă nu mă jignește nimeni, nici eu...

— Dar cu ce te-a jignit cumpărătorul acela că i-ai vîrît sub nas pateuri cu carne în loc de ficat ?... Ce crezi tu, în comunism oamenii se vor mulțumi cu un asortiment incomplet ? A fost la Buran un restaurant exemplar, așa va fi și în comunism !

— Și pateuri vor fi ? se interesă Zoia.

— Vor fi ! răspunse plin de încredere Nikolai Ivanovici. Pentru toți cei în trecere — un asortiment complet și gratuit. Și totul de cea mai bună calitate. Și cea mai deplină politețe din partea celor ce servesc.

— Nici acum nu-i rău la noi, Nikolai Ivanovici. Numai că atunci va trebui să puneți mai multă umplutură în pateuri.

Nikolai Ivanovici și Zoia ar fi ajuns cu totul în comunism, dar și-au dat seama la timp că mai înainte trebuie construite podul, calea ferată și combinatul. La sfîrșitul discuției, Nikolai Iva-

novici vorbi din nou în calitatea sa de director al restaurantului :

— Totuși, dacă n-o să-ți placă pe șantier, vino înapoi — îți vom găsi ceva de lucru.

După două zile, Vasili Tiorkin a trecut în noua locuință și s-a instalat în căminul zidărilor, în camera nr. 6, pe raftul aflat deasupra patului.

La anumite ore în căminul fetelor nu au voie să intre bărbații : nici cei bătrâni, nici cei tineri, nici civilii, nici militarii, doar pentru cel de gips se face excepție. Și trebuie să spunem că nu a venit singur, ci l-a adus stăpîna lui. Și lui îi pare bine. Se face că-și vede de armonica lui, dar privește în jos și cu un zîmbet șiret ia seama la secretele pe care și le împărtășesc fetele între ele.

Capitolul IX

Ivan Ilici are o discuție în familie.
La Krasnosibirsk e o zi frumoasă.

1

Autorul nu va ascunde cititorului faptul că, primind pe neașteptate sarcina să plece în Siberia, Ivan Ilici a fost pus în încurcătură, ba chiar speriat. Dacă nu a refuzat-o chiar atunci la consfătuire, a făcut-o numai din mîndrie:

Abia noaptea, întins pe patul din hotelul *Tavrov* a reușit să facă ordine în gîndurile care-l frămîntau. Nu-i părea rău de cele ce a spus, și faptul că pentru o asemenea deplasare de răspundere a fost ales el, Ivan Ilici, și nu altcineva, i se părea (dacă lăsăm la o parte falsa modestie!) foarte firesc: pentru un asemenea lucru era necesar un tovarăș experimentat și, bineînțeles, perspicace. Trecîndu-i în revistă pe toți participanții la consfătuire, Ivan Ilici trebui să fie de acord că alegerea nu era rea.

Dar, liniștindu-se pe sine, rezolvase problema numai pe sfert: la întoarcerea în Cernobil a avut de făcut față unei dificile discuții familiare. Ivan Ilici era văduv și locuia cu fiica lui, o persoană de statură mică, dar cu un caracter mare. Terminase tocmai atunci facultatea de fizico-matematici a universității din Tavrov, și se dedicase activității pedagogice, fapt pentru care privea extrem de serios orice lucru. Ivan Ilici nu ar fi vrut de loc ca ea să-l creadă ușuratic.

Discuția a început imediat după sosire. Pregătindu-se bine în prealabil, Ivan Ilici a început cu precauție. A trecut sub tăcere propria sa cuvîntare și i-a descris pe larg toată consfătuirea și numai după aceea, ca între altele, a adăugat:

— S-a luat, mă rog, o hotărîre interesantă: să se trimită un reprezentant în Siberia, la unul din cele mai importante obiective... Noi alegem oameni, facem propagandă printre ei... Trebuie să știm unde-i trimitem pe concetățenii noștri!... Care-i părerea ta, Lida?

Viitoarea profesoară strînse buzele și, fără să stea prea mult pe gânduri răspunse :

— Extrem de negativă ! În aparatul vostru se află numai birocrați, iar un birocraț nu va face nimic și nu va aduce nimic altceva decît un raport oficial. Dar cine va pleca acolo ?... Nu cumva șeful ăla al vostru...

Aici Lida, fără nici un fel de stimă îl numi chiar pe șeful secției regionale. Asta era prea de tot !

— Tu, măicuțo, poți, desigur, să critici, dar criticînd trebuie, oricum, să ai cunoștință ! se indignă Ivan Ilici. Nu ai nici un drept să spui că la noi sînt peste tot numai birocrați.

— Ba am ! Poate că unii dintre voi se pricep la munca de birou, dar să plece în Siberia !... Dintre lucrătorii voștri nici n-ai pe cine alege.

— Iată c-au ales !

— Îmi închipui !...

Orice are o limită, chiar și răbdarea părintească : Ivan Ilici se supără.

— Închipuie-ți ce vrei !

— Desigur că l-au ales pe ăsta... Îți amintești, a venit unul la noi la Cernobil, un tip flegmatic... Mi se pare Preanișnikov ?

După cum își amintește cititorul, candidatura lui Preanișnikov a propus-o chiar Ivan Ilici, dar acum a considerat că e mai bine să tacă. Și, în general, era timpul să se pună capăt discuției.

— Pe mine m-au ales să plec în Siberia ! i-o tăie Ivan Ilici.

— Pe tine ? ! !

— Pe mine ! Ce-i de mirare ?

— Te-au ales... pe tine?... Și tu... tu, tată, nu ai refuzat ?

— Pentru ce să fi refuzat ?

— Dar, e de neconceput, tată ! Tu — și să pleci pe nepusă masă în Siberia !

— Nu-i nimic de mirare : dacă vrei să știi, chiar eu am propus.

— Și... cînd pleci ?

— Săptămîna viitoare. M-am gîndit la toate : așa cum am hotărît înainte, pînă îți iei serviciul în primire, pleci într-o călătorie prin Caucaz și Crimeia, iar eu plec în Siberia. Acasă o să gospodărească vreo lună și jumătate Maria Ilinicina.

Lida își îndreaptă întreaga-i statură mărunță în fața tatălui.

— Asta-i bună ! exclamă ea. Mă trimiți să mă tîrăsc prin Caucaz, iar tu pleci în Siberia !

Ivan Ilici fu înmărmurit.

— Dă-mi voie, de ce să te „tîrăști“ ? Nu mi-ai demonstrat chiar tu că voiajul prin Caucaz și Crimeia îți va lărgi orizontul ?

— E drept, așa am afirmat... Dar am spus, numai pentru că pe atunci nu mă gîndeam la Siberia ! Acum însă am stat și m-am gîndit. Faci cum vrei, tată, dar nu te las singur în Siberia ! În primul rînd, acolo orizontul meu se va lărgi mult mai mult, în al doilea rînd, singur, tu poți nimeri în asemenea desigur, încît ai pieri... Nu, e imposibil să pleci singur, nici nu te gîndi ! Și fără un ajutor nici n-ai s-o scoți la capăt cu însărcinarea ce o ai... Fără îndoială că

o să ai nevoie de un ajutor!... Și, știi, tată, îmi pare foarte bine că tocmai pe tine te-au ales pentru această deplasare: tu, oricum, nu ești chiar atât de birocrat ca alții, ba aproape că te-ai dezbrătat de birocratism!... Apoi, te voi ajuta eu!... O să țin un jurnal, voi scrie în el tot ce e mai important: asta ne va folosi și ție și mie...

Cu toată perspicacitatea lui, Ivan Ilici nu se așteptase la o asemenea întorsătură a lucrurilor. El însă își cunoștea suficient fiica: această persoană de 23 de ani era capabilă să se înflăcăreze fulgerător, dar, cu toată statura-i mică, se răcea foarte încet. S-o convingă de contrariul, ar fi fost o încercare nu numai fără speranță, dar implica și destule pericole. Acum ar fi în stare să plece singură în Siberia.

— Ce mai, să mergem, spuse Ivan Ilici cu un asemenea ton, de parcă ar fi fost vorba de o călătorie de o zi în satul vecin.

— Dă-mi numai trei zile ca să mă pregătesc: trebuie să aflu despre Siberia tot ce se poate afla.

Păsuiala de trei zile, ca să spunem drept, nu i-a dat prea mult. N-a avut timp să citească literatură serioasă despre Siberia și Lida reuși să înghită câteva cărțuții despre aceste meleaguri, numai dintre acelea care cîntă greutatea. Nu-i greu de înțeles că dificultățile au apărut încă de la Cernobil.

— Înțelegi, tată, raportă ea emoționată. Avem neapărată nevoie de plase împotriva țințarilor,

dar nicăieri nu scrie din ce se fac și cum se fac. Măcar de-aș obține un tipar!...

Oricum, Lida a procurat în vederea plecării numeroase date folositoare, iar ca hrană pentru drum a pregătit pelmeni¹.

— În enciclopedie scrie că „pelmenii sînt mîncarea favorită a siberienilor” și trebuie să ne obișnuim cu ei... Ce-i drept, durează mult și e plictisitor pînă-i gătești, dar ce să-i faci? Iar plase o să cumpărăm la Krasnosibirsk, acolo, desigur, se vînd la fiecare colț...

Așa că au plecat fără plase!

2

Siberia nu se mai miră de faptele mari, dar ceea ce se petrecea la Krasnosibirsk în ziua sosirii lui Ivan Ilici putea fi considerat un eveniment istoric: aici se deschidea consfătuirea regională pentru dezvoltarea forțelor de producție ale regiunii. Nu numai cei din Krasnosibirsk se pregătiseră pentru această zi. Au sosit cu trenul, cu avionul, cu vaporul mulți oameni de știință cunoscuți — doctori în științe, academicieni, conducători de institute de cercetări științifice unionale și republicane.

Siberia aștepta de mult această zi. Și și-a văzut visul cu ochii, ea a ocupat locul de cînstă în marele Plan șeptenal. În fața ei s-au pus asemenea sarcini pe care nici o altă țară n-ar

¹ Mici colțunași cu carne.

putea să le ducă la îndeplinire. Nu-i de mirare că această consfătuire de la Krasnosibirsk s-a deschis într-o atmosferă avîntată, ba chiar festivă, așa cum se cuvine cînd e vorba de cauza întregului popor.

Secretarul comitetului regional de partid, Andrei Andreevici Elnikov, a reușit să se întoarcă în cabinetul său de lucru abia la nouă seara. Începînd cu primul minut al raportului, cu care a deschis consfătuirea, el s-a bucurat și s-a frămîntat toată ziua.

Cînd a rămas, în sfîrșit, singur în liniștea și semiîntunericul spațiosului său cabinet (aprinse doar lampa de birou), a încercat în continuare același sentiment de bucurie, care se împletea doar cu oboseala provocată de încordarea nervoasă care ținuse ore în șir.

Ajutorul său — Elena Mihailovna, o femeie în vîrstă și foarte corectă — se străduia să nu-l deranjeze. Telefonoanele, obosite de munca de peste zi, stăteau tăcute.

A trecut vreo jumătate de oră pînă cînd Andrei Andreevici a reușit să-și alunge în parte osteneala. Un scurt țîrîit al soneriei o invită pe Elena Mihailovna în cabinet.

— Pentru astăzi am terminat totul, duceți-vă și odihniți-vă, spuse Andrei Andreevici și imediat întrebă, din obișnuință: Nu-i nimic nou?

Cei doi se înțelegeau foarte bine unul pe altul: în cazul respectiv prin „nou“ se subînțelegea tot ceea ce nu putea fi amînat pe mîine.

— Nimic, răspunse Elena Mihailovna. călcîndu-și puțin pe conștiință.

— Cu plicul ăsta ce-i?

Andrei Andreevici arătă cu capul spre scrisoarea sprijinită de tampon.

— E personală, de la președintele comitetului executiv regional din Tavrov.

De obicei scrisorile personale sosite pe adresa secretarului comitetului regional se dovedeau a fi personale numai ca formă. Uneori era vorba în ele despre lucruri care aveau o mare importanță obștească, ba cîteodată conțineau chiar probleme care interesau întregul stat. De regulă ele aduceau ceea ce se încadra în categoria „nou“. Văzînd că Andrei Andreevici ia scrisoarea, Elenei Mihailovna îi păru rău că a întrebuintat cuvîntul „personală“.

Dar totul a mers bine. Citind scrisoarea, chipul lui Andrei Andreevici se luminează de un zîmbet care devenea din ce în ce mai vesel pe măsură ce lectura se apropia de sfîrșit.

— Iată și un dar, Elena Mihailovna! spuse el însuflețit. Aici noi ne gîndim la fapte mari și, după cum se vede, alții împărtășesc gîndurile noastre, vor să ne ajute!... Aici scrie că scrisoarea trebuia să mi-o predea un anumit tovarăș, dumneavoastră nu l-ați văzut?

— Am vorbit cu el. I-am explicat că sînteți la consfătuire și l-am ajutat să obțină o cameră la hotel. Acum nu sînt locuri la hotel, iar el a venit cu fiica lui. I-am obținut un loc rezervat pentru cineva care n-a venit la consfătuire.

— Foarte bine. La ce hotel?

— *Rossia.*

— Știți ce?... Chemați-l la telefon... E foarte aproape. Să vină, dacă nu doarme și nu e foarte obosit: aș vrea foarte mult să vorbesc cu el...

De dragul adevărului trebuie să spunem că nimic din atenția lui Andrei Andreevici față de somnul și liniștea lui Ivan Ilici nu a ajuns pînă la bătrîn. Femeia care era de serviciu la hotel, alarmată de telefonul primit la acea oră tîrzie, străbătu în goană cele două coridoare lungi și, cu răsufierea întretăiată, comunica:

— Tovarășe călător, vă cheamă urgent secretarul comitetului regional.

3

Încearcă să înțelegi firea omenească! Intrînd în cabinetul secretarului, Ivan Ilici era ușor îngrijorat de ceea ce întotdeauna și peste tot el numea „nimicurile vieții”: de bărbia nerasă (se bărbierise ultima oară în gara Omsk), de gulerul sifonat și de ghetele prăfuite. Dar în comparație cu mîndria lui liniștită și modestă, toate acestea păreau într-adevăr nimicuri...

— Dumneavoastră, Elena Mihailovna, plecați acasă! spuse Andrei Andreevici după ce-și invitată oaspetele să șadă. Noi, aici, o să stăm puțin de vorbă...

— Bine! răspunse cu multă prestanță Elena Mihailovna și, firește, nu plecă...

Prin ușa întredeschisă a cabinetului auzea cum discuția începuse dintr-o dată pe un ton scăzut, dar plin de însuflețire. Din frînturile de frază ea înțelese că era vorba despre livezi: despre altoi și portaltoi, despre calitatea butașilor, despre grădinari pricepuți și nepricepuți... Convorbirea s-a terminat în sala de așteptare, unde au ieșit amîndoi.

— După călătorie treceți neapărat pe la mine, spuse Andrei Andreevici. Și nu uitați ceea ce v-am rugat: să nu înregistrați numai faptele, ci să vă uitați și în jur, să vedeți ce trebuie, ce se poate face. Abordați problemele nu cu un ochi străin, ci gospodărește, creator, ca și cum ați lucra în grădina dumneavoastră... Înțelegeți? Da, încă ceva... La întoarcere vă sfătuiesc să treceți pe traseul șantierului podului. Acolo, conducătorul șantierului cunoaște un anume secret care face ca butașii să prindă. Șeful cadrelor este, de asemenea, un bun grădinar... Stați cu ei de vorbă... Vă urez succes în călătorie!

În timp ce cobora scara împreună cu Elena Mihailovna, Andrei Andreevici făcu bilanțul acestei zile mari și obositoare.

— Astăzi a fost o zi bună!

Elena Mihailovna știa că prin lauda la adresa zilei se subînțelegea un alt gînd: „Astăzi s-au făcut multe”. Andrei Andreevici își permitea rar asemenea aprecieri la adresa muncii sale.

— Acest tovarăș din Tavrov este grădinar? întrebă Elena Mihailovna.

— De unde pînă unde ? se miră Andrei Andreevici. E un comunist, un vechi și experimentat lucrător în domeniul cadrelor.

Încă înainte de a ajunge în camera hotelului, Ivan Ilici, care era foarte mulțumit de convorbirea avută, hotărî să nu piardă timpul și să plece imediat pe urmele neastîmpăraților.

— Mîine în zori luăm bilete și plecăm cu autobuzul la combinat ! anunță el hotărît fiicei sale.

Lida se strîmbă. Toată ziua a colindat aproape întreg Krasnosibirskul, dar n-a găsit plase împotriva țințarilor, nici țințari. Acum o aștepta o nouă dezamăgire : pentru Siberia autobuzul reprezenta un mijloc de locomotie aproape înjositor prin prozaismul său. Ea făcu o contrapropunere :

— Dar dacă am lua vaporul și am călători de la Krasnosibirsk, uite, pînă aici ?...

În fața ei se afla deschisă harta regiunii pe care ea urmărea cu creionul calea fluvială lungă și șerpuitoare. După ce îi arătă, continuă :

— Ajungem pînă aici, debarcăm, luăm mașina și mergem la combinat.

Urmărindu-i creionul, Ivan Ilici își dădu seama că ea ar fi dorit să debarce într-un loc absolut pustiu.

— Ce sînt aceste puncte secrete „Pînă aici“ și „Aici“ ? se interesă el.

— Aici își croiește drum calea ferată și se construiește un mare pod peste fluviu. Traseul merge de aici pînă aici. Uită-te, este aproape de stația Buran.

— Dar ce, Buran e pe fluviu ?

— Este aproape de fluviu : doar optzeci sau o sută de kilometri... În schimb, de la locul de trecere peste apă pînă la combinat e o palmă de loc, nu mai mult de trei sute cincizeci de kilometri.

— Lungă palmă mai ai !... Cît se călătorește de-a lungul fluviului ?

— Nu mai mult de șapte sute de kilometri.

— Șapte sute plus o sută, plus trei sute cincizeci... O mie o sută cincizeci de kilometri, iar cu autobuzul sînt doar cinci sute cincizeci !

— Și ce-i cu asta ? În schimb, mergînd cu vaporul ai să ajungi bine dispus, vezi malurile și...

— Asta putem face la întoarcere, dacă ne rămîne timp.

— Tată, crede-mă, cel mai bine e să mergem cu vaporul.

— Și totuși vom merge cu autobuzul, nu pot să pierd trei zile și trei nopți.

— Autobuzul tău o să se împotmolească undeva. Poate să aibă o pană...

— Autobuzul poate să se împotmolească, dar n-o să ocolească șapte sute de kilometri ! Trebuie să mergem cu autobuzul.

— Ba trebuie să mergem cu vaporul !

— Eu, cel puțin, merg cu transportul rutier !

— Iar eu cu cel fluvial !

A urmat un schimb viu de păreri, dar părțile n-au ajuns la o înțelegere.

A doua zi, la micul dejun, discuția în contradicțoriu a fost reluată, dar nici de data aceasta n-au căzut întru totul de acord. La ora opt au încheiat un compromis : expediția Kasatkinilor se împarte în două. Partea principală, reprezentată în per-

soana lui Ivan Ilici, va merge la combinat cu rapidul, dar riscantul transport auto. Cealaltă — pe calea fluvială, mai înceată, dar mai sigură.

— Scrie-mi și telegrafiază-mi la o.p. Orașelul constructorilor Combinatului metalurgic din N! spuse tatăl.

— Adresa mea este : gara Buran, post-restant ! răspunse fata.

4

Cînd lucrezi la aceeași întreprindere, nu poți ocoli întîlnirile. În a treia zi de lucru, ieșind de la cantină, Zoia se ciocni nas în nas cu Sașa. Văzînd-o în salopetă, rămase buimac, și n-o recunoscu din primul moment : e ea, sau alta ? Înlemnit, privea în urma ei.

„Lasă-l să-și spargă capul !“ hotărî Zoia, dar nu rezistă și privi înapoi.

— Zoia !

— În persoană...

— Tu ? !... Cum ai ajuns la noi ?

— M-au dat afară de la restaurant.

După ochii ei șireți, înțelese de îndată că nu-i adevărat.

— Unde lucrezi ?

— În brigada de tencuitori.

— Cum așa ?

— Uite, așa !

— Nu pricep nimic...

— Înseamnă că ești nepriceput.

— Ascultă, Zoia !...

— N-am timp să ascult oameni de-alde voi !

— Hai să vorbim...

— Despre ce ?

— Despre...

Un băiat fugea spre cantină și, din mers, dădea din mîini strigînd :

— Sașa ! Nekaceaigolova !... Lasă mîncarea!!! S-a rupt al doilea cablu.

Cablul rupt se strecură ca un șarpe veninos între Zoia și Sașa. Sașa tocmai se pregătea să spună ceva, dar nu mai rosti nici un cuvînt și se repezi spre macara.

Zoia vru să se supere, dar n-avu timp : sirena anunța sfîrșitul pauzei de prînz. Fata trebui să fugă și ea.

Fugea, dar buzunarele îi atîrnau grele din cauza cuierelor zidărești. Unul din ele i-a rupt căptușeala și i s-a înfipt în șale. Zoia nici nu se opri. Dacă cineva își bagă în cap ideea să obțină cît mai repede calificarea, nu dă atenție la fleacuri.

Prietenele Zoiei erau mulțumite de primele ei succese, dar ea ardea de nerăbdare să ajungă la o înaltă măiestrie. Avea destulă forță și agerime, însă îi lipsea îndemînarea. Iar pentru un zidar, îndemînarea este lucrul principal.

Și dacă e să vorbim cinstit, Zoia a avut noroc. Construcția care se desfășura într-un ritm rapid nu necesita din partea ei o înaltă specializare : pereții interiori ai micilor case de locuit nu comportau o finisare decorativă complicată și minuțioasă. Se folosea un amestec simplu de lut și

nisip, uneori cu var : era suficient să fie solid și neted !

Tencuiala se punea pe suprafețe de lemn și primul lucru pe care-l învăța Zoia fu căptușirea zidurilor și a plafoanelor cu draniță și cu șindrilă. Cu suprafețele verticale o scotea destul de bine la capăt, dar cu cele orizontale era un chin !... Când lucra la căptușirea plafoanelor, Zoiei mereu îi cădeau cuiele, iar fiecare cui căzut însemna o întîrziere de două-trei secunde. Căutînd să cîștige timpul pierdut, Zoia începea să se grăbească, iar din această pricină cuiele cădeau și mai des... Zoia se înfură, fetele rîdeau. Le convenea să rîdă, lor nu le pica nimic din mîna !... Sfătuită de ele, Zoia hotărî să nu se mai grăbească. Reușea pentru trei minute, apoi (aceasta se petrecea fără voia ei) mîinile începeau să se miște tot mai iute și... un nou cui îi aluneca printre degete...

Succesul veni încetul cu încetul, fără ca Zoia să-și fi dat măcar seama. A treia zi spre sfîrșit observă că, nu se știe de ce, cuiele au încetat să-i mai cadă. Mai mult, fiecare cui nimerea exact în mijlocul draniței, pe care o prindea solid de scîndură.

„Ia uite ce cuie bune am nimerit !“ se mira Zoia, captivată de munca plină de spor și, deodată, auzi în preajma ei vocile vecinilor :

— Fetelor, uitați-vă cum se descurcă Zoika !... Ce mai tura-vura, ne-o ia înainte !

Zoia privea nedumerită cuiele : erau exact ca cele de acum trei zile. Mîinile însă nu-i mai erau aceleași, deveniseră agere.

Din cauza neobișnuinței, spre sfîrșitul zilei Zoia obosea mai mult ca celelalte, dar îi venea în ajutor tinerețea și sănătatea. Era suficient să-și scoată salopeta, să zăbovească vreo cinci minute sub duș și apoi putea să alerge spre terenul de volei. Aici le întrecea pe toate în arta de a trage „luminări“.

Zoia se împăca de minune cu fetele. Cu toate, în afară de Vera Muzîcenko din camera a treia. Zoia nu înțelegea de loc de ce își dădea aere mosturoasa asta. Chiar de la început, cînd Zoia a cerut să intre în brigadă, ea, singura dintre toate, a declarat :

— Oricum, tot n-o să fie în stare, noi doar sîntem calificate, am terminat o școală specială, avem și certificat...

Pe Zoia o reținea doar situația ei de ucenică. Și cît îi era de greu să se abțină ! Era suficient să facă Zoia vreo greșeală că imediat nesuferita de Verka sărea. Și nu să-i dea un sfat, ci căutînd s-o împungă :

— Degeaba ai părăsit negoțul de pateuri !

Ce tot vrea cu pateurile astea ? !

— După tine e rușinos să vinzi pateuri ? întrebă Zoia.

Vera se strîmba, dînd din umeri.

— E o muncă foarte nobilă. Ai unghiile întotdeauna manicate și îți rămîne și un cîștig în buzunar.

Zoiei nu i-a rămas niciodată un cîștig în buzunar, dar n-avea rost și-i era silă să se certe cu Vera. Celelalte fete luau apărarea Zoiei.

Vera mîjea ochii și răspundea :

— O să mă învățați voi pe mine?! De altfel nici n-am de gând să discut cu voi...

Dacă Vera ar fi cunoscut caracterul Zoiei, s-ar fi ferit și și-ar fi ținut gura...

În camera a șasea s-au nimerit niște fete deosebit de istețe și foarte solidare. Faptul că ele erau siberience și Zoia „rusoaică“ nu era o piedică în calea prieteniei. Cu ele se putea discuta deschis.

— Știți ce vreau să vă spun, fetelor?... Numai că-i secret... Haideti să le luăm preșul celor din camera a treia.

Ușor de spus, greu de făcut! De trei luni camera a treia păstrează premiul de frunțas „pentru curățenie și ordine“ și în luna în curs obținuse tot timpul pătrățele roșii. Ce-i drept, în ultimul timp nici camera a șasea nu rămânea în urmă.

— Cum să-l luăm?

— Pe cale legală!

— Parcă o să cedeze ele?...

În ochii Zoiei începură să joace drăcușori vicleni.

— O să le obligăm să cedeze... Așezați-vă, fetelor, mai aproape și o să vă spun ce avem de făcut... Numai că trebuie să păstrați cea mai deplină tăină.

Secretul discuției era asigurat: în cameră nu mai era nimeni în afară de pisoi și de Vasili Tiorkin. Pisoi sunt proști, nu înțeleg nimic, iar Tiorkin este un flăcău de nădejde, lui îi poți încredința orice.

Și autorul va păstra tăcere. Nu e în obiceiul lui să anticipeze evenimentele.

Ivan Ilici colecționează. O scrisoare zguduitoare venită din Buran. Box rămâne singur. O pățanie ce se termină în *Crocodil*.

Cu toată zdruncinătura zdravănă de pe drum, Ivan Ilici a sosit în orașelul constructorilor combinatei întreg și sănătos, fapt pe care imediat și fără răutate l-a comunicat telegrafic la Buran, post-restant. Cu toate acestea, după ce a înnoptat în „camera oaspeților“, s-a sculat prost dispus.

— Mai bine ați extirpa ploșnițele! o sfătuie el pe responsabilă casei, unde fusese găzduit.

Cine ar fi putut prevedea că un asemenea sfat nevinovat ar jigni pe cineva!

Responsabila își puse mâinile în șolduri și-l măsură pe Ivan Ilici din cap pînă-n picioare cu o privire disprețuitoare și plină de furie.

— Dumneata, cetățene, n-ai venit aici într-o stațiune balneară și nici într-un oarecare centru de importanță regională, ci pe un șan-ti-er! rosti ea răspicat. Nu poți decît să te miri de observația dumitale, care e atît de nelalocul ei!... La noi au poposit academicieni și profesori, dar n-au avut asemenea pretenții neîntemeiate, deoarece sînt oameni de înțeles și au venit la noi cu propriul praf insecticid.

La administrația șantierului Ivan Ilici a fost întîmpinat cam rece, cu acea indiferență respectuoasă, care e mai neplăcută chiar decît grosolănia

fățișă. N-a reușit să discute decît cu funcționari fără munci de răspundere, care nu s-au interesat niciodată de condițiile de muncă și de viață. Numai la comitetul de partid a găsit înțelegere. A aflat însă că secretarul este nou pe șantier și n-a avut încă timp să cunoască rînduielele și neorînduielele de acolo. Așa că a fost foarte mulțumit să-i dea lui Ivan Ilici posibilitatea să viziteze numeroasele obiective.

Seara, neavînd ce face, Ivan Ilici s-a plimbat prin căminele din apropiere. Între altele, a trecut pe la cei ce lucrează la transporturi, în speranța că-l va găsi acolo pe concetățeanul și prietenul său, Vasea Zemleprohodeț. Spre părerea lui de rău, a aflat că Vasea a plecat peste nouă mări și nouă obiective : a condus într-acolo o caravană de tractoare cu o instalație de foraj. În cămin, Ivan Ilici a găsit murdărie și — cu toate că vara era în toi — o excesivă umezeală. Perna de pe patul lui Vasea era udă, plină de pete galbene.

— A plouat acum trei zile, îi explică lui Ivan Ilici vecinul de pat al lui Vasea. Perna n-a reușit încă să se usuce.

Cartonul gudronat stătea așa cum a rămas după furtuna care cu trei săptămîni în urmă l-a smuls de pe acoperiș...

La Krasnosibirsk, Ivan Ilici fusese mișcat de delicatețea multor afișe. Plimbîndu-se prin parcul orașenesc, citise cu plăcere :

Nu rupeți florile : ele sînt un bun al tuturor.
Nu permiteți copiilor voștri să strice
plantațiile din parcuri !

Era clar că administrația parcului, spre deosebire de multe alte administrații ale locurilor de odihnă, era binevoitoare nu numai cu plantele, ci și cu oamenii.

La cantina dietetică din Krasnosibirsk l-a înduioșat profund o mică tăbliță :

Aici nu se obișnuiește să se fumeze

Ivan Ilici n-a fumat de cînd e, dar ar fi vrut să fie fumător numai ca să poată renunța la o asemenea desfătare vicioasă, și astfel să-i facă plăcere autorului acestei aluzii politicoase. Pînă la urmă s-a întristat la gîndul că, din păcate, anumiți oameni din Tavrov nu știu nimic despre politețea asprilor siberieni (acesta-i epitetul ce li s-a dat !)...

Cu atît mai mult l-a uimit ceea ce a văzut în orașelul constructorilor combinatului. Aici, de pe fiecare perete țipau, lătrau, șuierau, urlau numai strigăte și avertismente :

— Nu faceți gunoi ! Nu fumați ! Nu murdăriți ! Traversarea oprită ! Pentru murdărirea teritoriului se percepe amendă !

Chiar la administrație, pe masa contabilului-șef, lîngă telefon, se afla o listă cu cinci nume și o avertizare :

„Se va folosi numai de către persoanele numite !“

În camera de oaspeți, Ivan Ilici citi chiar deasupra patului ce-i fusese dat un ordin imposibil de îndeplinit, dar care suna categoric :

„Nu vă urcați cu picioarele pe paturi !“

Dar toate recordurile le-a bătut administratorul căminului lucrătorilor de la transporturi, care propunea :

„Vasele să nu fie ținute în locuri vizibile !“

„Păstrați liniștea în timpul somnului !“

„Spălați-vă doar în orele când curge apa !“

Ultima capodoperă a gândirii administrative — mărturie, de altfel, a unor serioase neajunsuri comunale — l-a făcut pe Ivan Ilici să-și iasă din sărite. Scoțându-și carnetul de notițe și stiloul a pornit să colecționeze aforismele administratorilor, povețele, preceptele și alte frânturi ale înțelepciunii lor, cu scopul de a dăruii însemnările autorului acestei povestiri.

Trecînd prin uriașul teritoriu al bazinului carbonifer N., Ivan Ilici a adunat o mare cantitate de exemple de stupiditate, prostie și — ceea ce e mai rău — de lipsă de stimă față și ascunsă față de oamenii care au venit să lucreze acolo. Colac peste pupăză, la secția de cadre a fost nevoit să asculte un fel de rechizitoriu tendențios în care neastîmpărații din Tavrov (ca de altfel și cei veniți din alte locuri) erau învinuiți că ar fi alinați, că nu vor să lucreze, că ar fi profitori și, fi-rește, înainte de toate, că s-ar teme de orice fel de greutăți. Din toate acestea nu era adevărat mai mult de douăzeci la sută, totuși Ivan Ilici socoti că era mai bine să nu protesteze, deoarece numai astfel putea obține cifre exacte cu privire la marea fluctuație a brațelor de muncă.

În afară de aceasta, aici, pe șantier, Ivan Ilici a început să înțeleagă încă ceva : oricare ar fi fost

greșelile administrației, crearea acestui combinat foarte mare — nouă și uriașă bază a industriei — era un fapt mareț și grandios. Greșelile și abuzurile erau condamnate să dispară, dar problema cadrelor rămînea : combinatul avea nevoie de oameni, de oameni și încă o dată de oameni ! Tragedia consta în faptul că erau puțini oameni care, cu adevărat, aveau grijă de oameni...

În ceea ce privește darurile bogatei naturi a Siberiei, Ivan Ilici le-a întîlnit în tot locul. Către ele și-a îndreptat și pasiunea de colecționar ce i se trezise : a început să colecționeze mostre de minereuri.

În camerele de oaspeți locuiau geologi și ingineri, care proiectau exploatarea carierelor de cărbune și de minereuri. Întotdeauna cînd se întorceau de pe teren, vorbeau despre lucruri interesante, uneori discutau în contradictoriu aprins și îndelung. Ivan Ilici nu lua parte la discuții, dar asculta totul cu atenție și cînd nu înțelegea ceva, punea întrebări.

Geologii se dovediră a fi băieți deosebit de buni. Remarcînd pasiunea lui Ivan Ilici, ei au instituit un fel de tutelă asupra acestui colecționar începător. Cu ajutorul lor, el nu numai că a învățat (desigur, foarte superficial) să se descurce în piesele adunate, dar s-a pomenit și în posesia unei enorme cantități de mostre, care aveau un interes științific destul de mare. Colecția, strînsă după toate regulile geologiei, mineralogiei și petrologiei, creștea fără întrerupere și curînd ajunse la greutatea de 150 de kilograme.

Adunînd pietricelele „ca amintire“, Ivan Ilici a început pînă la urmă să-și imagineze ceva în

genul unui muzeu care va fi expus în cabinetul său din Cernobîl, spre a potoli marea curiozitate a neastîmpăraților din Tavrov.

2

Ce-i drept, Ivan Ilici, captivat de treburile sale, nu se prea neliniștea de Lida. Timp de o săptămîină și jumătate, această persoană independentă s-a mulțumit să trimită două telegrame, dintre care ultima suna astfel: „Totul e foarte bine — amănunte prin poșta aeriană”.

Cînd însă poșta aeriană i-a adus, în sfîrșit, o scrisoare voluminoasă, inima tatălui tresări alarmată. Și, într-adevăr, unele amănunte s-au dovedit a fi atît de importante, încît autorul recomandă cititorilor să le afle chiar de la prima sursă:

„Dragă tăticle! Săptămîina trecută am primit telegrama ta, totuși nu îmi vine să cred că ai călătorit atît de bine. Ca și mai înainte sînt convinsă că ți-ar fi fost mai bine să mergi cu vaporul. Vaporul e foarte elegant, fluviul — o adevărată măreție, munții (aici se numesc coline) — o adevărată încîntare, iar taigaua — un adevărat extaz. Ce-i drept, ne-am oprit cîteva ore la podul plutitor și optsprezece ore am stat pe un banc, dar călătoria a fost foarte plăcută.

Îți scriu din Buran. De cum am sosit, m-am dus glonț la magazinul universal — dar nici aici nu sînt plase împotriva țințarilor. Dar țințari am găsit: ei se află într-o baltă cu turbă la unspre-

zece kilometri de oraș. Numai că erau puțini. Apoi am aflat că țințarii pot fi văzuți cel mai bine primăvara.

Tăticle, știi că nu-mi place cînd mi se dau sfaturi, dar de data aceasta îmi trebuie sfatul tău!

Acum trei zile am fost la școala medie de aici pentru un schimb de experiență cu profesoara de fizică și chimie. Și ce crezi? Ea a povestit despre mine la secția raională de învățămînt, iar a doua zi a venit la mine șeful secției cu rugămintea de a rămîne în raionul Buran. Pe șantierul podului se deschide o școală a tineretului muncitoresc și au nevoie acolo urgent de un profesor de matematică și fizică. S-a creat acolo o situație de-a dreptul îngrozitoare. Am spus că mă voi gîndi. Atunci a venit la mine o delegație întregă de comsomoliști de pe șantierul podului și toți au început să mă convingă să rămîn. Acolo mi se va da o cameră într-o casă nouă și, pe lîngă orele de curs, vor să-mi încredințeze direcția de studii. Și tu, tată, înțelege, a fost imposibil să nu-mi dau consimțămîntul! Am chibzuit bine la hotărîrea mea, nu-mi pare rău și niciodată nu mă voi căi de ea.

Oamenii de pe șantierul podului s-au dovedit a fi foarte interesați. Încă la Buran, într-o zi la masă, am cunoscut un inginer — Anton Vladimirovici (nu-i așa, tată, că-i un nume frumos?) Grebennikov. Dacă ai ști ce om interesant este! El face lucrările de pușcare și e un mare specialist în acest domeniu. Pentru lucrările sale și pentru prelucrarea noii metode a încărcăturilor cu șnur a și obținut titlul de candidat în științe fizi-

co-matematice. Acum face o săpătură enormă într-un deal și eu m-am apucat să-i ajut. Sînt calcule atît de complexe, încît singur cu greu ar scoate-o la capăt. Poate că vei fi supărat că nu-ți ajut ție, ci altcuiva, dar trebuie să fii de acord că munca lui e de o mie de ori mai importantă ca a oricui. Îți imaginezi ce vom face, cînd vom lucra împreună? Eu am și început să studiez metoda încărcăturilor în volume reduse și la prima ocazie voi pușca singură. Sînt de-a dreptul captivată de această muncă.

Acum îl voi descrie chiar pe Anton Vladimirovici. Are treizeci și cinci de ani, poartă ochelari și e puțin adus din spate. La început nu ți se pare frumos, pentru că are un nas ca un cioc de rață, dar în omul acesta se simte un mare cap de matematician, iar eu sînt de-a dreptul fermecată de el. Dacă el ar fi fată și eu bărbat, l-aș cere neapărat în căsătorie!

Are un caracter puțin cam straniu, probabil pentru că este burlac. Cînd îl sfătuiesc ceva, mă ascultă cu atenție și de cele mai multe ori face pe dos. Nu înțeleg de loc cum de-i reușesc toate. Cred că are pur și simplu noroc.

El spune că viața nomadă pe care o duce îi convine foarte bine. Sînt de acord cu el, dar i-am spus că e mai bine să călătorești în doi, căci te poți ajuta unul pe altul și ai cui să-i împărtășești impresiile. A fost de aceeași părere. Părerile noastre despre căsătorie și familie s-au dovedit identice, cu excepția că eu aprob gelozia, iar el o condamnă. El chiar spune că nu va fi niciodată

gelos. Aceasta este, desigur, treaba lui, dar e jignitor.

Vino neapărat pe șantierul podului. Am să-ți fac cunoștință cu Anton Vladimirovici și am să-ți arăt apartamentul lui.

La școala noastră s-au înscris de pe acum 127 de elevi. În anul acesta de învățămînt vor funcționa două clase a opta și una a noua. Astăzi am aflat că voi face o deplasare la Krasnosibirsk. Plec acolo cu autocamionul pentru manuale și material didactic. Gîndește-te, tată, totul trebuie organizat de la început! Totodată am să cumpăr la Krasnosibirsk și ceva mobilă: un șifonier, o masă de sufragerie. Anton și cu mine mai avem nevoie și de o masă de scris, măcar una pentru amîndoi.

Nu te mira că-l numesc Anton. Fapt este că am început să scriu scrisoarea sîmbătă, iar azi e joi. În aceste zile s-au schimbat multe. Acum trei zile ne-am căsătorit la Buran.

Sînt foarte fericită că am plecat cu tine în Siberia. Iată, asta-i tot ce-ți pot deocamdată comunica.

A ta fată, care te iubește,

Lida Grebennikova

Citind scrisoarea care conținea toate aceste amănunte, Ivan Ilici își șterse cu o batistă chelia care-i transpirase și spuse:

— A-șa!

După părerea autorului, altceva nici nu putea să spună.

Traseul noului drum se așternea pe aproape o mie de kilometri în adâncul taigalei. În depărtata regiune de munte se ridica un titan al septenarului — combinatul metalurgic din N. A început construcția și în Buran.

Trezindu-se într-o dimineață Nikolai Ivanovici auzi în apropiere lovituri de topor. Acest comunist, vechi locuitor al Buranului, se interesează de toate. Se duse într-acolo și se lămuri: în curtea lui Arsenii Dîhodîmov lucra un artel primitiv, format din doi dulgheri și un zidar. Zidarul pune fundamentul verandei, dulgherii ciopleau bușteni și tăiau scîndurile cu un joagăr demodat. Însuși Dîhodîmov, cu pijamaua de mătase desfăcută, se învîrtea ca o minge prin ogradă, comandînd parada.

Uimitor lucru! La depozitul combinatului nu se găsea nimic în afara unor munți de gunoi și de buruieni, iar aici aflai și lemnărie, și cărămizi, și ciment.

„Totuși verandei trebuie să-i pună geamuri și s-o acopere cu ceva” se gîndea în sinea lui Nikolai Ivanovici.

S-ar părea că directorul unui restaurant din gară n-are nimic de-a face cu o construcție particulară, cu toate acestea, îndată ce s-a găsit în cabinetul lui, Nikolai Ivanovici cotrobăi mult printre hîrtii și, în sfîrșit, găsi misiva de amor adresată Zoiei de poetul îndrăgostit. Dar pe Nikolai Ivanovici nu-l interesau sentimentele de

dragoste ale lui Arsenii Dîhodîmov, ci „adausul” lăudăros:

„Intenționez ca în acest sezon să construiesc pe lîngă casă o verandă montată cu sticlă de Boemia și acoperită cu tablă de calitate superioară marca RPZ, materiale care se găsesc în cantitate excedentară”.

După ce citi de cîteva ori aceste rînduri, Nikolai Ivanovici băgă „misiva” în buzunar și se duse la un procuror raional, cu care era prieten.

— Ți-am adus o raritate, Mitrofan Petrovici, spuse el. Citește-o însă cu atenție...

Pe un procuror nu trebuie să-l înveți cum se citesc actele. Începu să citească zîmbind, iar către sfîrșit se întunecă la față. Chemă apoi un anchetator și-i ceru dosarul închis în urmă cu doi ani care conținea cazul autocamionului cu tablă de fier ce se pierduse. Și acolo era vorba de marca RPZ...

Ce fel de oameni sînt și juriștii? În orice joc al întîmplării, în orice coincidență a unor fapte caută să găsească ceva care are de-a face cu legea! La dosarul cu tablă de fier s-a anexat scrisoarea de dragoste...

Arsenii Dîhodîmov însă continua să comande parada. Abia a fost căptușită partea de jos a verandei cu scînduri subțiri, că în fața ochilor săi de poet apăru în toată frumusețea lui mărețul edificiu arhitectural: o verandă cu un cerdac spre stradă, deasupra cerdacului — un turn cu șase fațete, deasupra căruia se înălța o piramidă încununată cu un vîrf semet.

Pe poarta curții intră un car cu fîn. Cărușagul îi era cunoscut.

— Arsenii Ksenofontovici, unde să depun fînul ?

— Uite, acolo, în magazie...

Carul conținea fîn cît să-i ajungă trei zile unei capre, cu toate acestea era de neprețuit ! Sub fîn se afla o ladă cu geamuri din sticlă de Boemia și un pachet îndesat cu tablă de fier marca RPZ.

Cui le erau necesare știm cu toții... Tainicul car sosise din satul vecin. Cărușagul, care era un om cunoscut de procuratură, lucrase ca magazioner la gară și fusese condamnat pentru furt... Seara, cînd i s-a făcut o percheziție s-au găsit la el, într-un grajd vechi, sub gunoi, vreo patru tone de fier, o duzină de lăzi cu geamuri, șase sute de kilograme de cuie, cincizeci de kilograme de vopsele.

— De unde ai dumneata atîta material de construcție ? întrebă calm anchetatorul.

— Asta nu-i al meu ! Zău că nu-i al meu, l-am primit doar spre păstrare ! declară stăpînul depozitului.

— Cine ți-a încredințat dumitale atîtea bunuri ?

— Cine ?... Un om...

— Ai uitat cine ?... Nu mă mai ameți, faptele sînt clare : materialele provin de la magazia combinatului.

Tăinuitorul de lucruri furate își linse buzele uscate și, vorbind cu greu, recunosc :

— Mi-a dat Dîhodîmov cinci mii ca să le păstrez... Mașinile treceau pe la mine înainte de a se

duce pe la obiective... Curtea mea-i la margine, se observă greu.

— La dumneata a fost descărcat, la șaptesprezece august o mie nouă sute cincizeci și șapte un camion cu cuie și fier ?

— La mine.

Penița anchetatorului, obișnuită cu de toate, alunecă pe hîrtie... Deasupra capului lui Arsenii Dîhodîmov plutea un nor amenințător.

A doua zi s-au închis pe vecie largile porți ale magaziei din Buran a Combinatului N. Veranda cu piramidă și vîrf a rămas neconstruită pentru totdeauna ! Membrii primitivului artel de constructori s-au împărățiat pe la casele lor, înjurînd de mama focului pe clientul rămas dator. Unul din dulgheri a vrut să-l ia la el pe Box, care a rămas fără stăpîn, dar dulăul puternic s-a rupt din zgardă și toată noaptea a schelălăit sub ferestra clădirii arestului preventiv.

4

Chiar în ziua cînd a fost arestat Dîhodîmov, comisia care verifica mersul întrecerii pentru cea mai bună cameră inspecta încăperile căminului muncitoresc de pe șantierul podului.

Camerele nr. 3 și nr. 6 din căminul zidărilor candidau la obținerea preșului. În ambele camere era plăcut și curat, ambele aveau dreptul la premiu, ar fi fost deci cazul ca acest elegant covor chinezesc să fie tăiat în două.

Nimeni însă nu și-ar fi dat consimțământul la o asemenea faptă și balanța începu să se încline în favoarea camerei nr. 3. Nu exista nici un motiv ca să i se ia răsplată pe care de mult o deținea pe merit.

În jurul preșului s-au aprins pasiunile. Cel mai mult se agita Vera Muzîcenko.

— Comisia trebuie să țină seama de felul cum e împodobită camera, spuse ea. Uitați-vă numai câte tablouri și ilustrate avem !

— Și noi avem tablouri. Avem și ilustrate, dar am hotărît să nu le punem pe pereți ca să nu stricăm tencuiala. Afară de asta, noi avem un Vasili Tiorkin, răspunse camera nr. 6.

Sub greutatea lui Vasili Tiorkin balanța se aplecă puțin în partea cealaltă.

— În schimb noi avem flori mai multe ! Florile au nevoie să fie îngrijite, iar Tiorkin al vostru nu trebuie nici udat, nici răsadit. Să ștergi praful de pe el e cel mai ușor lucru.

Acul balanței se înclină din nou către camera nr. 3.

Zoia șopti ceva prietenelor : a sosit vremea lup-tei hotăritoare.

— Ce tot vă sușotiți ? Dacă ați observat ceva, spuneți cu glas tare.

— O să spunem ! Voi n-aveți grijă de mobilă : uitați-vă, picioarele mesei, ale scaunelor și partea de jos a șifonierului sînt murdare de noroi. Spălați podelele, iar cu cîrpa murdăriți mobila.

— Așa e la toți ! se alarmă Vera Muzîcenko. La voi e și mai rău !

— Nu-i adevărat ! Să controleze comisia.

Membrii comisiei trecură în camera nr. 6 și aici îi așteptă o surpriză : picioarele meselor și scaunelor erau răzuite cu grijă și chiar acoperite cu lac...

— Asta ați făcut-o abia ieri sau acum două zile, special pentru comisie ! fierbea Vera. E necinstit, e netovărășește să faci ceva pe ascuns ! Dacă ne-ați fi spus că vă apucați să curățați mobila, am fi făcut-o și noi...

— Ne-a dat însă nouă prin cap...

— Da, dar de ce ați făcut-o pe ascuns ?

Acul balanței arăta din nou în favoarea camerei nr. 6, deși în vorbele Verei exista o frîntură de adevăr. Buna experiență nu trebuie tănuită.

— Și voi tănuiți însă... numai acele lucruri care vă sînt neplăcute ! spuse Zoia. În mîinile ei apăru, nu se știe de unde, o șindrila lungă de zidărie. Cerem comisiei să controleze în ambele camere curățenia sub șifoniere.

Șindrila cotrobăi sub șifonier. Nu se găsi nimic acolo.

— Acum comisia să controleze și sub șifonierul din camera a treia.

— Protestez ! se tulbură, nu se știe de ce, Vera Muzîcenko. Pînă acum nu s-a mai făcut așa ceva !

— Trebuie să se facă ! Dacă comisia ne-a controlat pe noi, este obligată să vă controleze și pe voi.

Asta așa era. Comisia se întoarse în camera nr. 3, unde șindrila scoase de sub șifonier o pradă neașteptată : ghemotoace de praf, coji de alune de zîmbu, hîrtii de la bomboane, un nasture rupt,

agrafe de păr, o cataramă de cordon și pioneze stricate.

Hohotul unanim al celor prezenți avu darul s-o scoată din sărite pe Vera Muzîcenko, care încercă să oprească mersul evenimentelor, ponegrind par-tea adversă :

— Ele ni le-au pus, înadins !

Clevetirea era evidentă. Chiar colegele de ca-meră ale Verei s-au ridicat împotriva unei aseme-nea afirmații.

— Vera, cum de nu ți-e rușine ! Trebuie să re-cunoaștem cinstit : sîntem vinovate. Iar hîrțiile sînt de la *dracile*. Astea-s bomboanele tale favo-rite.

Acul balanței nu mai vrea să oscileze : comisia în unanimitate confirmă victoria camerei nr. 6. Firește, locuitoarelor ei nu le-a trecut prin cap să arunce ceva sub șifonierul altora, iar secretul Zo-iei consta în aceea că a reușit să remarce cu ușu-rință părțile slabe ale adversarelor.

În ultimul moment însă, cînd totul se aranjase atît de bine, Zoia făcu o mare greșală, dovedind o grabă neastîmpărată : apucă preșul și-l tîrî din cameră.

Aceasta o făcu pe Vera Muzîcenko să-i sară muștarul. Ea apucă de celălalt capăt al preșului. Amîndouă trăgeau de el cu toate puterile.

— Lasă preșul ! pretindea Vera.

— Ba lasă-l tu ! Ai auzit ce a hotărît comisia ?

— Îți spun să-l lași !

— Nu-l las !

Ca să tragă de preș le ajungea o singură mînă.

Cu cealaltă, Vera o apucă pe Zoia de păr. Desi-gur, nici Zoia nu-i rămase datoare... Și toate acestea se petreceau în prezența tuturor membrilor comisiei și a încă zece curioși. Ce maniere civili-zate !

— Cum nu vă e rușine, fetelor ? !

— Dați drumul preșului ! Dați-i drumul, amîn-două, imediat !

Vera și Zoia dădură drumul la mîini, dar ceea ce se făcuse nu se mai putea repara : amîndouă aveau coafurile zburlete. Vera părea a fi suferit mai mult. Coafura ei cu cozi împletite era com-plet ciufulită, cea a Zoiei, model „barbă de popă” n-a pătît nimic.

Preșul trecu în camera nr. 6. Zoia obținu victo-ria, dar cu ce preț ! A doua zi, în *Crocodil* apăru un desen : două fete (care nu semănau de loc cu Zoia și Vera) își rup furioase părul de un galben strălucitor. Textul de sub desen glăsuia : „Așa în-țeleg comsomolistele V. Muzîcenko și Z. Vertișeika întrecerea pentru un trai civilizat și sănătos”.

Oricît te-ai justifica, faptele sînt fapte. Comite-tului de comsomol nu-i plăcea să trăgăneze. Seara, la ședință se luă hotărîrea : Verei — un avertisment, Zoiei — o mustrare.

Zoia abia fusese reprimită în Comsomol, abia a obținut categoria a treia și iată, o sancțiune !

Dar asta nu era totul. Cel mai îngrozitor era că desenul și textul vor fi văzute de Sașa Nekaceai-golova. Zoia se rugă :

— Tovarăși, mai bine dați-mi un avertisment, dar scoateți desenul.

Comitetul era însă de neînduplecat.

— N-are rost să-ți dăm avertisment, iar desenul lasă-l să stea vreo săptămână-două acolo.

Capitolul XI

Enigma macaralei imobile. Un siberian în plus.
Piimbare pe strada Taiga.

I

De la etajul trei, prin fereastra sălii de așteptare a secretarului comitetului regional de partid se vedeau casele învecinate. După ele, mai departe sau mai aproape, în diferite locuri, se înălțau siluetele macaralelor turn — peisaj cunoscut locuitorilor tuturor marilor orașe ale Uniunii Sovietice.

De la locul său (care se afla în apropierea ferestrei) Ivan Ilici vedea concomitent opt macarale. Cea mai depărtată și mai mare dintre ele se afla, probabil, pe chei și descărca șlepurii. Așa cum e firesc unui oraș, nu se grăbea, dar lucra cu precizie. La fiecare opt-zece minute enormul ei braț se ridica în sus și, rotindu-se încet, purta prin aer ceva care din depărtare semăna cu niște mici snopuri de paie. Presbitul Ivan Ilici distingea însă clar că fiecare asemenea snop constă din zeci de grinzi lungi de doisprezece metri, ba chiar și mai mult și cu diametrul ștorțului superior nu mai mic de douăzeci și cinci de centimetri. Fiecare snop de paie era de fapt cât o adevărată casă.

Celelalte macarale deserveau șantierelor orașului. Ele erau mai vioaie decât sora lor cea mare și voinică și nu ridicau încărcături voluminoase. Vagonetele cu material de construcție și imensele blocuri de beton, care atârnav de brațele lor, păreau niște cuburi pentru copii.

Una din macarale însă nu lucra. Dacă stai să te gîndești, inactivitatea temporară a unui mecanism este un lucru firesc, dar ea îl îngrijora pe Ivan Ilici. În gînd, trecu în revistă toate cauzele posibile ale acestei imobilități și ele se dovediră a fi foarte multe: macaraua putea să fie montată de curînd și încă nu intrase în funcțiune sau, dimpotrivă, s-a oprit deoarece s-a terminat construcția. S-ar fi putut defecta una din numeroasele piese ale complicatului mecanism. Ar fi putut să lipsească macaragiul (fapt care putea avea la rîndul său numeroase cauze). Nu erau excluse și alte motive, inclusiv neiscușința conducătorului șantierului sau a șefului de lucrări.

„Ia mai dă-o naibii de macara!“ se necăji în sine Ivan Ilici și încercă să-și îndrepte atenția spre altceva, dar nu-i de loc ușor să te dezbari de un gînd care te urmărește. Simțul de observație și experiența de viață îl ajutau să găsească mereu noi și noi cauze ale inactivității macaralei, dar nu-i dădeau dreptul să se oprească la vreuna din ele, nici măcar la cea mai verosimilă.

Dezlegarea enigmei îi fu sugerată de o mișcare neașteptată și stranie a macaralei trîndave. Fără să ridice nici un fel de încărcătură, brațul ei descrise lin prin aer o curbă și apoi se întoarse la loc ca să întepenească în poziția inițială.

„Iată despre ce-i vorba!” fu gata să exclame Ivan Ilici.

Mișcarea, fără nici un scop, a brațului, trăda foarte multe lucruri. Macaraua era în bună stare, macaragiul era la locul de muncă, dar... n-avea ce face. Stăteau din pricina întreruperii livrării de materiale!

Ivan Ilici își imaginează cu precizie ceea ce se întâmpla pe șantier. Îl vedea pe șeful lucrărilor îngrijorat, privind ba la ceas, ba către șoseaua pe care trebuiau să vină camioanele. Neavînd ce lucra, muncitorii se plictiseau: băieții s-au adunat în grupe mici și fumează, fetele, mai sociabile, s-au îngrămădit la umbră și pălăvrăgesc lipsite de veselie. Cel mai plictisit este vinovatul fără vină al inactivității totale — macaragiul. Stînd în cabină lincezește de căldură și de plictiseală. Rotirea fără scop a brațului macaralei a fost un gest pur omenesc, care oglindea starea lui sufletească — plictiseală, amărăciune, nerăbdare. Ivan Ilici putea chiar să-și imagineze cuvintele cu care mecanizatorul îi pomenea pe inertiile responsabili ai aprovizionării, sau pe cei de la transporturi.

Enigma macaralei inactive nu era chiar atît de complicată, dar ca s-o dezlegi și să-ți imaginezi tabloul veridic al șantierului erau necesare nu numai perspicacitatea și cunoștințele obținute din experiența vieții, ci și un talent (fie chiar nu prea mare) de artist. Ivan Ilici rezolvă problema, iar mîndria lui se mulțumi cu o laudă modestă.

„Orice ai spune, știu cîte ceva despre viață și oameni!” se gîndi el.

— Tovarășe Kasatkin, Andrei Andreevici e liber și vă așteaptă, îi spune Elena Mihailovna.

Ivan Ilici trecu pragul cabinetului secretarului cu zîmbetul care încă nu i se ștersese de pe buze.

2

— Cum ți-a plăcut Siberia?

Siberienilor le place să pună asemenea întrebări celor care vin aici pentru prima oară. Întrebă pe un asemenea ton, ca și cum ar fi fost vorba despre cel mai drag și mai apropiat dintre oameni. S-ar putea crede că ei înșiși, chiar dacă n-au luat parte la întemeierea Siberiei, au fost cel puțin printre tovarășii lui Ermak Timofeevici¹. Nu făcea excepție de la aceasta nici secretarul comitetului regional, Andrei Andreevici Elnikov.

— Ce aș putea spune despre Siberia? I spuse Ivan Ilici oftînd. E mare, frumoasă, bogată!...

Pare-se că neîndoielnica sinceritate a răspunsului l-a satisfăcut pe Andrei Andreevici, deoarece începu să-l tutuiască prietenește pe oaspetele său.

— Ia-o de la început și povestește-mi unde ai fost, ce ai văzut?... Să-ți spun drept, călătoria ta m-a interesat foarte mult.

¹ Vestit ataman al cazacilor în secolul al XVI-lea, care a avut un rol de seamă în cucerirea Siberiei. Eposul popular îi numește „Cuceritorul Siberiei”.

Ivan Ilici a reușit să afle și să vadă multe. Dacă voiajul său ar fi avut drept țel înregistrarea faptelor, ar fi putut expune enorm de multe, fără să se preocupe dacă produc o impresie bună sau rea. Dar ce rost ar fi avut? Erau importante nu faptele în sine, ci concluziile și propunerile care trebuiau să decurgă din ele. Ca să se poată judeca obiectiv, era necesar să fie folosite numai faptele caracteristice. Dacă Ivan Ilici și-a permis să amintească despre o fărâdelege (delictul în sine nu era caracteristic), a făcut-o doar pentru că aceasta era o floare otrăvită, care a îmbobocit pe lujerul unei buruieni — neatenția față de condițiile de trai ale muncitorilor combinatului. Cel mai ușor și simplu ar fi fost să smulgi și să calci în picioare floarea otrăvită, dar pe Ivan Ilici îl interesa nu floarea, ci rădăcina buruienii și semințele pe care le putea răspîndi în jurul ei.

Cititorul, desigur, își amintește cuvîntarea înflăcărată rostită de Ivan Ilici la consfătuirea din Tavrov a lucrătorilor care se ocupă cu recrutarea planificată a forței de muncă. Aceasta îl scutește pe autor să repete multe din cele ce a spus oaspetele lui Andrei Andreevici. Aflînd numeroase lucruri, Ivan Ilici și-a întărit doar convingerile. Îl revoltau în special „greutățile” de tot felul, care nu erau altceva decît rezultatul direct al indiferenței față de „neastîmpărați”, iar uneori erau provocate de o exagerată sîrguință administrativă. Energia cheltuită de neastîmpărați pentru înfrîngerea unor asemenea „greutăți” ar fi putut fi folosită cu mai mult succes chiar în producție.

După ce a consumat toate metaforele cu caracter horticol și botanic, deodată (poate din pricina scrisorii fiicei sale) s-a referit la experiența artificierilor.

— Firește, praturile rîului pot fi trecute, dar aceasta are rost numai dacă navighezi o singură dată. Dacă pe fluviu a început însă o navigație intensă, cel mai bine este să se arunce în aer toate praturile, la mama dracului, o dată pentru totdeauna.

După părerea lui Ivan Ilici cheltuielile pentru explozibil se puteau recupera la prima navigație.

El se apropie încetul cu încetul de tema principală a discuției :

— Am avut prilejul, Andrei Andreevici, să merg prin multe întreprinderi fruntașe, unde cadrele se mențin bine și unde am văzut același lucru : patriotismul profesional. Cel mai nimerit loc pentru un asemenea patriotism este combinatul, dar, ca să spunem drept, el se manifestă acolo într-o măsură insuficientă...

— Cum explici asta ?

— Andrei Andreevici, patriotismul este un sentiment fierbinte. Despre el chiar așa se scrie : „fierbinte” și „înflăcărat”. Prin natura lui nu suportă frigul și umezeala. Și despre ce fel de căldură poate fi vorba, cînd la combinat nu există o adevărată viață obștească ? Ea ar trebui să clocească acolo !

— Cine-i vinovat ? întrebă Andrei Andreevici privind cu atenție chipul lui Ivan Ilici.

— Nu vreau să vorbesc despre vinovați. Poate că există, dar cel mai just e să se judece astfel :

întreprinderea este tînă, oamenii au venit acolo din diferite locuri, n-au reușit încă să închege un colectiv adevărat, unii nu s-au obișnuit încă, altora le e dor de meleagurile lor. Concetățenii sosiți împreună sînt răspîndiți pe un mare teritoriu... Aceste lucruri trebuie să le înțelegi... Sînt, ca să zicem așa, piedicile firești ale activității obștești. Ei, și administrația... Sînt cîte unii care nu cred decît în forța ordinelor și dispozițiilor. Iată un fapt, ce-i drept mic, dar semnificativ. Cînd au construit un orașel la o carieră îndepărtată, dintr-un șut au culcat întreaga taiga, de n-au lăsat nici un pomișor. Tineretul a vrut să îndrepte această greșală. Au organizat, în primăvară, o duminică de muncă voluntară pentru împădurire. Pare caraghios să vorbești despre asta în taiga, dar așa s-a întîmplat... Au adus puieti și au început să sape gropi... Atunci, ca din pămînt, au apărut șefii: „Despre ce-i vorba?... Cine a permis; cine a fost de acord?“... Și a început tăgăneala. În timpul acesta, pînă cînd totul a fost aprobat și aranjat, flăcăii s-au demobilizat și s-au împrăștiat... Așa s-a terminat această acțiune. Sau altceva. Prima nuntă comsomolistă au serbat-o sub ploaie, deoarece anul trecut a fost întreruptă construcția clubului, iar localul cantinei n-au vrut să-l pună la dispoziție din motive sanitare. Și aici aceeași justificare: „Obișnuți-vă cu greutățile!“

Dîndu-și seama că a expus două fapte negative la rînd, Ivan Ilici se întrerupsese brusc:

— E necesar să se înceapă cu munca obștească. Munca trebuie însușită!

— Ce forme de muncă obștească recomanzi?

— Acelea pe care le născocesc tineretul, eu nu inventez. Cred însă, Andrei Andreevici, că n-ar fi rău să se folosească și experiența altora: să se efectueze la diferite obiective raiduri pe brigăzi, să fie susținută mișcarea raționalizatorilor, să se creeze echipe pentru menținerea ordinei, să fie sprijinită activitatea artistică de amatori. Să fie sprijinite toate sporturile. Să se instituie controlul muncitoresc asupra comerțului și alimentației publice. Să existe o preocupare pentru problemele de viață. Și nici nunțile nu trebuie neglijate.

— Pentru că veni vorba de nuntă, Ivan Ilici... Mi s-a povestit că fiica ta a hotărît să rămînă în Siberia. Este adevărat?

O asemenea trecere bruscă de la marile probleme nerezolvate, la chestiunile personale ale lui Ivan Ilici, l-a pus în încurcătură pe împuternicitul din Tavrov. Apoi — Ivan Ilici nu se putea înșela — întrebarea avea un tîlc ascuns.

— E adevărat, răspunse el. Fata s-a angajat ca profesoară pe șantierul podului.

— Tu mai ai mult pînă la pensie?

— Mai am în rezervă un cincinal.

— Cincinalul e mare. Un bun comunist face într-un cincinal cît într-un septenal... Peste doi ani, primul furnal al combinatului va da pentru întîia oară metal. Peste patru, intră în funcțiune a doua tranșă. Dacă organizația de partid va insista, dacă opinia publică își va spune cuvîntul, se pot cîștiga cîteva luni.

— În camera oaspeților de la combinat locuia alături de mine un tînăr inginer, specialist în

montaj, Pavel Feodorovici Vedeneev. El a făcut un calcul precis : dacă va fi construită la timp calea ferată și combinatul va intra în funcțiune cu trei luni și jumătate înainte de termen, statul va obține mai devreme o jumătate de milion de tone de metal. Eu nu pot să apreciez, dar ceilalți, inginerii, au considerat just calculul lui. Între ei se discută mult despre asta.

Numai această comunicare era suficientă ca să justifice lunga călătorie întreprinsă de Ivan Ilici.

— De ce nu spun aceasta în gura mare ?

— Cadrele ! Într-o jumătate de an au plecat cinci sute patruzeci de constructori, mineri și specialiști în montaj... Construcția a rămas în urmă cu două luni față de grafic.

— Știu asta. Și mai știu un lucru, Ivan Ilici — cadrele depind de cadre. Poate că din modestie n-ai spus tot, așa că am să te completez : adjunctul directorului combinatului, care se ocupă cu problemele de cadre nu corespunde muncii sale. Și eu am observat asta când am fost la combinat, iar secretarul comitetului de partid îmi scrie acum despre același lucru. E foarte simplu să muți în altă muncă pe un tovarăș care nu face față sarcinii, dar pe cine pui în locul lui ? Pentru o asemenea muncă e nevoie de multe : și de experiență, și de răbdare, și de o mare dragoste față de oameni, dar, în primul rînd, de principialitate. O adevărată principialitate comunistă !... Uite, tu din cauza principialității ai plecat în taiga. Asta-i bine... Dar ce rezultate va avea călătoria ta ? Pe neașteptareți i-ai ajutat prea pu-

țin, iar tu însuși nu vei duce cu tine altceva decît neliniște. Am dreptate ?

Andrei Andreevici nu numai că avea dreptate, dar spunea ceea ce gîndea cu durere în suflet și Ivan Ilici.

— Care este ieșirea ?... întrebă după o pauză secretarul.

Ivan Ilici tăcea.

— După părerea mea, ieșirea este simplă : să iei tu conducerea cadrelor la combinat... Te rog numai să nu spui că n-ai s-o scoți la capăt !... Acești pereți au auzit nu o dată asemenea discuții și nu dau crezare văicărelilor.

În toți cei treizeci și doi de ani de cînd era în partid, Ivan Ilici nu s-a plîns niciodată. El răspunse :

— Andrei Andreevici, eu nu spun că nu pot face față, dar tu, în calitate de comunist, trebuie să mă înțelegi : eu am o răspundere în fața organizației mele de partid.

— Eu nu pot să te descarc de răspundere, dar o parte din răspunderea pe care o ai în fața partidului las-o și pe seama mea. Sînt convins că cei de la comitetul regional de partid din Tavrov ne vor înțelege, nu ne vor învinui și nu vor refuza rugămintea Siberiei... De altfel, hotărăște singur. Vino mîine la orice oră.

Ivan Ilici a ieșit în sala de așteptare cuprins de o mare frămîntare. Spre mirarea Elenei Mihailovna, n-a plecat, ci s-a apropiat de fereastră și a rămas pe gînduri.

Și s-ar fi gândit mult și bine dacă privirea nu i-ar fi căzut întîmplător pe macaraua inactivă sau mai bine zis, care înainte fusese inactivă. Ea lucra, și încă cum lucra! Acum celelalte macarale păreau niște molatice, în comparație cu ea. Era clar că, dînd de muncă, macaragiul se străduia să recupereze rămînerea în urmă. Mișcîndu-se pe șinele nevăzute, macaraua dădea neconținut constructorilor ba plăci uriașe din beton armat pentru acoperișuri, ba cuburi formate din blocuri pentru pereți, ba instalații sanitare montate dinainte. În fața ochilor lui Ivan Ilici învie de îndată imaginea muncii vesele și pline de spor.

Ce legătură avea munca macaralei cu treburile lui Ivan Ilici? Nici una, și în același timp foarte mare! Straniu, dar cînd Ivan Ilici încercă să și-l imagineze pe macaragiul care lucra în cabină, i se păru că vede chipul tînărului inginer metalurgist Pavel Vedeneev. Își aminti chiar și glasul lui:

— Afirm că se poate da o jumătate de milion de tone de fontă înainte de termen!

Jumătatea de milion de tone căzu cu putere în talerul balanței și problema despre ultimul cincinal al lui Ivan Ilici fu rezolvată definitiv și irevocabil.

— Vreau să-i spun numai un cuvînt lui Andrei Andreevici! o încunoștință el pe Elena Mihailovna și, deschizînd ușa cabinetului, rosti tare și hotărît:

— Sînt de acord!

În orașelul de pe șantierul podului casele creșteau ca ciupercile. În fiecare lună — două străzi noi. Ultima stradă ajungea chiar pînă la taiga, fapt pentru care a și primit numele „Taiga“.

Seara, cînd se întorcea de la lucru, Zoia trecea dinadins pe lingă șirul lung de case noi. Mergea și parcă răsfoia paginile unui jurnal: de fiecare casă era legată o amintire, în fiecare era și o particulară din munca ei. La capătul străzii, casele nu erau încă locuite. Stăteau cu ușile și ferestrele larg deschise, iar soarele, care coborîse gata să apună, lumina puternic proaspăta lor tencuială interioară și podelele galbene, lucioase. Vîntul căldicel, stîrnit de curent, purta departe mirosul plăcut al rășinei de lemn și al vopselei de ulei. Se uscau podelele și cercevelele — nici locatarii nu pierdeau vremea: în fiecare zi cineva își sărbătorea mutarea în casă nouă.

Deosebit de drăguțe erau mai ales garsonierele; în fiecare — cîte o cameră spațioasă cu trei ferestre, o bucătărie mică și o instalație sanitară separată. Cît de atrăgător strălucea faianța albă a lavoarelor, iar robinetele parcă erau turnate din aur curat! De cîte ori nu s-a jurat Zoia să nu se mai uite prin ferestrele noilor apartamente, dar nu putea rezista ispitei și de fiecare dată se întrista. De mult, o dată cu visul despre Eduard Almazov s-a risipit și visul nebulos despre un apartament luxos în Moscova, dar camera cu bucătărie de pe strada Taiga nu era nebuloasă, ci o realitate cît se poate de adevărată. Ar fi fost

suficient ca macaragiul Alexandr Nekaceaigolova să intre în cabinetul directorului şantierului şi să spună că se însoară, pentru ca numele lui să fie înscris pe lista cu apartamente pentru familii. Iar el, prostul, nu se hotăra încă să-i facă o declaraţie de dragoste. Doar nu se cuvenea ca fata să vorbească prima despre iubire.

Cînd se desfăcea podul plutitor de peste fluviu, se liniştea dintr-o dată zgomotul neconţinut al şoselei, în schimb cîntecele şi muzica răsunau pînă departe prin taiga. Lîngă cabana clubului cînta un aparat de radio cu picup, iar pe un platon mare de lemn se dansa; aproape în fiecare locuinţă pentru familii răsunau aparate de radio. Sîmbătă seara venea cu regularitate caravana cinematografică şi, atunci, dialogurile, rostite neverosimil de tare, ale eroilor din film se auzeau pînă la cinci kilometri de oraşel. Pe mal, pe liziera taigalei — locul preferat de plimbare al tinerilor constructori — răsunau armonicele, oftau de dragoste chitarele şi glasuri sfioase de fată cîntau despre fericirea apropiată.

Oraşelul îşi avea obiceiurile sale, ca şi cuvintele pe care toţi le preluaseră. Cînd una din fete propunea „să ne plimbăm pe stradă“, toţi ştiau că era vorba nu de stradă, ci de malul fluviului. La propunerea „să ascultăm picupul“, toate încălţau pantofi cu tocuri înalte.

Luna plină aruncase peste fluviu un pod firav de argint.

— Saşa, ţie nu-ţi vine să treci dincolo pe acest pod?

— Să mergem, Zoinka-Zainka, nu rămîn în urma ta.

Sub picioarele lor şipotea încet prundişul ud. Zoia făcu un pas repezit şi simţi răceala apei, care-i uda sandalele. Iar Saşa, într-adevăr nu rămase în urmă: păşind alături de Zoia, stătea acum în apă. Caraghiosul, doar avea pantofi galbeni, noi-nouţi!

Apa rece îi aminti Zoiei că podul de argint ducea direct la casa cu cinci caturi a rusalcilor şi aceasta o sperie, îl trase grăbită pe Saşa din apă. Pantofii lui plini de apă plescăiau. Din cauza glumei ei proaste şi-a udat picioarele şi tace ca şi cum aşa ar fi trebuit să fie!

— Să mergem de aici, Saşa!

Şi iată-i mergînd pe la marginea oraşelului, într-acolo unde se ridică peretele negru al pădurii tăcute, spre noile case de pe strada Taiga. Uşile şi ferestrele lor erau, ca şi mai înainte, deschise larg, iar lumina lunii aşternea fîşii strălucitoare pe cercevelele albe şi pe podelele lucioase... În aerul liniştit al nopţii mirosul de răşină şi de vopsea se simţea şi mai puternic.

— La ce te gîndeşti acum, Saşa?

Saşa oftă şi tăcu, doar mîna lui strînse puţin mai tare braţul Zoiei. Inima Zoiei tresări: acum va spune ceva care va hotărî viaţa ei...

— La ce mă gîndesc? Întrebă el.

„Ei, spune odată, spune!“ îi şoptea inima fetei, dar el tăcea, apoi zise nehotărît:

— Mă gîndesc la multe...

— La ce?

Saşa oftă din nou şi (doamne, cât de fals suna glasul lui!) răspunse :

— Mîine vine echipa întreprinderii de exploatare forestieră. A bătut selecţionata oraşului Buran cu scorul de patru la zero. Mă tem să nu pierdem şi noi...

Băiatul minţea ! Nu se gîndea el la fotbal. Cine şi-ar fi închipuit că va fi atît de timid şi de puţin isteţ ? Ei îi era milă de Saşa, dar o apucă ciuda pe el. De-ar fi fost în puterea ei, ar fi trimis neîntîrziat în Oceanul Îngheţat toate mingile de fotbal de pe lume !

Ciuda nu este un bun sfetnic. Ea îi şopti fetei cuvinte pline de răutate.

— Dacă ai să laşi să-ţi scape mingile ca data trecută, o să pierdeţi negreşit. O să pierdeţi mai rău ca Buranul ! Nici n-am să vin să privesc jocul vostru.

Fireşte, asemenea cuvinte aveau darul să-l jig-nească pe Saşa, dar el nici nu se gîndea să se supere pe Zoia, ci o privea cu ochii săi buni şi du-ioşi.

— De ce te superi, Zoinka-Zainka ?

— Pentru că fotbalul ţi-e mai drag ca orice. Şi macaraua ta ! Macara şi fotbal, despre altceva nu ştii să vorbeşti. E şi plictisitor să ascuţi ! Cînd ne întîlneam atunci în gară, erai mult mai vesel. Mai vesel şi mai curajos !

— Pe atunci încă...

„...nu te iubeam“, vru să zică Saşa, dar termină spunînd ceva complet inutil.

— ...nu priveam lucrurile serios.

Zoia înţelese totul, ceea ce o făcu să se înfurie.

— Ce serios ai început să priveşti lucrurile dacă ai intrat cu pantofii noi în apă !

— Am mers după tine...

Să-l iei şi să-l săruti pe băiat pentru aşa vorbe ! Dar tocmai pentru că tare-i mai venea să facă asemenea lucru, Zoia spuse :

— E tîrziu, Saşa. Să mergem acasă.

Tăceau casele nelocuite ale străzii Taiga. Tăcea enigmatic taigaua. Tăcea şi luna.

Astfel, sau aproape astfel, se terminau întîlnirile lor zilnice şi Zoia avea nevoie de multă stăpînire de sine pentru ca acasă, stînd de vorbă cu fetele, să pară veselă.

În acea sîmbătă seara însă nu reuşi prea bine acest lucru. Le găsi pe fete stînd pe canapeaua din coridor. Divanul era ocupat, dar sulul era liber. Era liber, dacă nu socoteai drept o persoană importantă pisioul roşcat al Verei Muzîcenko, ce se tolănise acolo. Fără să ţină seama de importanţa persoanei, Zoia se aşeză pe sul şi luă pisioul pe genunchi. Îl mîngîia, iar el torcea.

Cine s-ar fi putut gîndi că aceasta o va supăra pe stăpîna lui, care se întorcea de la lavoar ?

— De ce ai luat pisioul meu ? o întrebă ea pe Zoia.

— De ce să nu-l ţin şi eu ? Doar nu-i fac nici un rău...

— Oricum. Este pisioul meu.

— Ce importanţă are al cui e ?

— Foarte mare. Știi doar că pisoii, la noi, sînt individuali. Nu vreau să se obișnuiască cu străinii. Fă-ți rost de unul și mîngîie-l cît poțtești.

Cum se poate să fii atît de prost și cu un suflet atît de mic ca această Vera ? ! Zoia dădu jos pisoii de pe genunchi și zise :

— Chiar mîine îmi fac rost !... Mă duc la Buran și-mi aleg unul de o sută de ori mai frumos ca al tău !

Idea plecării la Buran îi veni Zoiei pe neașteptate, dar îi plăcu foarte mult. Mai întîi că avea cîte ceva de cumpărat, în al doilea rînd nu era rău să i se dea cuiva de înțeles că pe ea nu prea o interesa fotbalul...

Capitolul XII

Victoria asupra bărboșilor fioroși. Din nou a scrîntit-o !...

Ce se poate obține cu un sărut

I

Cine ar fi putut să prevadă că voiajul Zoiei la Buran va avea atîtea urmări fatale ? Autorul nici nu știe cu ce să înceapă descrierea evenimentelor din acea zi liberă, care au pus în mișcare întregul orașel și i-au ridicat în picioare pe toți, inclusiv pe conducătorul șantierului...

Ziua a început sărbătorește. Oaspeții au sosit cu mult înainte de meci. Pe la ora două, în jurul terenului de fotbal s-au adunat zeci de autoca-

mioane și turisme, iar pe băncile spectatorilor au înflorit sute de umbreluțe roz, bleu, verzi și toate culorile curcubeului. Unul din avioanele de pasageri, trecînd în cursa-i obișnuită, făcu chiar o rotire, spre a da posibilitate pasagerilor să admire tabloul neobișnuitei grădinițe de flori.

Întreaga populație a orașelului se afla pe stadion, cînd își făcură apariția cele două echipe : gazdele în tricouri albe și adversarii lor — în tricouri roșu-aprins. Astfel îmbrăcați, cei de la combinatul forestier arătau, așa cum se cuvine locuitorilor pădurii, ca niște adevărați voinici. Pe lîngă aceasta, mulți dintre ei, datorită capriciilor modei din taiga, purtau uriașe bărbi, ceea ce le dădea un aer extrem de fioros. De altfel, și fără bărbi se știa că echipa combinatului forestier nu se remarcă prin corectitudinea jocului.

Spre cîntea constructorilor de poduri (care nici ei nu semănau cu niște prunci plăpînzi) trebuie să spunem că nu-i făceau să tremure nici bărbile, nici tricourile roșii, sau gloria amenințătoare a adversarilor.

Cu opt minute înainte de începerea jocului avu loc primul eveniment demn de atenție : căpitanul echipei gazde nu zări printre spectatori cunoscutul batic de capron.

Ce însemna asta ? Oare într-adevăr Zoia n-avut să vină ?

Atîns unde-l dădea mai mult, Alexandru Nekaceigolova se interesă despre acest lucru la prima fată din brigada zidărilor, pe care o întîlni în apropiere. Ca un făcut, se nimeri tocmai Vera

Muzîcenko, care, cu o bucurie răutăcioasă, îl informă despre hotărîrea fermă a Zoiei de a pleca la Buran. Toate acestea, nu fără o intenție malițioasă :

— A plecat special de la meci. A spus că-i e silă să se uite la fotbaliști, și dusă a fost. De altfel, are un amic în gară.

Alexandr nu credea în existența „amicului“, dar prima parte a celor spuse de Vera coincidea într-o oarecare măsură cu vorbele din ajun ale Zoiei. De aceea strînse buzele cu hotărîre, ca să nu le mai desfacă pînă la sfîrșitul jocului. Împins de dorința de a ridica autoritatea întregii echipe și a lui personal, imediat îi convocă pe jucători și li se adresă cu o cuvîntare clasică prin simplitatea-i severă și prin conciziune :

— Băieți ! Ne-am făcut destul de rîs în fața fetelor ! Faceți pe dracu în patru și nu vă lăsați !!!

După un minut, la semnalul arbitrului, bărboșii cei fioroși se avîntară într-un teribil atac la poarta echipei de podari, însă Alexandr Nekaceaigolova, sărind sus de tot, respinse cu pieptul o lovitură precisă și puternică a mingii. Exemplul de abnegație dat de căpitan nu rămase fără urmări : prima repriză s-a terminat cu scorul 1:0 în favoarea podarilor. Această victorie i-a costat un mijlocăș lovit. Tricourile roșii, la rîndul lor, pierdură una din cele mai înfricoșătoare bărbi, îndepărtată de pe teren pentru încercare de mutilare.

Dar asta nu e încă nimic. În a doua parte a jocului arbitrul fu nevoit să elimine încă trei bărbi, și oricît a fost de trist pentru tricourile albe, pe un constructor de poduri foarte bine ras, care însă a reușit să-și însușească de la adversari „stilul viguros“. Într-o fază foarte aprinsă înaintașii și apărătorii săvîrșiră un fapt aproape neauzit în istoria fotbalului : au strivit cu picioarele mingea complet nouă. După schimbarea mingii, din pricina stilului viguros, au avut de suferit cîteva picioare ale jucătorilor, bara porții, umbrela soției președintelui comitetului executiv raional din Buran, aparatul de fotografiat al corespondentului gazetei raionale, pălăria de paie a Verei Muzîcenko și ochelarii lui Anton Vladimirovici Grebennikov, responsabilul exploziilor. Arbitrul, care avusese și el de suferit, fluieră, punînd capăt dezastrului. Deoarece fluierase tot timpul, i se umflaseră buzele.

Oricare ar fi fost jertfele, pierderile și pagubele, gazdele au cîștigat cu scorul de 3:0 ! Nici un batic de capron n-ar fi îndrăznit să spună acum că tricourile albe joacă „precum cizmarii“. Între altele, cînd pasiunile s-au răcit, bărboșii fioroși din pădure s-au dovedit a fi niște băieți veseli și de o rară modestie. Căpitanul lor i-a scuturat atît de mult mîna lui Alexandr Nekaceaigolova (ambii aveau numeroase vînatăi și șchiopătau destul de bine) și atît de mult a insistat ca să vină la ei constructorii de poduri, încît nu putea fi nici o îndoială asupra sincerei lor bunăvoințe. Constructorii de poduri primiră fără frică invitația bărboșilor locuitori ai taigalei.

În timp ce Alexandr Nekaceaigolova săvârșea fapte de eroism în cinstea stăpînei inimii sale care nu era prezentă la meci, nici Zoia nu pierdea vremea degeaba.

Terminînd repede cu cumpărăturile, porni prin Buran în căutarea unui pisoai. Se găseau destui pisoai și de aceea alegerea era și mai dificilă. Căutată mai mult de o duzină de pisoai, dar nu găsi nici unul care să corespundă cerințelor frumuseții. Ei îi trebuia un pisoai care nu numai să-l facă de rușine, prin aspectul său, pe favoritul Verei Mușcenko, dar care să poată deveni și podoaba unei plăcute locuințe de familiști.

Pînă la urmă hotărî să ceară ajutorul fostelor ei colege — vînzătoarele de la chioșcurile restaurantului din gară. În clipa cînd Zoia se apropia de gară se întîmplă însă ceva, care o făcu să-și schimbe brusc intențiile. Îl întîlni pe Box.

Ce-i drept, la început nu l-a recunoscut, atît de puțin mai semăna el cu frumosul artist îngrijit și mulțumit de sine, care îi amuza cu condescendență pe pasagerii plictisiți. Slăbit, abătut și chinuit, Box cerșea timid prin preajma magazinului de pîine. Zoia s-a convins că este într-adevăr vechiul ei cunoscut, doar atunci cînd, strîgîndu-l pe nume, el a răspuns.

— Box, Boxulețule, ce-i cu tine ?

La primele sunete ale vocii ei, cîinele își ciuli urechile, apoi începu să dea cît putea de tare din coadă, se porni să latre vesel, zgomotos și, pînă la urmă — ceea ce era prea copilărește

pentru demnitatea lui — începu să țopăie în jurul Zoiei, încercînd să-i lingă obrazii.

În timp ce potolea ieșirile furtunoase ale cîinelui, Zoia se uită prevăzătoare în jur. Convingîndu-se că Dîhodîmov nu-i prin apropiere și nu o poate amenința cu versurile lui, ea îl mîngîie pe Box. Acest gest a hotărît totul. Box luă decizia fermă de a o urma oriunde pe Zoia...

— Stai, Box, n-am nevoie de tine ! Încercă fata să protesteze, dar în zadar... Întelegînd că e gonit, Box își lăsă coada în jos, dar se ținea cu încăpăținare după Zoia. Așa au ajuns pînă la ușa din dos a restaurantului gării, unde o fată ce spăla vasele îi explică, în sfîrșit, despre ce era vorba.

Autorul ar încălca adevărul dacă ar afirma că Zoia era prea mișcată de veștile despre Dîhodîmov, dar cele ce află despre Box o întristară profund. Din spusele fetei care spăla vasele reieșea că, după ce și-a pierdut stăpînul, Box și-a ieșit din minți. Aproape jumătate din locuitorii Buranului i-au oferit casă și masă, totuși el nu numai că a respins cele mai ademenitoare propuneri, dar i-a și îndepărtat pe binevoitori printr-o atitudine plină de nepăsare. Mai mult, avînd crize de melancolie, îi chinuia pe toți cu schelălăitul său plin de tristețe. Atitudinea lui față de Zoia părea de neînțeles pentru cei de la restaurant.

— Box, culcă-te, mă întorc imediat ! spuse Zoia.

Box se culcă, dar, văzînd că fata pleacă, se ridică deîndată și se luă după ea.

— Ți-am spus „culcă-te“ ! ceru aspru Zoia și el se întinse din nou, dar în ochii lui ea citi :

„Bine, stăpîno, mă culc și voi sta culcat cît îmi ordoni, dar dă-mi cuvîntul că te reîntorci neapărat“.

Iar Zoia nu numai că reveni, dar îi aduse și cîteva pateuri cu ficat. Și atunci se petrecu un lucru care o mișcă pînă la lacrimi : înainte de a se apropia de bunătăți, cîinele îi dăruî fetei o privire, în care ea putu citi un adevărat jurămint de credință.

— Mănîncă, Boxulețule, mănîncă !

Box înfulecă pateurile, în timp ce o întreba cu privirile :

„Încotro mergem, stăpîno ?“

E greu de spus ce ar fi făcut altă fată în locul ei, dar Zoia decise :

— O să mergi cu mine, Box !

Autorul își dă seama că o asemenea hotărîre era lipsită de înțelepciune, dar ce putea face cu eroina lui ?

Chiar și Zoia, din clipa cînd și-a legat soarta de cea a dulăului de pază, a înțeles că săvîrșește o nesăbuiță : Box era un locatar complet inacceptabil pentru căminul fetelor din tabăra neas-tîmpăraților constructori ai podului, totuși ea se agăța cu încăpăținare de orice idee care o justifică.

„Dacă alte fete au pisoi individuali, de ce n-aș avea eu un dulău individual ? O să-l duc, să-i fac în ciudă nesuferitei de Vera ! Oricum, dar Box e de un milion de ori mai frumos ca monstrul ei roșcat !... Și o să fiu întotdeauna în stare să-l hrănesc...“

Într-adevăr, pe șantierul podului, unde nu mai era nici un cîine, dar exista o cantină cu numeroase rămășițe de la bucătărie, Box nu putea să moară de foame.

Căutînd să se convingă că procedează bine, Zoia intră într-un magazin cu obiecte de vîna-toare, unde cumpără o curelușă, pe care o prinse de inelul zgărzii ce-i rămăsese lui Box. În timpul acestei operații, Box dădea bucurios din coadă. Chiar dacă Zoia i-ar fi cumpărat o cravașă, bucuria lui n-ar fi avut margini...

Luat de zgardă, Box, care respecta regulile bu-nei-purtări, pășea vesel în stînga stăpînei sale.

5

Zoiei nu-i era greu să ajungă la șantierul po-dului chiar și cu Box. Pe traseul șantierului tre-ceau destul de multe mașini, iar tinerii șoferi se supuneau cu plăcere atunci cînd Zoia le făcea semn cu mîna. Pentru Box fu coborîta marginea camionului și el sări ușor înăuntru.

Abia în preajma orașelului, pe cînd trecu po-dul, Zoia începu să fie cuprinsă de neliniște. La început totul era prielnic intenției sale. Meciul încă nu se terminase. Dinspre stadion se auzeau zgomotul năvalnic al galeriei și neîntrepruptele fluierături ale arbitrilor, așa că Zoia reuși să tra-verseze orașelul nepopulat pînă la cămin, fără să fie observată de nimeni. Deschise ușa și dădu dru-mul lui Box în cameră.

„Ce mai, nu-i rău de loc aici!“ hotărî el și, descoperind cu ajutorul mirosului patul Zoiei, se întinse foarte liniștit alături de el, pe covorașul chinezesc.

Privirea lui spunea :

„Totul e în ordine, stăpîno. Poți să te bazezi pe mine și să te simți în cea mai deplină siguranță.“

Vai, însă pericolul se apropia. Încercînd să-l preîntîmpine, Zoia se decise să-l încuie pe Box în cameră, să plece să le caute pe fete pe stadion și să le povestească totul din vreme. În acest scop a și început să-și lege pe cap baticul pe care cititorii îl cunosc, dar... vremea trecuse! Gălăgia care se auzea dinspre stadion anunța sfîrșitul meciului și, ieșind în grabă în cerdac, Zoia văzu fetele care se grăbeau spre casă. Înaintea tuturor mergea Vera Muzîcenko, ținînd în mînă pălăria de paie mototolită. Ea nu avea niciodată o figură de om bun, dar de data aceasta, din cauza răutății, pete roșii îi acopereau obrazul...

Zoia își întîmpină prietenele pe coridor.

— Zoika, ai și sosit ?!

— Chiar acum m-am întors... Ascultați, fetelor, vreau să vă povestesc...

Tot încercînd să îndrepte mersul evenimentelor, Zoia se așează cu spatele la ușă, barînd intrarea în cameră.

— Ai răbdare, Zoika! Lasă-ne mai întîi pe noi să-ți povestim!... Nici nu-ți poți închipui ce-a fost pe aici!...

— O grozăvie, nu alta!

— O brutalitate de necrezut!

— Toți pînă la unul, cu niște bărbi uriașe, și niște cotonogari!...

— Cu toate astea, ai noștri le-au tras o mamă de bătaie!!!

— Trei la zero pentru noi! Ai noștri n-au scăpat nici un gol...

— În schimb, au pățit-o și ei! Lui Polzunkov i-au vătămat rotula genunchiului...

— Iar Nekaceaigolova are o vînație sub ochi și glezna umflată!...

— Verei i-au trîntit pălăria de pe cap...

— O grozăvie, nu alta! În locul arbitrului, i-aș fi gonit pe toți de pe teren — și pe ai lor, și pe ai noștri!

Deși unele noutăți (mai ales aceea cu glezna umflată) aveau legătură directă cu Zoia, ea mai făcu o încercare să atragă atenția prietenelor.

— Fetelor, lăsați-mă să vă spun!...

Din nou fără succes! De îndată au asaltat-o cu întrebări.

— Ți-ai cumpărat tot ce ai avut de gînd?

— Ai găsit nasturi asortați?

— Ți-ai luat combinezon?

— Parcă te duseși după un pisol? Arată-mi-l imediat...

Una din fete încercă să intre în cameră, dar Zoia ținu ușa...

— Fetelor, am adus...

— Arată mai repede!...

Sub presiunea fetelor, Zoia deschise ușa, de după care își făcu apariția uriașul cap al lui Box. Scoțînd o limbă roșie, el sufla din greu și le privea pe toate cu bunătate. Din pricina surprizei,

Însă, fetele nu remarcară bunătatea. Lor le sări în ochi doar botul enorm și dinții mari și ascuțiți. Se întâmplă tocmai lucrul de care se temuse cel mai mult Zoia : fetele o luară la fugă care încotro.

— Așteptați, fetelor, ăsta-i Box !... El e foarte bun și...

N-o lăsară să vorbească...

Autorul nu vrea să ia apărarea Zoiei. Să aduci în taină în cămin, în loc de un pisoai un dulău colțos cu chip de lup și apoi să-l arăți fetelor — toate acestea făceau impresia unei glume vulgare, vecină cu bătaia de joc. Unele fete se speriară într-adevăr, altele erau indignate, sau vedeau în Box un pericol de moarte pentru creșterea pisicilor individuale. În ceea ce o privea pe Vera Muzîcenko, ea vedea în fapta Zoiei un splendid motiv pentru mult-doritul scandal.

— Cum ai îndrăznit să aduci în cămin această fiară ? !... Afară, afară de aici imediat !...

— Nu mai țipa, Vera !... Fetelor, ascultați vă rog...

— Ți-am spus : afară ! turba de furie Vera. Afară ! Afară ! Afară ! ! !

Părea că acest „afară” se adresa chiar Zoiei.

— Cară-te tu dacă vrei !... Am vrut să spun...

— Auziți ? Această negustoreasă mai îndrăznește să ridice vocea la mine !...

— Tu ai ridicat prima vocea la mine !

Cine ar fi putut prevedea toate urmările acestei replici a Zoiei, în fond destul de naive ? Box, care în tot timpul certei se afla într-o stare de

completă nedumerire, auzind din gura stăpînei cuvîntul „voce”, îl înțelese ca pe un ordin și, pășind în avanscenă, interpretă cu o deosebită în-suflețire cel mai bun număr al programului său artistic...

Se petrecu ceva de neînchipuit. Majoritatea fetelor se năpustiră țipînd prin camere, iar Vera o rupse la fugă în stradă.

— A-a-a !... urlă ea isteric. A-ju-tor !... Mușcă !... Un cîine turbat !...

La drept vorbind, apariția unui cîine turbat pe străzile unui orașel populat este o întâmplare ieșită din comun, capabilă să semene panica chiar și printre oamenii cei mai curajoși. Într-un chip de neînțeles, luînd-o înaintea Verei, vestea înspăimîntătoare străbătu străzile ca un fulger, reușind să se îmbogățească cu amănunte de necrezut :

— Unde-i, unde-i cîinele turbat ?

— Aleargă pe străzi !

— A intrat în căminul zidărilor !

— Se spune că a și mușcat pe cineva !

— Acolo sînt douăzeci de fete și fiecare are un pisoai !

— Le-a mușcat pe fete, a înghițit pisoii !

— Douăzeci de fete !

— Douăzeci ! Ați auzit ?... Chiar douăzeci ! ! !

— Ce douăzeci ?

— Douăzeci de cîini turbați !

— Doamne, dumnezeule !

De cînd exista șantierul n-a fost atîta zarvă ! Totuși, partea bărbătească a populației orașelului

nu s-a lăsat cuprinsă de panică. După trei minute, străzile devenite pustii au fost luate în stăpînire de membrii asociației *Vînătorul*, înarmați cu puști cu două și cu o singură țeavă, conduși de însuși directorul șantierului, Gheorghe Feodorovici. Lăsînd patrule la încrucișări, ei înconjurară în lanț presupusul focar de turbare și se năpustiră fără frică la atac.

Viața lui Box n-a fost încă niciodată atît de periclitată! Cîteva țevi de armă încărcate cu alicie au țintit spre ușa camerei nr. 6. Au țintit, dar... imediat s-au ridicat în sus. Era imposibil să se tragă: o fată care plîngea amar nic strîngea cu tărie gîtul dulăului care ședea liniștit. Lacrimile, însă, n-au împiedicat-o să declare plină de hotărîre:

— Nu-l dau pe Box! Dacă vreți, împușcați-ne pe amîndoi!...

Atunci, dîndu-i la o parte pe vînători, intră în cameră Gheorghe Feodorovici și, așezîndu-se pe un scaun, întrebă:

— Iarăși ai făcut o poznă?... Ia spune cum a fost?

Zoia se liniști imediat și, încetînd să mai verse lacrimi, povesti totul destul de clar. Descrierea ultimelor pagini ale tragicei biografii a lui Box suna veridic și înduioșător.

— N-am știut ce să fac cu el și l-am adus aici... Nu mi-am închipuit c-o să iasă așa.

— Dacă n-ai știut ce să faci, să fi întreat pe altcineva. Să fi venit la mine cu Boxul tău.

— Că și aveți timp să vă gîndiți la asemenea lucruri!

— Eu am timp pentru orice. Nu mă ascund de oameni.

Asumîndu-și totala răspundere pentru gălăgia produsă în întregul orașel, Zoia se considera în întregime vinovată. De aceea se interesă:

— O să mă dați afară, Gheorghe Feodorovici?

Punînd această întrebare și-a adus aminte de Sasa și începu să plîngă cu sughițuri.

— De ce să te dăm afară, fată proastă ce ești?... Uite, trebuie să rezolvăm problema cu Box al tău... să-l dăm paznicilor, ca ajutor. Îl cunoști pe bătrînul Afanasii Filipovici? E un om bun, să i-l dăm lui...

Peste zece minute, spre uimirea tuturor celor ce se adunaseră în fața căminului, Gheorghe Feodorovici ieși de acolo, ducîndu-l cu sine pe Box.

— Descărcați toate puștile pînă la una, spuse el vînătorilor. Și să considerați că nu s-a întîmplat nimic.

Ultimele cuvinte au făcut înconjurul întregului orașel și toată lumea s-a liniștit dintr-o dată.

Și s-a întîmplat așa că din toată această istorie a avut de suferit doar Vera Muzîcenko. Nimeni nu știe bine cum s-au petrecut faptele, dar numelui ei i s-a adăugat cuvîntul „turbata”. Cum începea să se oțărască, imediat se auzeau replicile:

— Destul cu turbarea!

— Ce să mai discutăm cu tine, turbato!

În ceea ce-l privește pe Box, care fusese angajat în funcția de ajutor al paznicului, după trei zile se plimba nestinjenit prin tot orașelul.

4

Am luat-o însă prea mult înainte. Evenimentele acelei zile de odihnă nu s-au încheiat cu alarma din orașel. Ele au luat sfârșit la ora două noaptea, pe când dormeau cu toții. Absolut toți, cu excepția paznicilor, a lui Sașa Nekaceaigolova și a Zoiei. Paznicii se aflau la locurile lor, iar Sașa și Zoia ședeau îmbrățișați pe scările unei case nelocuite de pe strada Taiga și respirau aerul înmiresmat de rășină și de vopsea de ulei. Probabil că înainte au vorbit despre multe lucruri, deoarece acum discutau o problemă practică, dacă vreți, chiar prozaică.

— Să știi, Sașa, că niciodată nu mi-aș fi închipuit că ești atât de laș !... Ce poate fi mai simplu decât să intri în cabinet și să spui : „Gheorghi Feodorovici, mă însor și vă rog să-mi dați o locuință“.

— Nu-i chiar atât de simplu... Dar dacă mă întreabă de ce mă-nsor ?

— Cît ești de... prostuț, Sașka ! Cine nu știe de ce se însoară oamenii ? Se însoară pentru că iubesc. Numai înainte, în romanele despre vremurile vechi, se căsătoreau unii din alte cauze.

— Totuși nu mi-e la îndemână. Oamenii lucrează, iar altul, nici una, nici două, se însoară.

După calculele precise ale Zoiei, din cauza timidității lui Sașka în materie de dragoste au pierdut o lună întreagă de fericire. Era timpul să se pună capăt unei asemenea risipe.

— Să săruți știi, dar pentru asta trebuie ca eu să cer o locuință ? E rușinos pentru o fată să facă așa ceva, e ca și cum ea s-ar agăța de gîtul băiatului, pe cînd băiatului îi e foarte ușor... Tu ești macaragiu, mecanizator, ești de patru ani aici...

— Alții lucrează de mai mult timp și nu se însoară...

— Îs proști !... N-ai decît să rămîi și tu burlac ! Și cu aceste cuvinte, Zoia se dădu deoparte.

— Unde te duci, Zoienka-Zainka ?... Eu nu refuz de tot, mă duc...

— Așteaptă, lasă sărutatul ! Dă-ți mai întîi cuvîntul de onoare că te duci !

— Pe cuvînt de onoare că mă duc !

— Uite, pentru asta te sărut eu singură !...

Și Sașa Nekaceaigolova își ținu cu cinste promisiunea. E adevărat că a intrat în cabinetul lui Gheorghi Feodorovici după ce au plecat toți cei ce veniseră la director...

— A, căpitanul !... Ce veste bună ne aduci ?

— Am venit în legătură cu locuința, Gheorghi Feodorovici... Am motive temeinice...

— Care ?... În problema locuințelor, nu recunoșc decît un singur motiv temeinic — căsătoria.

— Chiar despre asta e vorba, Gheorghi Feodorovici...

— Iei pe una de-a noastră, sau te-ai încurcat ieri cu vreo fată venită în vizită ?... În chestiile astea nu-mi place graba...

— Ne-am cunoscut acum trei luni. Încă pe cînd staționam cu macaraua la Buran...

— Ia te uită !... Nu-i oare cîrna aia care a făcut ieri pozna?... Văd că ai gust, nu-i rea... Ei, ce mai, să fie într-un ceas bun !

Din pricina sfiei, Sașa o luă la picior spre ușă. Îl opri chiar directorul.

— Încotro ? Ți-am urât doar să fie într-un ceas bun, dar n-am vorbit încă despre locuință... Hai să vedem ce se poate face.

Gheorghe Feodorovici își aruncă privirile în niște tainice liste (problemele grele de spațiu locativ nu le încredința nimănui), își notă ceva, numără pe degete.

— Peste două săptămîni o să aveți locuință. Notează-ți adresa ta : strada Losinaia, numărul patru, apartamentul unu...

N-apucă Sașa să iasă din birou, că Zoia răsări în fața lui. La început s-a întristat : strada Losinaia ajungea pînă la taiga, chiar prin locurile unde primii locuitori au găsit un elan. Și acum pe acolo, de fapt, nu era nici un fel de stradă... Alergă să verifice și scoase o exclamație de uimire : strada exista deja, iar la casa cu nr. 4 dulgherii puneau căpriori. Interiorul casei era podit, cercevelele și ușile erau gata. Nu va trece mai mult de o săptămînă pînă ce va tencui chiar ea această casă... S-a întors veselă de pe strada Losinaia : mult și-a mai așteptat fericirea, două săptămîni nu e un termen prea lung !

Capitolul XIII.

Un indiciu precis că vor fi multe nunți. Năluca veselă. Cunoștințe folositoare cu privire la minuirea materialului exploziv.

I

Cu primul prilej, Ivan Ilici folosi sfatul ce i-l dăduse secretarul comitetului regional, Andrei Andreevici Elnikov, care i-a recomandat să caute să-i cunoască pe vestiții grădinari de pe șantierul podului. La aceasta îi dădea ghes și datoria de tată. În ceea ce privește distanțele, Ivan Ilici s-a lecuit chiar din primele zile ale muncii de teama față de kilometri. Oricum, șantierul podului, aflat la trei sute cincizeci de kilometri de combinatul ce se construia, era cel mai apropiat vecin al acestuia, GAZ-ul, nearătos la vedere și nimerind adesea în situații neplăcute pe drumurile taigalei, ceea ce nu-l făcea să-și piardă vioiciunea, acoperi această distanță în vreo cinci ore și jumătate. Pe la prînz, Ivan Ilici — care plecase la șase dimineața de la combinat — purta cu șeful cadrelor de pe șantierul podului o discuție de la inimă la inimă, așa cum se cuvine între doi grădinari specialiști. Ivan Ilici află de la colegul său de specialitate multe metode bune pentru ca butașii să prindă mai repede, și să fie mai bine îngrijiți...

— Poate vrei să facem o plimbare prin orașel, propuse, amabilă, gazda.

Firește, nu putea fi vorba de dorința de a se lăuda, și cu atît mai puțin de vreo mistificare, dar care gospodăru ascunde ceea ce are mai frumos ?

Nu-i de mirare că turul orașelului a început cu căminul zidărilor.

În toila zilei de muncă, aici nu era nici tipenie de om. Numai în partea de sus a cerdacului pe vizitatori îi întâmpină un câine mare de pază. Șeful secției cadre, observînd o ușoară mirare la oaspetele său, socoti necesar să-i explice acest fapt neobișnuit.

— L-a adus pe șantier o fată și câinele a rămas la noi : noaptea păzește depozitul, iar ziua — avutul stăpînei... Ei, Box, dă-ne drumul !

Box, care reușise în cîteva zile să cunoască îndeaproape întreaga conducere, lăsă drumul liber și chiar dădu din coadă, ceea ce, după el, nu era de prisos în raporturile cu șefii.

În coridorul căminului, Ivan Ilici studie îndelung jurnalul roș-albastru-galben-maron al întrecerii pentru cea mai bună încăpere, apoi porni prin camere. Curățenia și ordinea lor ar fi făcut cinste oricărui cămin studentesc. Ivan Ilici fu de părere că reproducerile din *Ogoniok* și chipurile artiștilor dădeau peretilor mai multă viață decît aforismele administratorilor. L-a uluit însă marele număr de pisoi. A numărat unsprezece.

— Nu-i cam mult ? se îndoi el.

— Curînd vor fi mai puțini, mulți se vor împărăștia prin locuințele familiale, explică liniștită gazda, cînd sînt mulți pisoi înseamnă că vor fi și nunți. Dacă o fată și-a luat un pisoi, e un indiciu precis că în curînd se va mărita.

Uluit de experiența de viață și de spiritul de observație al colegului său, Ivan Ilici tuși înăbușit. Asemenea indicii meritau să fie reținute.

În camera nr. 6 se opri ră mai mult. Aici, Ivan Ilici ascultă cu plăcere istoria preșului chinezesc și află cum s-a introdus în cămin obiceiul de a se lăcuși picioarele mobilelor. Numele Zoiei nu fu amintit, dar șeful cadrelor socoti necesar să lămuirească :

— Ideea este a aceleiași fete care l-a adus pe Box pe șantier. De cincisprezece ani lucrez la cadre, dar o fată așa combativă încă n-am mai văzut !

Trecînd printr-un șir întreg de încăperi, grădinariei au ajuns la o baracă mare, ce slujea de cămin băieților necăsătoriți.

— Drept să-ți spun, e tot ce avem mai rău ! îl preveni gazda.

Intrînd în baracă, Ivan Ilici oftă. Acolo lipsea confortul, iar în privința curățeniei mai erau multe de făcut (autorul trebuie să constate cu tristețe că tocmai aici locuia Alexandr Nekaceaigolova), dar la construcția combinatului un asemenea cămin s-ar fi numărat printre cele mai bune.

— Abia acum am început să ne ocupăm puțin de băieții ăștia, recunosc deschis șeful cadrelor. Înainte era mult mai rău. Am asmuțit asupra lor pe fetele de la spălătorie și de la frizerie, ca ele să tuteleze din punct de vedere sanitar baraca. Fetele, mă înțelegi, au venit, au făcut un control și pe loc au tras jos din paturi cearșafurile și fetele de pernă. Unul dintre prosoape nu era mai curat decît o obială, așa că fetele l-au dus la redacția *Crocodilului*, care l-a pus sub sticlă, alături de gazetă, însoțit de inscripția : „Cu acest prosop s-a

șters Oleg Dergaciov...“ Teribil i-a ajutat : iată patul acestui băiat.

Patul era strâns mai bine decât al celorlalți, iar deasupra atârna un prosop aproape imaculat. Experiența tutelării sanitaro-satirice pare-se că și-a atins scopul.

După vizită au continuat discuția în birou. Aici s-a clarificat că șeful cadrelor puna multă speranță în școala tineretului muncitoresc, care se deschisese : „Vreau să învăț“ — era cel mai adesea motivul plecării de pe șantier.

— Am avut multe greutăți cu școala, povesti șeful cadrelor. Era nevoie de o construcție, în care să poată funcționa pe timpul iernii, și spațiu locativ pentru profesori, și, în plus — din nou greutăți cu cadrele. Abia am găsit o profesoară de fizică și matematică... Am prins-o întâmplător la Buran, unde era în trecere. E tânără, dar s-a dovedit grozav de încăpățînată !... M-am dus împreună cu comsomoliștii s-o convingem. Cu greu am reușit !

Ascultînd aceasta, la început Ivan Ilici n-a lăsat să se înțeleagă că matematiciana aceea încăpățînată e rudă cu el. Se mira în taină de arta și talentul lor : nu oricine putea s-o „convingă“ pe Lida.

— Și acum ce-i cu ea ? se interesă indiferent Ivan Ilici.

— Acum s-a terminat, s-a statornicit definitiv la noi. Ba, s-a și măritat cu un inginer, care conduce lucrările de pușcare pe traseu și s-a apucat cu înflăcărare de muncă, iar la muncă încăpățînarea devine o trăsătură pozitivă.

— E fiica mea, recunosc într-un tîrziu Ivan Ilici.

Șeful cadrelor își pierdu puțin cumpătul, dar își reveni fără să clipească din ochi :

— Foarte bine. Veți lucra în vecinătate. Pentru Siberia nici nu-ți poți dori o apropiere mai mare. Numai că te previn tovărășește : cînd veți deschide o școală la combinat, să vă îngrijiți din vreme de cadrele didactice. E deosebit de greu, mai ales cu matematicienii... Să țineți seama de asta !...

Mirîndu-se de abilitatea diplomatică și de politețea cu care colegul său i-a suflat propria față, Ivan Ilici schimbă discuția pe o altă temă care-l interesa.

— Dumneata ai spus că, judecînd după pisoi, veți avea multe nunți. Cum se celebrează la voi căsătoriile ?

— Fără să mă laud, lucrul acesta la noi este bine pus la punct. Iată, chiar acum, de exemplu, peste douăsprezece zile, duminică, se pregătește o nuntă. Pînă atunci, în mod precis, locuința va fi gata, iar tîmplarii vor face mobila. Schițele acestei mobile le-a elaborat chiar șeful șantierului, Gheorghe Feodorovici, astfel că la noi ea este tip : o masă de sufragerie, alta de bucatărie, un șifonier, cinci scaune, o noptieră, răfturi. Totul e simplu și, în același timp, plăcut pentru ochi. Lemnul doar nu-l cumpărăm și mîna de lucru e tot a noastră. În felul acesta mobila revine foarte ieftin. Nunta se deschide, festiv, cu muzică. În scopul acesta, cei de la clubul nostru au învățat două părți ale unei simfonii de Beethoven. După aceea,

fără tăragăneală, încep felicitările. Scurte și ve-sele. Apoi darurile. La viitoarea nuntă, tinerii vor primi din partea sindicatului un aparat de radio. Gheorghe Feodorovici ține în secret, pînă în ultima clipă, darul său, căci la noi există un întreg asortiment pentru asemenea ocazii... Dumitale, desigur, în secret o să-ți spun că tinerii despre care este vorba vor primi un preș chinezesc de patru metri, exact ca acela pe care l-ați văzut în cămin. E un dar scump și îndată creează o atmosferă plăcută în locuință... După daruri urmează jocuri de artificii și de lumini electrice. Membrii cercului foto îi fotografiază pe tineri. Este un moment foarte vesel și din nou festiv. Cît timp se desfășoară un spectacol anume pregătit se fac fotografiile, iar la sfîrșitul festivității tinerii primesc un album cu data scrisă de un pictor și fotografiile de nuntă gata lipite.

— Care este programul spectacolului ?

— Eu am fost însărcinat să organizez programul, deoarece responsabilul clubului nostru insistă prea mult pe elementele clasice, și trebuie să luptăm cu el. Am impresia că unui spectacol nupțial nu-i strică lirica, așa cum păsătorului nu-i strică lirici, după prima, să aibă loc a doua nuntă. Cred că în sezonul acesta vom sărbători vreo șapte-opt nunți. S-au și conturat cîteva perechi... Vara, preferăm să facem nunțile în aer liber, iar dacă se anunță o ploaie amenajăm o baracă.

Pe șantierele podului se prevedea totul, chiar și cum va fi vremea în ziua nunții !

— Cine se căsătorește duminică ?

— Vestitul nostru macaragiu și căpitan al echipei de fotbal, Nekaceaigolova Alexandr Vasilievici, în vîrstă de douăzeci și patru de ani, candidat de partid din iunie. Se însoară cu îndrăzneța aia care a ridicat întrecerea pentru condițiile de viață la cea mai înaltă treaptă și autoarea istoriei cu Box. O cheamă Vertișeika, Zoia Alexandrovna. E necăsătorită, are douăzeci de ani, e comsomolistă și tencuitoare de categoria a treia...

Ivan Ilici aproape înmărmuri de uimire !

2

Zoia tencuia partea de sus a peretelui, deasupra ferestrelor. Dintr-o asemenea poziție îi era imposibil să vadă pe cineva din stradă :

— Vertișeika !... Zoia Alexandrovna !...

Nimeni nu o numea astfel. Și era cu atît mai straniu, cu cît era vocea necunoscută a unui bărbat. Zoia răspunse, dar nu coborî de pe schelă pînă cînd nu turnă mortarul de pe mala. Netezi stratul cu mistria și abia după aceea sări jos.

— Ia, arată-te, neam de Tavrov !

La amintirea Tavrovului, inima-i bătu mai tare, dar cînd văzu cine o strigă se emoționează de tot. În fața ei stătea năluca aceea care cumpăraseră jeleurii la chioșcul ei din Buran. După cum se știe, nălu-cile sînt fie înfricoșătoare, fie foarte plictisite, dar aceasta, făcînd excepție de la toate regulile, zîm-bea vesel. Atît de vesel, încît nu provoca nici un fel de teamă. Năluca, în mod evident, conta pe faptul că va fi luată drept împluternicitul cu recru-

tarea forței de muncă din raionul Cernobîl. Zoia chiar așa procedă.

— Tovarășe îputernicit !... Tovarășe Kasatkin !...

— Ți-ai amintit ?... Ia te rog povestește-mi cum te-ai rătăcit în Siberia și cum în loc să nimerеști la combinat ai ajuns la construcția podului ?

Desigur, șantierul podului nu este un combinat, dar nimeni nu avea dreptul să spună că Zoia s-a rătăcit de tot ! Dacă un om trăiește cinstit și muncește bine, nu se pierde. Și, în general, nu-i chiar așa ușor să te pierzi în Siberia.

Salopeta Zoiei era pătată de sus pînă jos cu mortar. Mortarul se uscaser în picături pe obraji, pe nasu-i cîrn, ba chiar și pe gene. Nimic nu putea justifica mai bine nevinovăția ei.

— Mă mărit, tovarășe Kasatkin.

— Foarte bine !

A prins solid butașul din Tavrov pe portaltoiul siberian. Acum nu-l mai smulgi, nu-l mai rupi.

— Îți amintești ce spuneai în legătură cu „te-le-le“ ?

Zoia se înroși. Cuvîntul acesta caraghios „te-le-le“, îi aminti despre funda portocalie, despre Eduard Almazov, despre visele naive și prostेști care s-au risipit ca fumul... Oare Tamarka o fi fost la punctul de recrutare a forțelor de muncă și o fi arătat scrisoarea ei ? Pentru orice eventualitate, Zoia se apără.

— Nu mă ocup cu nici un fel de „te-le-le“, tovarășe îputernicit ! Am calificare de categoria a treia și mă străduiesc s-o obțin pe a patra ! Și la școală m-am înscris, voi învăța...

— Aprob. Sînt bucuros pentru tine.

Ivan Ilici zîmbea atît de prietenește, încît Zoia se hotărî să-i pună și ea o întrebare :

— Dar dumneavoastră, tovarășe Kasatkin, cum ați nimerit aici ?

Ivan Ilici se scărpină în bărbie. Din pricina unei asemenea întrebări îi vine să te scarpini nu numai în bărbie, dar și în ceafă, ba chiar și pe șale. Răspunse adevărat și simplu :

— Am venit să lucrez aici.

— Înseamnă că și dumneavoastră sînteți un... neastîmpărat, tovarășe Kasatkin ?

— Așa se pare.

— Și unde v-ați angajat ? Veți lucra la noi ?

— Sîntem vecini, chiar la combinat. Acolo unde plecaseși tu... Zoia se bucură.

— Cînd o să-i vedeți pe ai noștri din Cernobîl, transmiteți-le salutări din partea mea : lui Vasea Zemleprohodeț și tuturor celorlalți băieți și fete... Poate că au uitat numele meu, dar dumneavoastră amintiți-le : Zoia milionara, care s-a despărțit de ei la Buran...

Seara, rămînînd între patru ochi cu Anton Vladimirovici, ginerele său, Ivan Ilici începu cu precauție o discuție despre fiica sa. Nu-l îngrijora munca, nici situația familială, nici alte circumstanțe ale destinului ei, ci unele trăsături ale caracterului acestei fete.

— Uite, dumneata, Anton Vladimirovici, spui că trăiești bine, dar viața familială depinde în mare măsură de trăsăturile de caracter. Eu îmi cunosc fata. Nu pot să spun nimic rău despre Lida, dar există în ea o tărie exagerată, asemenea unui explozibil... Această trăsătură a caracterului ei m-a înfricoșat întotdeauna. Adică, nu m-a înfricoșat prea tare, totuși m-a neliniștit...

Stînd de vorbă, ei beau ceai. Înainte de a răspunde, Anton Vladimirovici puse în pahar două bucăți de zahăr și începu să le amestece. Răspunse numai după ce zahărul se dizolvă de tot.

— Într-adevăr, există la Lida o asemenea trăsătură și dumneata ai caracterizat-o foarte bine numind-o explozibil... Dar ce este un explozibil, Ivan Ilici? Nimic altceva, decît un mijloc de aprindere rapidă, iar această proprietate depinde întru totul de mediul înconjurător. În afară de asta, explozia poate fi dirijată, dîndu-i-se o anumită direcție.

Pentru Ivan Ilici era plăcut să asculte o asemenea judecată din partea lui Anton Vladimirovici. El însuși nu întotdeauna a știut să dea o direcție exploziilor de caracter ale Lidei. După cum se vede, în orice treabă trebuie să te pricepi.

Anton Vladimirovici continuă :

— Din păcate, este foarte răspîndită părerea curentă că orice explozie este o acțiune stihinică și atrage după sine o catastrofă. Este o concepție greșită și dăunătoare. Explozia dirijată și direcționată poate îndeplini o mare muncă creatoare.

Terminînd cu explicarea populară a naturii exploziilor, Anton Vladimirovici zîmbi și spuse vesel :

— În realitate, eu și fata dumneavoastră ne-am potrivit splendid la caracter. Eu sînt lipsit de capacitatea de a exploda. Orice explozie poate să atragă după sine o greșeală sau o lipsă de precizie, iar în munca mea greșeala nu poate fi corectată cu cerneală roșie, după o explozie prost executată nu mai poți scrie „vezi corectura”. Nu-i de mirare că am început să mă usuc, cufundat în calculele mele. Cunoștința cu Lida Ivanovna m-a pus în mișcare și m-a reîntors la viață.

— În ce s-a manifestat acest lucru ?

— În interesul față de viață. Iată chiar un exemplu foarte recent : după patru zile de la sosirea pe șantier îi veni ideea să organizeze o secție a Asociației pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice. Și, desigur, a organizat-o. Ca urmare a perseverenței ei, joi trebuie să țin o conferință despre „Forța reactivă și aplicațiile ei în aviație și astronomică”. Am proiectat împreună un ciclu întreg de conferințe.

Discuția capătă o însemnătate practică, ba chiar de serviciu. Ivan Ilici își scoase carnetul de notițe și întrebă :

— Anton Vladimirovici, dacă-ți punem un mijloc de transport la dispoziție n-ai putea să ții și la noi, la combinat, vreo două-trei conferințe ?...

Ajuns acasă, Ivan Ilici se cufundă într-o profundă meditație. Firește, faptul că cei de pe șantierul podului au luat combinatului un bun zidar și o profesoară de matematică nu poate să afecteze relațiile de bună vecinătate, dar Ivan Ilici

începu să înțeleagă că lupta pentru cadre trebuie dusă pe un front larg și în mod activ.

Meditațiile lui n-au rămas fără rezultate. Peste câteva zile, câteva lăzi grele au fost expediate de la combinat către Cernobil, regiunea Tavrov... Era colecția de minereuri din Siberia, pe care o trimitea școlii medii de acolo. Darul generos al lui Ivan Ilici pentru tinerii concetățeni din Cernobil nu era complet dezinteresat.

Cînd, peste un an, la combinat au sosit optsprezece neastîmpărați dintre absolvenții școlii medii, Ivan Ilici îi întîmpină ca pe un dar de răspuns venit din Cernobil...

Capitolul XIV.

Despre felul cum Siberia i-a jucat o festă Zolei.

Iarna se pregătea să vină încetul cu încetul, pe furiș. Moș Gerilă s-a lenevit în timpul verii. Și cum n-are chef să iasă, a început să-și trimită nepoții pe afară. Nepoții — gerulețurile — aleargă pe ulițe și-i ciupest pe oamenii cumsecade de urechi.

În taigaua frunzoasă s-a luminat. În această perioadă îndrăgită de vînători, ea și-a trădat una din taine.

Odată, un amator a luat un aparat de fotografiat cu teleobiectiv (asemenea vînători nu sînt mai puțini în Siberia decît vînătorii cu arme) și a plecat într-o expediție după grăsunul Mihailo. Vicleanul

Mihailo fugi de aparatul de fotografiat, dar vînătorul, hoinărind pe domeniile lui, găsi mai întîi o husă în dungi de la un geamantan, apoi, cercetînd locul descoperirii, dădu și peste geamantan.

Zbîrnîră cablurile, începură căutările. Ba Zoia căutase geamantanul, ba geamantanul o căuta pe Zoia. Și a găsit-o. Au chemat-o pe Zoia la Buran, după cum scria în înștiințare, „în scopul obținerii avutului furat“.

Ce-i drept, Zoia a stat mult la îndoială; oare să se ducă? Mai mult de jumătate din conținutul geamantanului consta din lucruri pe care Ivan Ilici le-ar fi numit „te-le-le“ și care, după vederile actuale ale Zoiei, nu mai prezentau nici o valoare. Dar, alături de evidentele „te-le-le“, în geamantan mai era și cîte ceva folositor, cum ar fi niște pantofi aproape noi și cana.

De data aceasta Duhul Economiei și Duhul Cochetăriei nu se mai luară la ceartă și cu o rară unanimitate insistară pentru călătorie.

— De ce să pierzi degeaba un bun? bombăni primul.

— Adevărat! îi ținu isonul al doilea. Pantofiorii, deși sînt reparați, vin foarte frumos pe picior.

Era greu să discuți cu doi sfătuitori în contradictoriu, așa că Zoia plecă și, după cum se lămuri ulterior, n-a greșit. Chiar și vestita fundă portocalie, păstrată de Mihailo și de dermatin, se dovedi bună la ceva: din ea se putea confecționa o elegantă bluză fără mîncei.

Zoia se ocupă de trierea geamantanului în abșența soțului. Pantalonii de rips și suvenirurile rămase le-a aruncat, de pe sticlele cu apă de colonie

a șters inscripțiile „marți“ și „luni“, cănii i-a fixat un loc deasupra lavoarului.

Făcuse ordine deplină, când intră la ea o fostă vecină din cămin. Pe Box și pe Vasili Tiorkin (acesta din urmă avea un loc de onoare pe aparatul de radio) nu-i interesau, desigur, cârpele, dar prietena observă imediat că pe pat se afla un sutien nou.

— Oh, ce frumusețe! L-ai luat din Buran?

— Din Buran.

— Dar de ce-i așa de mic?

— Nu-i de loc mic. E pe măsură.

— Imposibil, nu te cuprinde!

— Pariem?... Dacă nu mă cuprinde, ți-l dăruiesc.

Nu durează mult să dezbraci o bluză. Zoia se apucă să îmbrace sutienul și, într-adevăr, n-o încăpea, o tăia la spate și la piept. Era pe măsura pisicii. L-a întins, dar el pârâia și nu voia de loc să se încheie la spate.

— Ai pariat, ai pariat!...

— Așteaptă, se poate înnădi: e cu puțin mai mic.

Prietena privi și se porni pe râs.

— Cu vreo douăzeci de centimetri...

— Nu cred. Minți!

Prietena măsură cu centimetrul distanța: erau optsprezece.

Zoia se supără, iar prietena râdea de ea și glumea că alergând după eleganță și-a cumpărat un ștreang.

A scăpat de ea doar atunci când i-a dăruit sutienul. Acesteia îi era pe măsură și de bucurie fugi acasă.

Zoia se uită în oglindă: nu s-ar putea spune că s-a îngărășat, dar s-a lătit în umeri.

Tiorkin își privea stăpîna și, pricepînd ceva, zîmbea. Iar Box nu înțelegea absolut nimic; el știa una și bună, să dea cu coada în covor, să ridice praful.

— Box, stai cuminte că te dau afară!

Box știa foarte bine că din această casă nu-l gonea nimeni, dar din respect față de stăpîna se întinse, își puse capul pe labe și închise ochii.

Iar pe Zoia o cuprinse furia. Mișca scaunele, zdrăngănea cu vasele. Și era caraghios că se înfuriase. Festa i-o jucase nu altcineva, decît măicuța Siberia. Și cine oare se poate supăra pe o asemenea uriașă?

Cuprinsul

	<u>Pag.</u>
<i>Alexei Șubin</i>	5
CAPITOLUL I.	
Face cunoscut cititorului câteva trăsături de caracter ale lui Ivan Ilici și conține un scurt tratat cu privire la agățatul geologilor . .	7
CAPITOLUL II.	
De ce s-au minunat fetele. Legi mici și ceartă mare. Un caz grav cu carașii din Barabinsk . . .	22
CAPITOLUL III.	
Oprire forțată în stația Buran. Zoia devine participantă la lupta cu Purga și Zaviruha și dă co- merțului cu plăcinte un avânt ne- maivăzut	49
CAPITOLUL IV.	
Întâlnire cu geologii. Victorie asu- pra hoților de pahare	68

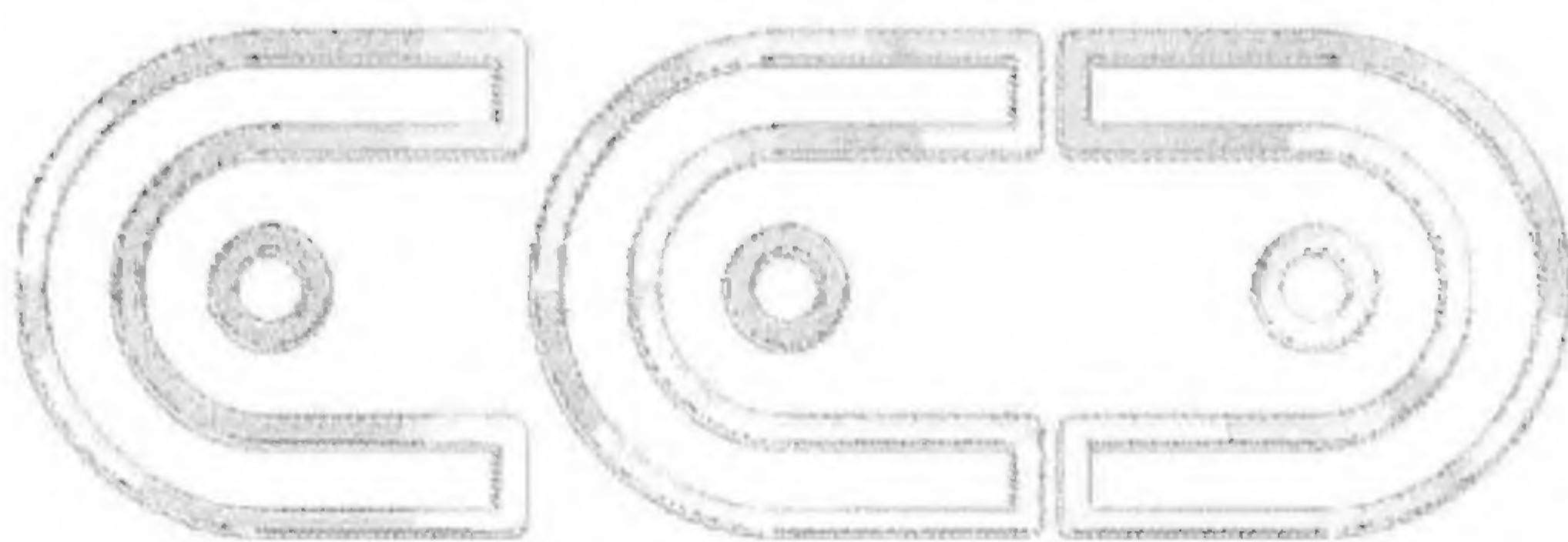
CAPITOLUL	V.	Pag.
	Cititorul face cunoștință cu poetul Arsenii Dihodimov din Buran și asistă la multe întâmplări. Victima există, vinovații nu se găsesc .	77
CAPITOLUL	VI.	
	Unde poate duce mândria. Greutăți à la Fahrenheit. În fața podului. Pe pod. Celălalt mal	109
CAPITOLUL	VII.	
	4 : 1 pentru tricourile albastre. Zoja trece de partea zidarilor. O cărăruie frumoasă	131
CAPITOLUL	VIII.	
	Neplăceri comerciale. Cei mai ne- astîmpărați dintre neastîmpărați. Nikolai Ivanovici discută ca un comunist. Noua locuință a lui Vasili Tiorkin	143
CAPITOLUL	IX.	
	Ivan Ilici are o discuție în fa- milie. La Krasnosibirsk e o zi frumoasă	160
CAPITOLUL	X.	
	Ivan Ilici colecționează. O scri- soare zguduitoare venită din Buran. Box rămîne singur. O pă- țanie ce se termină în <i>Crocodil</i>	177
CAPITOLUL	XI.	
	Enigma macaralei imobile. Un șiberian în plus. Plimbare pe strada Taiga	194

CAPITOLUL	XII.	Pag.
	Victoria asupra bărboșilor feroși. Din nou a scrîntit-o !... Ce se poate obține cu un sărut . . .	210
CAPITOLUL	XIII.	
	Un indiciu precis că vor fi multe nunți. Năluca veselă. Cunoștințe folositoare cu privire la minuirea materialului exploziv	227
CAPITOLUL	XIV.	
	Despre felul cum Siberia i-a jucat o festă Zoiei	238

Redactor responsabil: LINICA MANU
Tehnoredactor: AURICA IONESCU

*Dat la cules 03.01.63. Bun de tipar 16.03.63. Apărut
1963. Tiraj 15.145 ex. broșate. Hrtie tipar înalt tip
B mat de 63 g/m². Format 700×920/32. Coli ed. 9.
Coli tipar 7,75. A. nr. T. 4367. C. Z. pentru biblio-
tecile mari 8 S. C. Z. pentru bibliotecile mici
8 S — 31 — R.*

Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918” str.
Grigore Alexandrescu 93—95, București — R.P.R.,
comanda nr. 3148.

Scanare și prelucrare digitală

EM

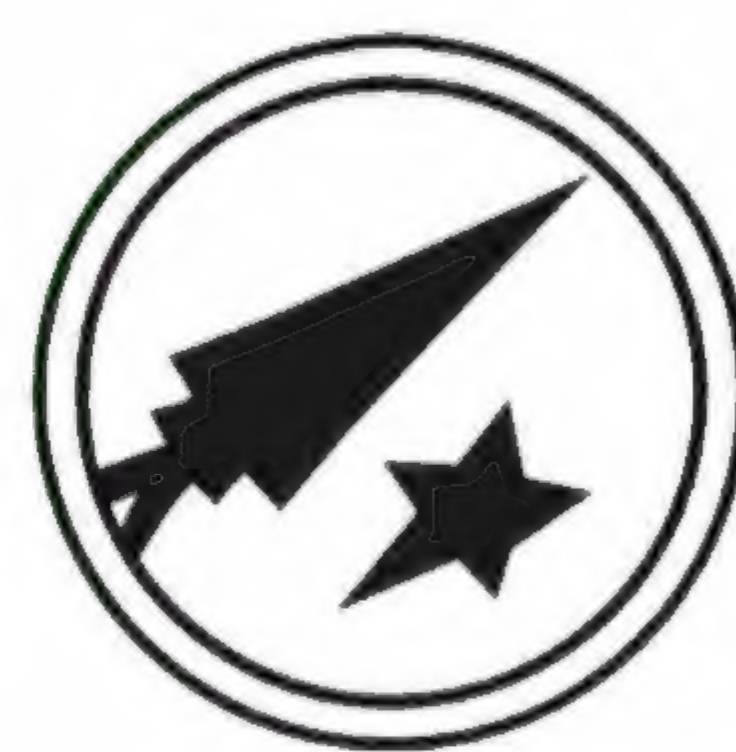
de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

